

**ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ**

**Η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ
ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ**

31 Μαρτίου 2004

A. Η ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

- i. Επιβεβαιώνοντας ότι η Κύπρος είναι η κοινή μας πατρίδα και ενθυμούμενοι ότι ήμασταν συνιδρυτές της Δημοκρατίας που εγκαθιδρύθηκε το 1960
- ii. Έχοντας αποφασίσει ότι τα τραγικά γεγονότα του παρελθόντος δεν θα επαναληφθούν ποτέ και αποκηρύσσοντας για πάντα την απειλή ή τη χρήση βίας ή την επιβολή από οποιαδήποτε πλευρά ή οποιασδήποτε πλευράς
- iii. Αναγνωρίζοντας τη διαφορετική ταυτότητα και ακεραιότητα των άλλων, καθώς και ότι η μεταξύ μας σχέση δεν είναι σχέση πλειονότητας - μειονότητας, αλλά σχέση πολιτικής ισότητας όπου ούτε η μια ούτε η άλλη πλευρά μπορεί να διεκδικήσει εξουσία ή δικαιοδοσία πάνω στην άλλη πλευρά
- iv. Έχοντας αποφασίσει να ανανεώσουμε το συνεταιρισμό μας σε αυτή τη βάση και αποφασισμένοι ότι αυτός ο νέος διζωνικός συνεταιρισμός θα διασφαλίσει ένα κοινό μέλλον σε συνθήκες φιλίας, ειρήνης, ασφάλειας και ευημερίας σε μια ανεξάρτητη και ενωμένη Κύπρο
- v. Υπογραμμίζοντας τη δέσμευσή μας στο διεθνές δίκαιο και στις αρχές και τους σκοπούς των Ηνωμένων Εθνών
- vi. Αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να σεβόμαστε τις δημοκρατικές αρχές, τα ατομικά ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, καθώς και την πολιτισμική, θρησκευτική, πολιτική, κοινωνική και γλωσσική ταυτότητα των άλλων
- vii. Αποφασισμένοι να διατηρήσουμε ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας και να σεβαστούμε την ισορροπία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, μέσα σε ένα ειρηνικό περιβάλλον στη Ανατολική Μεσόγειο
- viii. Προσβλέποντας στην ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ημέρα που η Τουρκία θα πράξει το ίδιο

Εμείς, οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι, ασκώντας την εγγενή συντακτική μας εξουσία, με την ελεύθερη και δημοκρατική, χωριστά εκπεφρασμένη κοινή μας βούληση υιοθετούμε την παρούσα Θεμελιώδη Συμφωνία.

Άρθρο 1 Η νέα τάξη πραγμάτων

1. Η Συμφωνία αυτή εγκαθιδρύει μία νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο.
2. Οι συνθήκες που αναφέρονται σε αυτή τη Συμφωνία δεσμεύουν την Κύπρο και η συνημμένη νομοθεσία θα εφαρμόζεται από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας.
3. Η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, η Συνθήκη Εγγυήσεως και η Συνθήκη Συμμαχίας παραμένουν σε ισχύ και θα εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στη νέα τάξη πραγμάτων. Με την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συμφωνίας, η Κύπρος θα υπογράψει Συνθήκη με την Ελλάδα, την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με θέματα που αφορούν στη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο, καθώς και πρόσθετα πρωτόκολλα στις Συνθήκες Εγκαθίδρυσης, Εγγυήσεως και Συμμαχίας.
4. Η Κύπρος θα είναι πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1η Μαΐου 2004.
5. Η Κύπρος θα διατηρεί ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας με την Ελλάδα και την Τουρκία, σεβόμενη την ισορροπία στην Κύπρο που καθιερώνεται με τη Συνθήκη Εγγυήσεως, τη Συνθήκη Συμμαχίας και την παρούσα Συμφωνία, και ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα υποστηρίξει την ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση.
6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή στην τάξη πραγμάτων που εγκαθιδρύεται με αυτή τη Συμφωνία, ειδικότερα η ένωση της Κύπρου συνολικά ή εν μέρει με οποιαδήποτε άλλη χώρα ή οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης. Ουδέν σε αυτή τη Συμφωνία θα ερμηνεύεται με οποιοδήποτε τρόπο ώστε να αντιβαίνει σε αυτή την απαγόρευση.

Άρθρο 2 Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, η ομοσπονδιακή της κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες

1. Το καθεστώς και η σχέση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, της ομοσπονδιακής της κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών, έχει ως πρότυπο το καθεστώς και τη σχέση της Ελβετίας, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των καντονίων αυτής. Συνακόλουθα:

- α. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο κράτος με τη μορφή αδιάλυτου συνεταιρισμού, με μία ομοσπονδιακή κυβέρνηση και δύο ισότιμες συνιστώσες πολιτείες, την Ελληνοκυπριακή πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή πολιτεία. Η Κύπρος είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών και έχει μια ενιαία διεθνή νομική προσωπικότητα και κυριαρχία. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι οργανωμένη, σύμφωνα με το Σύνταγμά της, και σύμφωνα με τις βασικές αρχές του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας, της αντιπροσωπευτικής δημοκρατικής διακυβέρνησης, της πολιτικής ισότητας, της διζωνικότητας και της ισότητας των συνιστωσών πολιτειών.
- β. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ασκεί κυριαρχικά τις εξουσίες που καθορίζει το Σύνταγμα, το οποίο διασφαλίζει ότι η Κύπρος μπορεί να ομιλεί και να ενεργεί με μία φωνή διεθνώς και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προστατεύει την ακεραιότητα, τα σύνορα, τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και την αρχαία κληρονομιά της.
- γ. Οι συνιστώσες πολιτείες διέπονται από την αρχή της ισότητας. Μέσα στα όρια του Συντάγματος, ασκούν κυριαρχικά όλες τις εξουσίες τις οποίες το Σύνταγμα δεν εκχωρεί στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οργανώνονται ελεύθερα το καθένα σύμφωνα με το δικό του Σύνταγμα.
2. Οι συνιστώσες πολιτείες θα συνεργάζονται και θα συντονίζονται μεταξύ τους και με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, και μέσω Συμφωνιών Συνεργασίας, καθώς και μέσω των Συνταγματικών Νόμων που θα εγκρίνονται τόσο από το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο όσο και από τα νομοθετικά σώματα των δύο συνιστωσών πολιτειών. Πιο συγκεκριμένα, οι συνιστώσες πολιτείες θα συμμετέχουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή της πολιτικής στις εξωτερικές σχέσεις και υποθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε θέματα που είναι στη σφαίρα της αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τις Συμφωνίες Συνεργασίας κατά το πρότυπο του Βελγικού μοντέλου. Οι συνιστώσες πολιτείες δύνανται να έχουν εμπορικές και πολιτιστικές σχέσεις με τον έξω κόσμο, σύμφωνα με το Σύνταγμα.
3. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα σέβονται πλήρως και η μια δεν θα παραβιάζει τις εξουσίες και λειτουργίες της άλλης. Δεν θα υπάρχει ιεραρχία μεταξύ των ομοσπονδιακών νόμων και των νόμων των συνιστωσών πολιτειών. Οποιαδήποτε πράξη είναι αντίθετη στο Σύνταγμα θα είναι άκυρη και χωρίς οποιοδήποτε αποτέλεσμα.
4. Το Σύνταγμα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας δύνανται να τροποποιηθεί με χωριστή πλειοψηφία των ψηφοφόρων της κάθε συνιστώσας πολιτείας, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του Συντάγματος.

Άρθρο 3 Ιθαγένεια, διαμονή και ταυτότητα

1. Υπάρχει μία ενιαία κυπριακή ιθαγένεια. Ομοσπονδιακός νόμος ειδικής πλειοψηφίας θα ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της κυπριακής ιθαγένειας.
2. Όλοι οι Κύπριοι πολίτες θα απολαμβάνουν επίσης την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της συνιστώσας πολιτείας. Η ιδιότητα αυτή θα συμπληρώνει και δεν θα αντικαθιστά την κυπριακή ιθαγένεια.
3. Εκτός της εκλογής Γερουσιαστών, που θα εκλέγονται ξεχωριστά από τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους, τα πολιτικά δικαιώματα σε ομοσπονδιακό επίπεδο θα ασκούνται με βάση την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της συνιστώσας πολιτείας. Τα πολιτικά δικαιώματα στη συνιστώσα πολιτεία και σε τοπικό επίπεδο θα ασκούνται στον τόπο μόνιμης διαμονής.
4. Για να διατηρήσει την ταυτότητα της, η Κύπρος μπορεί να υιοθετήσει ειδικά μέτρα διασφάλισης που δεν συνιστούν μορφή διάκρισης σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο, σ' ότι αφορά τη μετανάστευση Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων.
5. Επιπρόσθετα για μεταβατική περίοδο 19 ετών ή μέχρι την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει νωρίτερα, η Κύπρος μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα Ελλήνων υπηκόων να διαμένουν στην Κύπρο αν ο αριθμός τους φθάσει το 5% του αριθμού των Κυπρίων πολιτών που έχουν την εσωτερική ιδιότητα πολίτη της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας, ή το δικαίωμα Τούρκων υπηκόων να διαμένουν στην Κύπρο αν ο αριθμός τους φθάσει το 5% του αριθμού των μόνιμων Κυπρίων πολιτών που έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας.
6. Για να διατηρήσει την ταυτότητα της, μια συνιστώσα πολιτεία μπορεί να υιοθετήσει ειδικά μέτρα διασφάλισης που δεν θα συνιστούν μορφή διάκρισης σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο, σ' ότι αφορά τη διαμονή προσώπων που δεν έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της συνιστώσας πολιτείας.
7. Επιπρόσθετα για μια μεταβατική περίοδο μια συνιστώσα πολιτεία μπορεί, σύμφωνα με το Συνταγματικό Νόμο, να

θέτει περιορισμούς στη διαμονή προσώπων που προέρχονται από την άλλη συνιστώσα πολιτεία. Για το σκοπό αυτό, μπορεί να καθιερώσει μορατόριο μέχρι το τέλος του πέμπτου έτους, μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, μετά την πάροδο του οποίου οι περιορισμοί θα επιτρέπονται εάν ο αριθμός των κατοίκων που προέρχονται από την άλλη συνιστώσα πολιτεία έχει φτάσει σε ποσοστό 6% του πληθυσμού ενός χωριού ή ενός δήμου μεταξύ του 8ου και του 9ου έτους και σε ποσοστό 12% μεταξύ του 10ου και του 14ου έτους και κατόπιν 18% του πληθυσμού της σχετικής συνιστώσας πολιτείας, μέχρι το 19ο έτος ή την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει πρώτο. Μετά το δεύτερο έτος, δεν θα ισχύουν τέτοιου είδους περιορισμοί σε πρώην κατοίκους άνω των 65 ετών, συνοδευόμενους από συζύγους ή εξαρτώμενους συγγενείς, ούτε σε πρώην κατοίκους καθορισμένων χωριών.

Άρθρο 4 Θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες

1. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών θα κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα. Δεν θα υπάρχει καμία διάκριση κατά οποιουδήποτε προσώπου λόγω του φύλου, της εθνικής ή θρησκευτικής του ταυτότητας ή της εσωτερικής ιδιότητας του πολίτη συνιστώσας πολιτείας. Η ελευθερία διακίνησης και ελευθερία διαμονής δύνανται να περιοριστούν μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά στην παρούσα Συμφωνία.
2. Οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι που ζουν σε συγκεκριμένα χωριά στην άλλη συνιστώσα πολιτεία θα απολαμβάνουν πολιτισμικά, θρησκευτικά και εκπαιδευτικά δικαιώματα και θα εκπροσωπούνται στο νομοθετικό σώμα της συνιστώσας πολιτείας.
3. Τα δικαιώματα θρησκευτικών μειονοτήτων, συγκεκριμένα των Μαρωνιτών, των Λατίνων και των Αρμενίων, θα διασφαλίζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και θα περιλαμβάνουν πολιτισμικά, θρησκευτικά και εκπαιδευτικά δικαιώματα, καθώς και εκπροσώπηση στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο και στα νομοθετικά σώματα των συνιστώσων πολιτειών.

Άρθρο 5 Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση

1. Το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο που αποτελείται από δύο σώματα, τη Γερουσία και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, θα ασκεί τη νομοθετική εξουσία:
 - α. Κάθε Νομοθετικό Σώμα θα απαρτίζεται από 48 μέλη. Η Γερουσία θα απαρτίζεται από ίσο αριθμό Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Η Βουλή των Αντιπροσώπων θα απαρτίζεται κατ' αναλογία προς τον αριθμό των προσώπων που έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη έκαστης συνιστώσας πολιτείας, με την προϋπόθεση ότι κάθε συνιστώσα πολιτεία θα κατέχει τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εδρών.
 - β. Για τη λήψη αποφάσεων του Κοινοβουλίου απαιτείται η έγκριση και των δύο Σωμάτων με απλή πλειοψηφία, συμπεριλαμβανομένου του ενός τετάρτου των ψηφίζοντων Γερουσιαστών από κάθε συνιστώσα πολιτεία. Για συγκεκριμένα θέματα, απαιτείται ειδική πλειοψηφία των δύο πέμπτων των παρόντων Γερουσιαστών από κάθε συνιστώσα πολιτεία.
2. Το αξίωμα του Αρχηγού του Κράτους ανατίθεται στο Προεδρικό Συμβούλιο, το οποίο θα ασκεί την εκτελεστική εξουσία:
 - α. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα εκλέγεται βάσει ενιαίου καταλόγου με ειδική πλειοψηφία από τη Γερουσία και θα εγκρίνεται με πλειοψηφία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για πενταετή θητεία. Θα απαρτίζεται από έξι μέλη με δικαίωμα ψήφου και πρόσθετα μέλη, χωρίς δικαίωμα ψήφου, αν αποφασίσει κάτι τέτοιο το Κοινοβούλιο. Η σύνθεση του Προεδρικού Συμβουλίου θα είναι ανάλογη με τον αριθμό των προσώπων που έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη έκαστης συνιστώσας πολιτείας, αλλά τουλάχιστον το ένα τρίτο των ψηφίζοντων μελών και το ένα τρίτο των μη ψηφίζοντων μελών του Συμβουλίου πρέπει να προέρχεται από κάθε συνιστώσα πολιτεία.
 - β. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα προσπαθεί να λαμβάνει αποφάσεις ομόφωνα. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν επιτυγχάνεται ομοφωνία, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά, θα λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία των παρόντων και ψηφίζοντων μελών, νοουμένου ότι σε αυτήν περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένα μέλος από κάθε συνιστώσα πολιτεία.
 - γ. Ανεξάρτητα από το δικαίωμα ψήφου, τα μέλη του Συμβουλίου θα είναι ισότιμα. Το Συμβούλιο θα αποφασίζει για την κατανομή των Υπουργείων μεταξύ των μελών του. Οι επικεφαλής των Υπουργείων Εξωτερικών Υποθέσεων και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων δεν θα προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία.
 - δ. Εκτός εάν το Προεδρικό Συμβούλιο αποφασίσει άλλως, θα εκλέξει δύο από τα μέλη του που δεν προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία για να εναλλάσσονται κάθε 20 μήνες στα αξιώματα του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου. Το μέλος που θα προέρχεται από την πιο πολυάνθρωπη συνιστώσα πολιτεία θα είναι ο πρώτος Πρόεδρος σε κάθε θητεία. Ο Πρόεδρος και, σε περίπτωση απουσίας ή προσωρινής

ανικανότητας, ο Αντιπρόεδρος, θα εκπροσωπεί το Συμβούλιο ως Αρχηγός του Κράτους και Αρχηγός της Κυβέρνησης. Ο Αντιπρόεδρος θα συνοδεύει τον Πρόεδρο στις συναντήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος δεν θα έχουν νικώσα ψήφο ή άλλως πως αυξημένες εξουσίες εντός του Συμβουλίου.

- ε. Οι επικεφαλής της κυβέρνησης των συνιστωσών πολιτειών θα προσκαλούνται να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου σε όλες τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου τα πρώτα δέκα χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, και μετέπειτα σε περιοδική βάση.
3. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, το αξίωμα του Γενικού Εισαγγελέα και το αξίωμα του Γενικού Ελεγκτή θα είναι ανεξάρτητα.

Άρθρο 6 Το Ανώτατο Δικαστήριο

1. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα διαφυλάσσει το Σύνταγμα και θα διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό του.
2. Θα απαρτίζεται από ίσο αριθμό δικαστών από κάθε συνιστώσα πολιτεία και τρεις μη Κύπριους δικαστές, μέχρι να γίνει διαφορετική πρόβλεψη με νόμο.
3. Το Ανώτατο Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, θα επιλύει διαφορές μεταξύ των συνιστωσών πολιτειών ή μεταξύ μιας ή και των δύο εξ αυτών και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, και θα επιλύει, σε προσωρινή βάση (on an interim basis) αδιέξοδα των ομοσπονδιακών οργάνων, εάν αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή λειτουργία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Άρθρο 7 Μεταβατικά ομοσπονδιακά όργανα και όργανα των συνιστωσών πολιτειών

1. Τα ομοσπονδιακά όργανα θα αρχίσουν να λειτουργούν με την έναρξη της ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και η λειτουργία τους θα ανελίσσεται κατά τη διάρκεια των μεταβατικών περιόδων.
2. Η μεταβατική νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική εξουσία των συνιστωσών πολιτειών αρχίζει να λειτουργεί με την έναρξη λειτουργίας της παρούσας Συμφωνίας και σύμφωνα με αυτήν. Στο ομοσπονδιακό επίπεδο, το αξίωμα του Αρχηγού Κράτους θα ανήκει στη Συμπροεδρία. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση θα αποτελείται από εξαμελές Υπουργικό Συμβούλιο (3 Ελληνοκύπριους, 3 Τουρκοκύπριους). Αντιπρόσωποι από το Κοινοβούλιο κάθε συνιστώσας πολιτείας θα μετέχουν στο μεταβατικό ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (24 Ελληνοκύπριοι, 24 Τουρκοκύπριοι) και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (4 Ελληνοκύπριοι, 2 Τουρκοκύπριοι).
3. Στις 13 Ιουνίου 2004 θα διεξαχθούν γενικές εκλογές στο επίπεδο των συνιστωσών πολιτειών, του ομοσπονδιακού κράτους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μετά την ημερομηνία αυτή οι κυβερνήσεις των συνιστωσών πολιτειών και η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα λειτουργούν κανονικά, αν και το αξίωμα του Προέδρου και του Αντιπροέδρου σε ομοσπονδιακό επίπεδο θα ασκούνται εκ περιτροπής κάθε δέκα μήνες κατά την πρώτη θητεία του Προεδρικού Συμβουλίου.
4. Το μεταβατικό Ανώτατο Δικαστήριο θα αναλάβει τις αρμοδιότητες του με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

Άρθρο 8 Αποστρατιωτικοποίηση

1. Λαμβάνοντας υπόψη ότι:
 - α. Η Συνθήκη Εγγυήσεως, εφαρμοζόμενη *mutatis mutandis* στη νέα τάξη πραγμάτων που εγκαθιδρύεται με την παρούσα Συμφωνία και το Σύνταγμα, θα καλύπτει, εκτός από την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη των συνιστωσών πολιτειών.
 - β. Το Ελληνικό και το Τουρκικό απόσπασμα επιτρέπεται να σταθμεύουν σύμφωνα με τη Συνθήκη Συμμαχίας στην Ελληνοκυπριακή πολιτεία και στην Τουρκοκυπριακή πολιτεία αντίστοιχα ως ακολούθως:
 - i) Κάθε απόσπασμα δεν θα υπερβαίνει τις 6.000 άνδρες όλων των βαθμίδων μέχρι το 2011.
 - ii) Κάθε απόσπασμα δεν θα υπερβαίνει τις 3.000 άνδρες όλων των βαθμίδων μετά το 2018 ή την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει ενωρίτερα.
 - ii) Το ελληνικό απόσπασμα δεν θα υπερβαίνει τους 950 άνδρες όλων των βαθμίδων και το τουρκικό απόσπασμα τους 650 άνδρες όλων των βαθμίδων, στη συνέχεια, με τριετή αναθεώρηση με στόχο την πλήρη αποχώρηση τους.
 - γ. Οι Ελληνικές και Τουρκικές δυνάμεις και ο οπλισμός θα αναπτυχθούν σε συμφωνημένες τοποθεσίες και θα προσαρμοστούν στα συμφωνημένα επίπεδα, και τυχόν δυνάμεις και οπλισμός που υπερβαίνει τα συμφωνημένα

επίπεδα θα αποσυρθούν.

- δ. Θα υπάρξει μια ειρηνευτική αποστολή των Ηνωμένων Εθνών, η οποία θα εποπτεύει την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να προωθήσει τη συμμόρφωση με αυτήν και θα συνεισφέρει στη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος. Αυτή θα παραμείνει για όσο διάστημα η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, με τη συναίνεση και των δύο συνιστωσών πολιτειών, δεν αποφασίσει διαφορετικά.
- ε. Η προμήθεια όπλων στην Κύπρο θα απαγορεύεται, κατά τρόπο που να δεσμεύονται νομικά τόσο οι εισαγωγείς όσο και οι εξαγωγείς, και
- στ. Μια Εποπτική Επιτροπή που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους των εγγυητριών δυνάμεων, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών, η οποία θα προεδρεύεται από τα Ηνωμένα Έθνη, θα εποπτεύει την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας.

Η Κύπρος θα αποστρατιωτικοποιηθεί και όλες οι Ελληνοκυπριακές και Τουρκοκυπριακές δυνάμεις, συμπεριλαμβανομένων των εφεδρικών μονάδων, θα διαλυθούν και τα όπλα τους θα απομακρυνθούν από τη νήσο σε φάσεις συγχρονισμένες, με την ανάπτυξη και προσαρμογή των Ελληνικών και Τουρκικών δυνάμεων.

- 2. Δεν θα υπάρχουν παραστρατιωτικές ή εφεδρικές δυνάμεις ούτε θα γίνεται στρατιωτική ή παραστρατιωτική εκπαίδευση πολιτών. Όλα τα όπλα, εκτός από αδειούχα όπλα για σκοπούς άθλησης, θα απαγορεύονται.
- 3. Οι συνιστώσες πολιτείες θα απαγορεύουν τη βία και την υποκίνηση βίας κατά της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, των συνιστωσών πολιτειών και των εγγυητριών δυνάμεων.
- 4. Η Κύπρος δεν θα διαθέτει το έδαφός της για διεθνείς στρατιωτικές επιχειρήσεις, εκτός εάν έχει τη συγκατάθεση αμφοτέρων των συνιστωσών πολιτειών. Έως ότου η Τουρκία ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα απαιτείται και η συγκατάθεση της Ελλάδας και της Τουρκίας.
- 5. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα συνεργάζονται με την αποστολή των Ηνωμένων Εθνών. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα αναλάβει τα μισά έξοδα της αποστολής των Ηνωμένων Εθνών τα πρώτα τρία χρόνια και στη συνέχεια τα δύο τρίτα των εξόδων. Αυτή η διευθέτηση θα αναθεωρηθεί το 2010.
- 6. Οι διατάξεις αυτές δεν επηρεάζουν τις διατάξεις της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, της Συνθήκης Εγγυήσεως, της Συνθήκης Συμμαχίας, της εντολής της ειρηνευτικής αποστολής των Ηνωμένων Εθνών και τις διατάξεις του Συντάγματος σχετικά με τις αστυνομικές αρχές της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών και την Κοινή Υπηρεσία Ερευνών.

Άρθρο 9 Σύνορα των συνιστωσών πολιτειών και εδαφική προσαρμογή

- 1. Τα εδαφικά σύνορα συνιστωσών πολιτειών θα είναι όπως απεικονίζονται στο χάρτη που αποτελεί μέρος της παρούσας Συμφωνίας¹.
- 2. Οι περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και οι οποίες νομικά από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας αποτελούν μέρος της Ελληνοκυπριακής πολιτείας, θα διοικούνται για μια ενδιάμεση περίοδο από την Τουρκοκυπριακή πολιτεία. Η διοίκηση θα μεταβιβαστεί υπό την επίβλεψη των Ηνωμένων Εθνών στην Ελληνοκυπριακή πολιτεία σε έξι φάσεις σε διάστημα 42 μηνών, οι οποίες θα αρχίσουν 104 ημέρες μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας, με τη μεταβίβαση της διοίκησης κυρίως ακατοίκητων περιοχών, εφαπτομένων στην υπόλοιπη Ελληνοκυπριακή πολιτεία. Η επίβλεψη από τα Ηνωμένα Έθνη των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μεταφορά κυριότητας εδάφους θα ενταθεί τους τελευταίους μήνες πριν την παράδοση των συγκεκριμένων περιοχών όπως διαγράφονται στη Συμφωνία.
- 3. Ειδικές διευθετήσεις θα διασφαλίζουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των σημερινών κατοίκων των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και θα προβλέπουν για την ομαλή μετεγκατάσταση σε ικανοποιητική εναλλακτική στέγη σε κατάλληλες τοποθεσίες όπου μπορούν να εξασφαλισθούν επαρκή μέσα διαβίωσης.

¹ **Παρατήρηση:** Στην πραγματικότητα, υπάρχουν δύο χάρτες οι οποίοι επισυνάπτονται στο Σύνταγμα. Ο πρώτος χάρτης απεικονίζει την επικράτεια της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και τα εδαφικά σύνορα των συνιστωσών πολιτειών κατά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Ο δεύτερος χάρτης απεικονίζει την επικράτεια της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και τα εδαφικά σύνορα των συνιστωσών πολιτειών κατά την έναρξη ισχύος του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης.

Άρθρο 10 Περιουσία

- 1. Οι απαιτήσεις των ιδιοκτητών οι οποίοι στερήθηκαν κατοχής λόγω των γεγονότων που προηγήθηκαν της έναρξης ισχύος της παρούσας Συμφωνίας θα λυθούν με συνολικό τρόπο, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων των ιδιοκτητών που στερήθηκαν κατοχής και των σημερινών χρηστών και την αρχή της

διζωνικότητας.

2. Στις περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, οι περιουσίες θα επιστραφούν στην κατοχή των ιδιοκτητών που τις είχαν στερηθεί.

3. Στις περιοχές που δεν υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, οι διευθετήσεις για την άσκηση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, με τη μορφή αποκατάστασης ή αποζημίωσης, θα έχουν τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

- α. Οι ιδιοκτήτες και ιδρύματα που έχουν στερηθεί την κατοχή της περιουσίας τους και που επιλέγουν την αποζημίωση, θα λάβουν πλήρη και αποτελεσματική αποζημίωση για την περιουσία τους με βάση την αξία κατά τη χρονική στιγμή που στερήθηκαν την κατοχή, προσαρμοσμένη έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει την ανατίμηση της αξίας περιουσιών σε συγκρίσιμες τοποθεσίες. Η αποζημίωση θα καταβληθεί υπό τη μορφή εγγυημένων ομολόγων και πιστοποιητικών εκτίμησης της περιουσίας.
- β. Όλοι οι άλλοι ιδιοκτήτες οι οποίοι έχουν στερηθεί την κατοχή περιουσίας τους έχουν δικαίωμα ανάκτησης του ενός τρίτου της αξίας και του ενός τρίτου της συνολικής έκτασης της περιουσίας τους και να τύχουν πλήρους και αποτελεσματικής αποζημίωσης για τα υπόλοιπα δύο τρίτα. Όμως έχουν δικαίωμα ανάκτησης της κατοικίας που έκτισαν, ή στην οποία ζούσαν τουλάχιστον για δέκα χρόνια και μέχρι μία σκάλα γης που γειτνιάζει, ακόμα και αν αυτή υπερβαίνει το ένα τρίτο της ολικής αξίας και έκτασης της περιουσίας τους.
- γ. Ιδιοκτήτες που έχουν στερηθεί την κατοχή περιουσίας τους μπορούν να επιλέξουν να ανακτήσουν οποιοδήποτε μέρος αυτής, εκτός από περιουσίες που έχουν ανταλλαγεί από υφιστάμενο χρήστη ή αγοράστηκαν από πρόσωπο που επέφερε σημαντικές βελτιώσεις σύμφωνα με το σχέδιο. Ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί την κατοχή περιουσίας και του οποίου η περιουσία δεν μπορεί να ανακτηθεί, ή ο οποίος εθελοντικά την παραχωρεί σε υφιστάμενο χρήστη, έχει δικαίωμα απόκτησης άλλης περιουσίας ίσης έκτασης και αξίας στον ίδιο δήμο ή χωριό. Μπορεί επίσης να πωλήσει τα δικαιώματα του σε άλλο ιδιοκτήτη γης από το ίδιο μέρος που έχει στερηθεί της περιουσίας του, ο οποίος μπορεί να την προσθέσει στη γη που δικαιούται να του παραχωρηθεί.
- δ. Υφιστάμενοι χρήστες οι οποίοι έχουν στην κατοχή τους περιουσία ιδιοκτητών οι οποίοι στερήθηκαν την κατοχή ως αποτέλεσμα διοικητικής απόφασης δύνανται να αποταθούν και να λάβουν τίτλους ιδιοκτησίας, εάν συμφωνήσουν σε αντάλλαγμα να αποποιηθούν τον τίτλο ιδιοκτησίας τους σε περιουσία παρόμοιας αξίας που βρίσκεται στην άλλη συνιστώσα πολιτεία και της οποίας την κατοχή είχαν στερηθεί.
- ε. Πρόσωπα τα οποία κατέχουν περιουσίες με σημαντικές βελτιώσεις δύνανται να ζητήσουν και να λάβουν τίτλο στις περιουσίες αυτές, νοουμένου ότι θα πληρώσουν την αξία της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση.
- στ. Οι σημερινοί χρήστες που είναι Κύπριοι πολίτες και οφείλουν να εκκενώσουν περιουσίες προς ανάκτηση, δεν θα υποχρεωθούν να τις εκκενώσουν μέχρις ότου υπάρξει διαθέσιμη επαρκής εναλλακτική στέγη.

4. Περιουσιακές απαιτήσεις θα λαμβάνονται και θα τυγχάνουν διαχείρισης από ένα ανεξάρτητο, αμερόληπτο Συμβούλιο Περιουσίας, το οποίο θα απαρτίζεται από ισάριθμα μέλη από κάθε συνιστώσα πολιτεία, καθώς και μέλη μη Κυπρίους. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα οργανώνεται σε κλάδους σύμφωνα με τη σωστή οικονομική πρακτική. Δεν είναι αναγκαίες απευθείας συναλλαγές μεταξύ ατόμων.

Άρθρο 11 Επιτροπή Συμφιλίωσης

1. Μια ανεξάρτητη, αμερόληπτη Επιτροπή Συμφιλίωσης θα προωθήσει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

2. Η Επιτροπή θα απαρτίζεται από άνδρες και γυναίκες, ισάριθμα από κάθε συνιστώσα πολιτεία, καθώς και ένα τουλάχιστον μέλος μη Κύπριο το οποίο ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών καλείται να διορίσει μετά από διαβουλεύσεις με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τις συνιστώσες πολιτείες.

Άρθρο 12 Προηγούμενες πράξεις

1. Κάθε πράξη, είτε νομοθετικής είτε εκτελεστικής είτε δικαστικής φύσεως, από οποιαδήποτε αρχή της Κύπρου² ανεξάρτητα, που έγινε πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας, αναγνωρίζεται ως έγκυρη και, νοουμένου ότι δεν είναι ασυμβίβαστη ή αντίθετη προς οποιαδήποτε άλλη διάταξη της παρούσας Συμφωνίας ή του διεθνούς δικαίου³, θα εξακολουθεί να ισχύει μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας⁴. Ουδείς δύναται να προσβάλλει την εγκυρότητα αυτών των πράξεων για λόγους που συνέβησαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας.

² Παρατήρηση: Ο όρος Κύπρος σε αυτή την περίπτωση νοείται ως η νήσος της Κύπρου χωρίς τις Περιοχές των Βρετανικών Βάσεων.

³ Παρατήρηση: Το κριτήριο για το ασυμβίβαστο ή την αντίθεση με το διεθνές δίκαιο αναφέρεται σε κάθε νόμο, ο οποίος είναι από τη φύση του αντίθετος με το διεθνές δίκαιο. Αυτή η αναφορά, όπως και όλο το Άρθρο, δεν επηρεάζει το θέμα της νομιμότητας ή του καθεστώτος των σχετικών

αρχών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

⁴ **Παρατήρηση:** Θέματα ιθαγένειας, μετανάστευσης και περιουσιών που επηρεάστηκαν από τα γεγονότα από το 1963 και μετά αντιμετωπίζονται συνολικά από αυτή τη Συμφωνία· η εγκυρότητα των νόμων που προϋπήρχαν της έναρξης ισχύος αυτής της Συμφωνίας σχετικά με τα θέματα αυτά παύει, εκτός εάν είναι σύμφωνοι με τις σχετικές διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας.

2. Οποιοσδήποτε απαιτήσεις για ευθύνη ή αποζημίωση συνεπεία πράξεων που έγιναν πριν τη Συμφωνία αυτή θα πρέπει, στο βαθμό που δεν ρυθμίζονται διαφορετικά από τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, να τυγχάνουν χειρισμού στη συνιστώσα πολιτεία από το οποίο προέρχεται ο αιτητής.

Άρθρο 13 Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

1. Η παρούσα Συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ με την έγκριση της από κάθε πλευρά, με χωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα που θα διεξαχθούν όπως προβλέπει η Συμφωνία και την υπογραφή από την Ελλάδα, την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Συνθήκης για θέματα που αφορούν τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο.

2. Κατά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συμφωνίας και της Συνθήκης για θέματα που αφορούν τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο, θα πραγματοποιηθούν τελετές σε όλη τη νήσο κατά τις οποίες όλες οι σημαίες εκτός από εκείνες που ορίζει το Σύνταγμα θα υποσταλούν και οι σημαίες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των συνιστωσών πολιτειών θα αναρτηθούν σύμφωνα με το Σύνταγμα και τη σχετική νομοθεσία, και θα ανακρουσθούν οι ύμνοι της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των συνιστωσών πολιτειών.

3. Κατά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συμφωνίας, οι Συμπρόεδροι θα ενημερώσουν τα Ηνωμένα Έθνη ότι εφεξής τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Κύπρου ως μέλους των Ηνωμένων Εθνών θα ασκούνται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων. Θα πραγματοποιηθεί ανάρτηση της συμφωνημένης σημαίας της Κύπρου στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών.

4. Η παρούσα Συμφωνία θα τεθεί σε εφαρμογή σύμφωνα με τα δεσμευτικά χρονικά πλαίσια που αναφέρονται στα διάφορα μέρη της Συμφωνίας και σημειώνονται στο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.

Άρθρο 14 Προσαρτήματα

Τα πιο πάνω κύρια άρθρα περιγράφονται σε λεπτομερή νομική γλώσσα στα Προσαρτήματα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Συμφωνίας.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Ι: ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΑΡΘΡΑ

Άρθρο 1 Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία

1. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με μια ενιαία διεθνή νομική προσωπικότητα και μία ομοσπονδιακή κυβέρνηση και αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες, ήτοι την Ελληνοκυπριακή πολιτεία και τη Τουρκοκυπριακή πολιτεία.

2. Η ανεξαρτησία, η εδαφική ακεραιότητα, η ασφάλεια και η συνταγματική τάξη της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας διασφαλίζεται και είναι σεβαστή από όλους.

3. Η ένωση της Κύπρου εν όλω ή εν μέρει με οποιαδήποτε άλλη χώρα, η οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης και η οποιαδήποτε άλλη μονομερής τροποποίηση της τάξης πραγμάτων που εγκαθιδρύεται από τη Θεμελιώδη Συμφωνία και το παρόν Σύνταγμα απαγορεύεται.

4. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα οργανωθεί δυνάμει του παρόντος Συντάγματος, σύμφωνα με τις βασικές αρχές του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας, της αντιπροσωπευτικής δημοκρατικής διακυβέρνησης, της πολιτικής ισότητας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, της διζωνικότητας και του ισότιμου καθεστώτος των συνιστωσών πολιτειών.

Άρθρο 2 Οι συνιστώσες πολιτείες

1. Οι συνιστώσες πολιτείες είναι ισότιμες. Κάθε συνιστώσα πολιτεία ασκεί την εξουσία της εντός των ορίων του παρόντος Συντάγματος και των εδαφικών συνόρων της, όπως ορίζονται στους χάρτες που είναι συνημμένοι στο παρόν Σύνταγμα.

2. Η ταυτότητα, η εδαφική ακεραιότητα, η ασφάλεια και η συνταγματική τάξη των συνιστωσών πολιτειών θα διασφαλίζεται και θα γίνεται σεβαστή από όλους.

3. Οι συνιστώσες πολιτείες θα αυτοοργανωθούν ελεύθερα εντός των ορίων του παρόντος Συντάγματος και σύμφωνα με τις βασικές αρχές του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και της αντιπροσωπευτικής δημοκρατικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με το δικό τους Σύνταγμα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3 Το Σύνταγμα ως υπέρτατος νόμος

1. Το παρόν Σύνταγμα, το οποίο υιοθετήθηκε με δημοκρατικές διαδικασίες από τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους με την εκφρασθείσα χωριστά κοινή τους βούληση, είναι ο υπέρτατος νόμος της χώρας και είναι δεσμευτικό για όλες τις αρχές της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών. Κάθε πράξη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή οποιασδήποτε εκ των συνιστωσών πολιτειών που αντίκειται στο παρόν Σύνταγμα θα είναι άκυρη και χωρίς αποτέλεσμα.
2. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα σέβεται πλήρως και δεν θα παραβιάζει τις εξουσίες και τις λειτουργίες των συνιστωσών πολιτειών, όπως προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα. Κάθε συνιστώσα πολιτεία θα σέβεται πλήρως και δεν θα παραβιάζει τις εξουσίες και τις λειτουργίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή της άλλης συνιστώσας πολιτείας, όπως προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα. Δεν θα υπάρχει ιεραρχία μεταξύ των ομοσπονδιακών νόμων και των νόμων των συνιστωσών πολιτειών⁵.
3. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα τηρεί το παρόν Σύνταγμα και θα διασφαλίζει ότι γίνεται απόλυτα σεβαστό από τα άλλα ομοσπονδιακά όργανα και τις συνιστώσες πολιτείες.

⁵ **Παρατήρηση:** Το παρόν Σύνταγμα δίνει στο Ανώτατο Δικαστήριο την εξουσία να αποφασίζει ως προς την εγκυρότητα οποιουδήποτε νόμου.

Άρθρο 4 Κράτος Δικαίου

1. Ο νόμος είναι η βάση και η οριοθέτηση όλων των πράξεων της κυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα.
2. Όλες οι πράξεις της κυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα θα συμμορφώνονται με τις αρχές του δημόσιου συμφέροντος, της αναλογικότητας και της καλής πίστης.
3. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση καθώς και οι συνιστώσες πολιτείες θα σέβονται το διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένων όλων των συνθηκών που δεσμεύουν την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία και θα υπερισχύει οποιασδήποτε ομοσπονδιακής νομοθεσίας ή νομοθεσίας συνιστώσας πολιτείας.

Άρθρο 5 Ο κοσμικός χαρακτήρας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας

1. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, η ομοσπονδιακή της κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες είναι κοσμικά.
2. Οι θρησκευτικοί λειτουργοί δεν θα κατέχουν κατόπιν εκλογής ή διορισμού, πολιτικό ή δημόσιο αξίωμα.

Άρθρο 6 Αποστρατιωτικοποίηση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας

1. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία και οι συνιστώσες πολιτείες της θα αποστρατιωτικοποιηθούν. Δεν θα υπάρχουν παραστρατιωτικές ή εφεδρικές δυνάμεις και δεν θα γίνεται στρατιωτική ή παραστρατιωτική εκπαίδευση πολιτών.
2. Η Κύπρος δεν θα διαθέτει το έδαφός της για διεθνείς στρατιωτικές επιχειρήσεις, εκτός εάν έχει τη συγκατάθεση των κυβερνήσεων αμφοτέρων των συνιστωσών πολιτειών.
3. Απαγορεύονται όλα τα όπλα, εκτός από τα αδειούχα όπλα άθλησης και η προμήθεια όπλων, εκτός εκείνων που παρέχονται με βάση ειδικό νόμο, θα αποτελεί αδίκημα που επιφέρει υποχρεωτική ποινή τουλάχιστον τριετούς φυλάκισης.
4. Οι συνιστώσες πολιτείες θα απαγορεύουν δια νόμου τη βία και την υποκίνηση βίας κατά της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, των συνιστωσών πολιτειών ή των εγγυητριών δυνάμεων και δεν θα ανέχονται τέτοιου είδους πράξεις από πρόσωπα, ομάδες ή οργανισμούς που λειτουργούν εντός των συνόρων τους.
5. Οι διατάξεις του παρόντος Αρθρου δεν επηρεάζουν τις διατάξεις της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, της Συνθήκης Εγγυήσεως, της Συνθήκης Συμμαχίας, τους όρους εντολής της ειρηνευτικής αποστολής των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, και τις διατάξεις του παρόντος Συντάγματος σχετικά με τις αστυνομικές αρχές της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών και την Κοινή Υπηρεσία Ερευνών.

Άρθρο 7 Έδρα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης

Η έδρα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης θα είναι η ευρύτερη Λευκωσία.

Άρθρο 8 Σημαίες και ύμνοι

1. Η σημαία της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι όπως επισυνάπτεται στο παρόν Σύνταγμα. Το μήκος της θα είναι ενάμιση φορά μεγαλύτερο από το ύψος της. Αποτελείται από πέντε οριζόντιες λωρίδες διαφορετικού πλάτους.

- α. η κορυφαία λωρίδα είναι μπλε (Pantone 2728 C ή ισοδύναμο) και είναι 4/20 του ύψους της σημαίας.
- β. η δεύτερη λωρίδα είναι λευκή και είναι 1/20 του ύψους της σημαίας.
- γ. η Τρίτη λωρίδα είναι κίτρινη (Pantone 123 C ή ισοδύναμο) και είναι 10/20 του ύψους της σημαίας.
- δ. η τέταρτη λωρίδα είναι άσπρη και είναι 1/20 του ύψους της σημαίας.
- ε. η κάτω λωρίδα είναι κόκκινη (Pantone 485 C ή ισοδύναμο) και είναι 4/20 του ύψους της σημαίας.

Η σημαία αυτή θα αναρτάται μόνη της ή μαζί με τη σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα ομοσπονδιακά κυβερνητικά κτίρια.

2. Ο ύμνος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας είναι ο επισυναπτόμενος στο παρόν Σύνταγμα.

3. Οι συνιστώσες πολιτείες θα έχουν τους δικούς τους ύμνους και τη δική τους σημαία. Η σημαία έκαστης συνιστώσας πολιτείας θα αναρτάται στα κυβερνητικά κτίρια της συνιστώσας πολιτείας μαζί και κατά τον ίδιο τρόπο με τη σημαία της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία της συνιστώσας πολιτείας, μαζί με τη σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ουδεμία άλλη σημαία θα αναρτάται σε κυβερνητικά κτίρια ή δημόσια περιουσία⁶.

⁶ **Διευκρίνιση:** Αυτό δεν εμποδίζει την ανάρτηση εθνικών σημαιών με την ευκαιρία επίσημων επισκέψεων ξένων αξιωματούχων.

Άρθρο 9 Οι επίσημες γλώσσες και η δημοσίευση των επίσημων νόμων

1. Οι επίσημες γλώσσες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η Ελληνική και η Τουρκική. Η χρήση της Αγγλικής για επίσημους σκοπούς θα ρυθμίζεται από το νόμο.

2. Οι νομοθετικές, εκτελεστικές, διοικητικές και δικαστικές πράξεις και τα έγγραφα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης θα συντάσσονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες και, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά, θα εκδίδονται διά δημοσιεύσεως στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

3. Όλα τα πρόσωπα θα έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται στις αρχές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης σε οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.

4. Οι επίσημες γλώσσες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα διδάσκονται υποχρεωτικά σε όλους τους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Άρθρο 10 Επίσημες Αργίες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας

1. Η Εθνική Επέτειος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι η ημέρα της διεξαγωγής των δημοψηφισμάτων για τη Θεμελιώδη Συμφωνία και θα τηρείται ως αργία.

2. Εκτός από τις Κυριακές, οι πιο κάτω επίσημες αργίες θα τηρούνται σε ολόκληρη την Κύπρο:

- α. 1η Ιανουαρίου (Πρωτοχρονιά)
- β. 1η Μαΐου (Πρωτομαγιά)
- γ. 9η Μαΐου (Ημέρα της Ευρώπης)
- δ. 25η Δεκεμβρίου (Χριστούγεννα)
- ε. Μεγάλη Παρασκευή
- στ. Δευτέρα του Πάσχα
- ζ. Η πρώτη ημέρα του Ραμαζανιού/Sheker Bayram
- η. Η πρώτη ημέρα του Kurban Bayram και
- θ. Η ημέρα γέννησης του Προφήτη Μωάμεθ

3. Κάθε συνιστώσα πολιτεία θα ορίσει και θα τηρεί τις δικές της αργίες πέραν των αργιών της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Τέτοιες αργίες θα σέβονται το πνεύμα της Θεμελιώδους Συμφωνίας και τη νέα σχέση μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

4. Οι ομοσπονδιακοί δημόσιοι υπάλληλοι θα έχουν το δικαίωμα να τηρούν, επιπρόσθετα από τις πιο πάνω αργίες, τις επίσημες αργίες της μιας ή της άλλης συνιστώσας πολιτείας.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

Άρθρο 11 Θεμελιώδη Δικαιώματα

1. Σύμφωνα με το Άρθρο 4(3) του παρόντος Συντάγματος, τα ανθρώπινα και θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα αυτής που ισχύουν για την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Συντάγματος (κατάλογος επισυνάπτεται ως Παράρτημα). Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος Συντάγματος.
2. Δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε διάκριση σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου λόγω του φύλου, της εθνικής ή θρησκευτικής του ταυτότητας ή της εσωτερικής ιδιότητας του πολίτη συνιστώσας πολιτείας.
3. Θα υπάρχει ελευθερία διακίνησης και ελευθερία διαμονής σε όλη την Κύπρο, εκτός εάν προβλέπεται ρητώς διαφορετικά στο παρόν Σύνταγμα ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ή Συνταγματικού Νόμου.
4. Τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων, ήτοι των Μαρωνιτών, των Λατίνων και των Αρμενίων θα διαφυλάσσονται. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες, εντός της αντίστοιχης σφαίρας αρμοδιοτήτων τους, θα παραχωρούν στις μειονότητες το καθεστώς και τα δικαιώματα που προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων και, ειδικότερα, το δικαίωμα να διαχειρίζονται τις δικές τους πολιτισμικές, θρησκευτικές και εκπαιδευτικές υποθέσεις και να αντιπροσωπεύονται στο νομοθετικό σώμα.
5. Οι Ελληνοκύπριοι που διαμένουν στα χωριά της Καρπασίας Ριζοκάρπασο/Dipkar paz, Γιαλούσα/Yeni Erenkoy, Αγία Τριάδα/Sirahi, Μελάναργα/Adacay, και οι Τουρκοκύπριοι που διαμένουν στα χωριά της Τηλλυρίας Αμαδιές/Gunebakan, Λιμνήτης/Yesilyirmak, Σελέμανι/Suleymaniyе, Ξερόβουνος/Kurutere, Καραβοστάσι/Gemikonagi, Άγιος Γεώργιος/Madenlikoy και Κόκκινα/Erenkoy, καθώς και στα χωριά της Μεσαορίας Πύλα/Pile, Σκυλλούρα/Yilmazkoy και Άγιος Βασίλειος/Turkeli, θα απολαμβάνουν το δικαίωμα, εντός των συνιστωσών πολιτειών όπου βρίσκονται τα εν λόγω χωριά, να διαχειρίζονται τις δικές τους πολιτισμικές, θρησκευτικές και εκπαιδευτικές υποθέσεις, να αντιπροσωπεύονται στο νομοθετικό σώμα της συνιστώσας πολιτείας, και να επιζητείται η συμβουλή τους για ζητήματα που αφορούν τις ζώνες και το σχεδιασμό των χωριών τους. Οι κάτοικοι του χωριού Κορμακίτης θα απολαμβάνουν ίσης μεταχείρισης με τους κατοίκους της Τουρκοκυπριακής πολιτείας με μακρά διαμονή σ' ότι αφορά την αγορά και πώληση περιουσιών που βρίσκονται εντός της Τουρκοκυπριακής πολιτείας και των ορίων του χωριού Κορμακίτης κατά το 1960.

Άρθρο 12 Ιθαγένεια

1. Υπάρχει μία ενιαία κυπριακή ιθαγένεια.
2. Όλα τα πρόσωπα που κατέχουν την κυπριακή ιθαγένεια θα απολαμβάνουν επίσης την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη συνιστώσας πολιτείας, όπως προβλέπεται από Συνταγματικό Νόμο. Η εν λόγω ιδιότητα είναι συμπληρωματική και δεν αντικαθιστά την Κυπριακή ιθαγένεια. Μόνο οι Κύπριοι πολίτες θα απολαμβάνουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη συνιστώσας πολιτείας.
3. Όπου οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος Συντάγματος ή της Θεμελιώδους Συμφωνίας αναφέρεται στην καταγωγή προσώπου (ή την προέλευση του) από συνιστώσα πολιτεία, το κριτήριο είναι η κατοχή εσωτερικής ιδιότητας του πολίτη συνιστώσας πολιτείας. Ουδείς θα μπορεί να έχει την εσωτερική ιδιότητα πολίτη και των δύο συνιστωσών πολιτειών.

Άρθρο 13 Άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων

Οι πολίτες της Κύπρου ηλικίας τουλάχιστον 18 ετών θα απολαμβάνουν πολιτικά δικαιώματα σε ομοσπονδιακό επίπεδο, και θα τα ασκούν σύμφωνα με την εσωτερική ιδιότητα πολίτη συνιστώσας πολιτείας.

ΜΕΡΟΣ ΙV: Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

Άρθρο 14 Αρμοδιότητες και λειτουργίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης

1. Σύμφωνα με το παρόν Σύνταγμα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα ασκεί κυριαρχικά τις νομοθετικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες στα ακόλουθα θέματα:

- α. Εξωτερικές σχέσεις, περιλαμβανομένης της συνομολόγησης διεθνών συνθηκών και της αμυντικής πολιτικής⁷
- β. Σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση⁸
- γ. Αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομίσματος, της νομισματικής πολιτικής και των τραπεζικών ρυθμίσεων
- δ. Ομοσπονδιακά χρηματοοικονομικά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού και όλης της έμμεσης φορολογίας (περιλαμβανομένων των τελωνείων και φόρων καταναλώσεως), και της ομοσπονδιακής οικονομικής και εμπορικής πολιτικής

⁷ **Παραπομπή:** Η αμυντική πολιτική θα πρέπει να διαμορφώνεται και να ασκείται με βάση τις συμφωνηθείσες διευθετήσεις ασφαλείας και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κύπρου.

⁸ **Παρατήρηση:** Η εξουσία αυτή εξουσιοδοτεί την ομοσπονδιακή κυβέρνηση να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη συμμετοχή της Κύπρου στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, την Κοινή Ευρωπαϊκή Αμυντική Πολιτική (μη στρατιωτικά θέματα) και Πολιτική Ασφάλειας και τη "στενότερη συνεργασία" στο πνεύμα της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- ε. Φυσικοί πόροι, περιλαμβανομένων των υδάτινων πόρων⁹
- στ. Μετεωρολογία, αεροπορία¹⁰, διεθνής ναυτιλία και η ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα και χωρικά ύδατα¹¹ της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας
- ζ. Επικοινωνίες (περιλαμβανομένων των ταχυδρομικών και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των τηλεπικοινωνιών)
- η. Κυπριακή ιθαγένεια (περιλαμβανομένης της έκδοσης διαβατηρίων) και μετανάστευση (περιλαμβανομένου του ασύλου, της απέλασης και έκδοσης αλλοδαπών)
- θ. Πάταξη της τρομοκρατίας, της διακίνησης ναρκωτικών, του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και του οργανωμένου εγκλήματος
- ι. Απονομή χάριτος και αμνηστίας (εκτός από εγκλήματα που αφορούν τη μια μόνο συνιστώσα πολιτεία¹²)
- κ. Πνευματική ιδιοκτησία και μέτρα και σταθμά, και
- λ. Αρχαιότητες

⁹ **Παρατήρηση:** Η αλιεία και η γεωργία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των συνιστωσών πολιτειών

¹⁰ **Παρατήρηση:** Σύμφωνα με την αρχή *eiusdem generis*, καλύπτει όλα τα θέματα που αφορούν στην αεροπορία, περιλαμβανομένου του εναέριου χώρου της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και της Περιοχής Πληροφοριών Πτήσεων [Flight Information Region (FIR)]. Αυτό δεν προδικάζει την ιδιοκτησία των αεροδρομίων ή αεροπορικών εταιρειών.

¹¹ **Παρατήρηση:** Σύμφωνα με την αρχή *eiusdem generis*, καλύπτει όλα τα θέματα που ρυθμίζει η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θαλάσσης του 1982. Αυτό δεν προδικάζει την ιδιοκτησία των λιμανιών.

¹² **Παρατήρηση:** Η επιφύλαξη αυτή εννοεί τα εγκλήματα κατά της έννομης τάξης μιας συνιστώσας πολιτείας στα οποία (όλοι) οι δράστες και τα θύματα προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία.

2. Συναφώς προς τις πιο πάνω αρμοδιότητες και τις άλλες διατάξεις του παρόντος Συντάγματος, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα ασκεί νομοθετικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες σχετικά με την ομοσπονδιακή διοίκηση (περιλαμβανομένων της δημόσιας υπηρεσίας, της ομοσπονδιακής αστυνομίας, καθώς και των ανεξάρτητων οργανισμών και αξιωματούχων)· τις ομοσπονδιακές εκλογές και τα δημοψηφίσματα, ποινικά αδικήματα κατά παράβαση των ομοσπονδιακών νόμων· την ομοσπονδιακή απονομή δικαιοσύνης, την ομοσπονδιακή περιουσία, περιλαμβανομένων των δημόσιων έργων για ομοσπονδιακές εγκαταστάσεις και απαλλοτριώσεις· καθώς επίσης και παρόμοια θέματα που είναι σαφώς συναφή με καθορισμένες εξουσίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

3. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα αναθέτει, όπου ενδείκνυται, την εφαρμογή των νόμων, περιλαμβανομένης της είσπραξης συγκεκριμένων φόρων, στις αρχές των συνιστωσών πολιτειών.

4. Οι υποχρεώσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας με βάση διεθνείς συνθήκες θα εφαρμόζονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή την αρχή της συνιστώσας πολιτείας, η οποία έχει νομοθετική εξουσία στο θέμα στο οποίο αφορά η συνθήκη.

5. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα παρέχει στις συνιστώσες πολιτείες ένα μέρος των εσόδων της από την έμμεση φορολογία, όπως προβλέπεται από νόμο ειδικής πλειοψηφίας.

Άρθρο 15 Αρμοδιότητες και καθήκοντα των συνιστώσων πολιτειών

1. Οι συνιστώσες πολιτείες εντός των ορίων του παρόντος Συντάγματος θα ασκούν κυριαρχικά, εντός των εδαφικών τους συνόρων, όλες τις αρμοδιότητες και λειτουργίες τις οποίες το παρόν Σύνταγμα δεν αναθέτει στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση¹³.
2. Οι συνιστώσες πολιτείες θα έχουν πρωτογενή ποινική δικαιοδοσία αναφορικά με ποινικά αδικήματα κατά παράβαση ομοσπονδιακών νόμων, εκτός εάν τέτοια δικαιοδοσία επιφυλάσσεται για το Ανώτατο Δικαστήριο με βάση ομοσπονδιακή νομοθεσία.
3. Οι αστυνομικές αρχές μιας συνιστώσας πολιτείας θα έχουν τη βάση τους και θα λειτουργούν αποκλειστικά εντός αυτού¹⁴ και θα είναι υπεύθυνες για την προστασία και την επιβολή του νόμου και της τάξης και της δημόσιας ασφάλειας εντός της εν λόγω συνιστώσας πολιτείας, περιλαμβανομένων ποινικών αδικημάτων κατά παράβαση ομοσπονδιακών νόμων, χωρίς επηρεασμό των αρμοδιοτήτων της ομοσπονδιακής αστυνομικής αρχής και της Κοινής Υπηρεσίας Ερευνών. Συνταγματικός νόμος θα ρυθμίζει τη δύναμη και τον εξοπλισμό των αστυνομικών αρχών συνιστώσας πολιτείας. Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστώσων πολιτειών θα προβλέπει για τη συνεργασία σε αστυνομικά θέματα.

¹³ Παρατήρηση: Αυτές περιλαμβάνουν την ασφάλεια, την έννομη τάξη και την απονομή δικαιοσύνης εντός των εδαφικών τους συνόρων.

¹⁴ Παρατήρηση: Χωρίς αυτό να επηρεάζει το δικαίωμα καταδίωξης, όπως συμφωνήθηκε στη Συμφωνία Συνεργασίας για θέματα αστυνομικής φύσεως.

Άρθρο 16 Συνεργασία και συντονισμός

1. Όπου προβλέπεται ρητώς από το παρόν Σύνταγμα, τα νομοθετικά θέματα θα μπορούν να ρυθμίζονται από τους Συνταγματικούς Νόμους κατά τρόπο δεσμευτικό για την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τις συνιστώσες πολιτείες. Οι εν λόγω νόμοι θα εγκρίνονται από το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο και τα νομοθετικά σώματα των συνιστώσων πολιτειών, σύμφωνα με διαδικασίες καθοριζόμενες σε Συνταγματικό Νόμο και θα υπερισχύουν έναντι οποιωνδήποτε άλλων ομοσπονδιακών νόμων ή νόμων των συνιστώσων πολιτειών.
2. Οι συνιστώσες πολιτείες δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ τους ή με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Τέτοιες συμφωνίες μπορούν να δημιουργούν κοινούς οργανισμούς και θεσμούς για θέματα της αρμοδιότητας των συμβαλλόμενων μερών. Τέτοιες συμφωνίες θα έχουν την ίδια νομική ισχύ με τους Συνταγματικούς Νόμους, νοουμένου ότι έχουν εγκριθεί από το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο και τα νομοθετικά σώματα αμφοτέρων των συνιστώσων πολιτειών.
3. Οι συνιστώσες πολιτείες θα προσπαθούν να συντονίζουν ή να εναρμονίζουν την πολιτική και τη νομοθεσία τους και μέσω συμφωνιών, κοινών προτύπων και διαβουλεύσεων όπου είναι πρέπον, ιδιαίτερα στα ακόλουθα θέματα:
 - α. Τουρισμός
 - β. Προστασία του περιβάλλοντος, χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας
 - γ. Αλιεία και γεωργία
 - δ. Βιομηχανία και εμπόριο, περιλαμβανομένης της ασφάλισης, της προστασίας του καταναλωτή, των επαγγελματιών και των επαγγελματικών ενώσεων
 - ε. Ορισμός ζωνών και χωροταξικός σχεδιασμός, περιλαμβανομένων χερσαίων μεταφορών
 - στ. Αθλητισμός και εκπαίδευση
 - ζ. Υγεία, περιλαμβανομένου του ελέγχου καπνού, οινοπνευματωδών ποτών και φαρμάκων και κτηνιατρικών θεμάτων
 - η. Κοινωνική ασφάλιση και εργασία
 - θ. Οικογενειακό, εταιρικό και ποινικό δίκαιο και
 - ι. Αποδοχή εγκυρότητας εγγράφων.
4. Κάθε συνιστώσα πολιτεία ή οποιοσδήποτε κλάδος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης μπορεί να αρχίσει τη διαδικασία συντονισμού ή εναρμόνισης.
5. Συμφωνίες για τέτοιο συντονισμό ή τέτοια εναρμόνιση θα εγκρίνονται από τον αρμόδιο κλάδο της κυβέρνησης των συνιστώσων πολιτειών και, εάν απαιτείται ομοσπονδιακή συμμετοχή, από τον αρμόδιο κλάδο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.
6. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα στηρίζει, τόσο οικονομικά όσο και διοικητικά τις προσπάθειες συνεργασίας μεταξύ των συνιστώσων πολιτειών ή μεταξύ δήμων και χωριών που βρίσκονται σε διαφορετικές συνιστώσες πολιτείες.
7. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα δέχονται έγκυρα έγγραφα που εκδίδονται από κυβερνητικές αρχές, και εκπαιδευτικά, ιατρικά και άλλα δημόσια ιδρύματα.

Άρθρο 17 Κοινή Υπηρεσία Ερευνών

Θα υπάρχει μία Κοινή Υπηρεσία Ερευνών, η οποία θα απαρτίζεται από προσωπικό των ομοσπονδιακών αστυνομικών αρχών και των αρχών των συνιστώσων πολιτειών και θα αναφέρεται στον ομοσπονδιακό Γενικό Εισαγγελέα. Η σύνθεση και οι αρμοδιότητες, καθώς και η δύναμη και ο εξοπλισμός της ομοσπονδιακής αστυνομίας και αυτής των συνιστώσων πολιτειών θα ρυθμίζονται με Συνταγματικό Νόμο.

Άρθρο 18 Εξωτερικές Σχέσεις

1. Η Κύπρος θα διατηρεί ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας με την Ελλάδα και την Τουρκία, σεβόμενη την ισορροπία που καθιερώνεται με τη Συνθήκη Εγγυήσεως, τη Συνθήκη Συμμαχίας και τη Θεμελιώδη Συμφωνία, και με συμφωνία με τους κατάλληλους όρους, θα τους παραχωρήσει μεταχείριση του πλέον ευνοουμένου κράτους, στο βαθμό που αυτό είναι συμβατό με τις υποχρεώσεις της ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης.
2. Θα επιζητείται η συμβουλή των συνιστώσων πολιτειών σχετικά με ομοσπονδιακές αποφάσεις σε θέματα εξωτερικών σχέσεων που αφορούν τις αρμοδιότητές τους.
3. Οι συνιστώσες πολιτείες δύνανται να διορίζουν εκπροσώπους για εμπορικά¹⁵ και πολιτισμικά θέματα¹⁶, οι οποίοι θα είναι διαπιστευμένοι ως μέλη των διπλωματικών αποστολών της Κύπρου.
4. Οι συνιστώσες πολιτείες δύνανται επίσης να συνάπτουν συμφωνίες για εμπορικά¹⁷ και πολιτισμικά θέματα¹⁸ με τις αρχές κρατών που έχουν σχέσεις με την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, νοουμένου ότι τέτοιες συμφωνίες δεν επηρεάζουν δυσμενώς την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, την εξουσία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή της άλλης συνιστώσας πολιτείας και είναι συμβατές με την ιδιότητα της Κύπρου ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
5. Κατά την άσκηση των εξουσιών που παρέχονται με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος Άρθρου, θα τηρούνται οι ακόλουθες διαδικασίες:
 - α. Οι συνιστώσες πολιτείες θα χρησιμοποιούν το ομοσπονδιακό υπουργείο εξωτερικών για επαφές σε πολιτικό επίπεδο με ξένες κυβερνήσεις, και
 - β. Οι συνιστώσες πολιτείες ή δύνανται να έχουν απευθείας επαφές με συνιστώσες ή υπο-οντότητες ή υποτελείς αρχές άλλων κρατών. Σε αυτή την περίπτωση θα ενημερώνουν το ομοσπονδιακό υπουργείο εξωτερικών για την έναρξη διαπραγματεύσεων για οποιαδήποτε συμφωνία με τις εν λόγω αρχές και θα εξακολουθούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και την έκβαση αυτών των διαπραγματεύσεων.
6. Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστώσων πολιτειών για τις εξωτερικές σχέσεις θα ρυθμίζει την εφαρμογή αυτού του άρθρου.

¹⁵ Παρατήρηση: Τα εμπορικά θέματα περιλαμβάνουν οικονομικές επενδύσεις και χρηματοδοτική βοήθεια.

¹⁶ Παρατήρηση: Τα πολιτιστικά θέματα περιλαμβάνουν τις τέχνες, την εκπαίδευση και τον αθλητισμό.

¹⁷ Παρατήρηση: Τα εμπορικά θέματα περιλαμβάνουν οικονομικές επενδύσεις και χρηματοδοτική βοήθεια.

¹⁸ Παρατήρηση: Τα πολιτιστικά θέματα περιλαμβάνουν τις τέχνες, την εκπαίδευση και τον αθλητισμό.

Άρθρο 19 Η Κύπρος ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Οι κυβερνήσεις των συνιστώσων πολιτειών θα συμμετέχουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
3. Η Κύπρος θα εκπροσωπείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση στους τομείς της αρμοδιότητάς της ή στις περιπτώσεις που κάποιο θέμα αφορά κυρίως κάποιο τομέα της αρμοδιότητάς της. Στις περιπτώσεις που κάποιο θέμα εμπίπτει κυρίως ή αποκλειστικά σε τομέα της αρμοδιότητας των συνιστώσων πολιτειών, η Κύπρος μπορεί να εκπροσωπηθεί από εκπρόσωπο είτε της ομοσπονδιακής κυβέρνησης είτε της συνιστώσας πολιτείας, με την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος είναι σε θέση να δεσμεύσει την Κύπρο.
4. Οι υποχρεώσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εκπληρώνονται από το ομοσπονδιακό όργανο ή το όργανο των συνιστώσων πολιτειών, το οποίο έχει τη νομοθετική εξουσία στον τομέα που αναφέρεται η υποχρέωση¹⁹. Στις περιπτώσεις που το κοινοτικό κεκτημένο προβλέπει τη δημιουργία ενιαίων εθνικών διοικητικών δομών, οι δομές αυτές και οι απαραίτητοι κανονισμοί θα θεσπίζονται σε επίπεδο ομοσπονδιακής

¹⁹ Παρατήρηση: Οι ποινές, τα πρόστιμα ή οι αποζημιώσεις που επιβάλλονται στην Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία από τα Δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα βαρύνουν την υπεύθυνη ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή τη σχετική συνιστώσα πολιτεία.

κυβέρνησης. Στις περιπτώσεις στις οποίες το κοινοτικό κεκτημένο επιβάλλει τη δημιουργία συντονιστικών σωμάτων ή σωμάτων συνεργασίας, τα σώματα αυτά θα εγκαθιδρύνονται με Συμφωνίες Συνεργασίας. Η εγκαθίδρυση άλλων διοικητικών δομών αναγκαίων για την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου θα αποφασίζεται με βάση το κριτήριο της αποδοτικότητας.

5. Εάν μια συνιστώσα πολιτεία παραλείπει να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των αρμοδιοτήτων της και η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, μετά από κοινοποίηση όχι λιγότερη των 90 ημερών (ή μικρότερη περίοδο εάν είναι απαραίτητη, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης), θα λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα στη θέση της παραβαίνουσας συνιστώσας πολιτείας, τα οποία μέτρα θα ισχύουν μέχρις ότου η εν λόγω συνιστώσα πολιτεία εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της.

6. Οι παράγραφοι 2-5 του παρόντος Άρθρου θα αποτελέσουν το αντικείμενο Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών.

7. Κάθε νέα συνθήκη ή συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τροποποιήσεις στις συνθήκες ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή πράξεις προσχώρησης οποιωνδήποτε αιτούντων κρατών προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ή οποιαδήποτε συμφωνία που συνομολογείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μαζί με τα κράτη-μέλη, θα επικυρώνονται από την Κύπρο, εκτός εάν στην επικύρωση αντιτίθενται το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο και τα νομοθετικά σώματα αμφοτέρων των συνιστωσών πολιτειών. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος του Προεδρικού Συμβουλίου θα έχει δικαίωμα να υπογράψει τα αντίστοιχα έγγραφα επικύρωσης και να δεσμεύει, με τον τρόπο αυτό, την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

8. Ουδεμία διάταξη του παρόντος Συντάγματος θα καθιστά άκυρους νόμους, πράξεις ή μέτρα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή των συνιστωσών πολιτειών που απαιτούνται από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή θα εμποδίζει νόμους, πράξεις ή μέτρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή θεσμούς της να έχουν ισχύ νόμου σε όλη την έκταση της Κύπρου.

ΜΕΡΟΣ V: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 20 Εκλεξιμότητα και ασυμβατότητα και εκτέλεση καθηκόντων

1. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το παρόν Σύνταγμα ή νόμο, πρόσωπο θεωρείται ότι κατέχει τα προσόντα για να εκλεγεί ή να διοριστεί να υπηρετήσει τα ομοσπονδιακά όργανα, εάν είναι πολίτης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

2. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από το παρόν Σύνταγμα ή νόμο, ουδέν πρόσωπο δύναται να είναι μέλος σε περισσότερους από ένα κλάδο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και της κυβέρνησης μιας συνιστώσας πολιτείας.

3. Τα πρόσωπα που εκλέγονται ή διορίζονται για να υπηρετούν σε ομοσπονδιακά όργανα θα ενεργούν με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Άρθρο 21 Ομοσπονδιακή κυβέρνηση: ασυλία και απαλλαγές

1. Τα Μέλη του Κοινοβουλίου, το Προεδρικό Συμβούλιο, το Ανώτατο Δικαστήριο και το Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, καθώς και οι Ανεξάρτητοι Αξιωματούχοι θα απολαμβάνουν ασυλία ως προς τη σύλληψη ή τη δικαστική δίωξη, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από ομοσπονδιακό νόμο.

2. Η ομοσπονδιακή περιουσία που χρησιμοποιείται για επίσημους σκοπούς θα εξαιρείται από την εφαρμογή της νομοθεσίας των συνιστωσών πολιτειών, περιλαμβανομένης της φορολογικής νομοθεσίας. Τέτοια περιουσία θα υπάγεται στην άμεση και αποκλειστική δικαιοδοσία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Οι συνιστώσες πολιτείες θα παρέχουν βοήθεια στις ομοσπονδιακές αστυνομικές αρχές για τη διασφάλιση της ασφάλειας της ομοσπονδιακής περιουσίας, που βρίσκεται εντός της εδαφικής τους περιοχής.

ΤΜΗΜΑ Α: Το Νομοθετικό Σώμα

Άρθρο 22 Σύνθεση και εκλογή του Κοινοβουλίου

1. Το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο θα αποτελείται από δύο Σώματα: τη Γερουσία και τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

2. Κάθε Σώμα θα απαρτίζεται από 48 μέλη, τα οποία εκλέγονται για πέντε χρόνια στη βάση αναλογικής

αντιπροσώπευσης. Οι συνιστώσες πολιτείες θα αποτελούν εκλογικές περιφέρειες, εκτός εάν νόμος ειδικής πλειοψηφίας προβλέπει διαφορετικά, στην οποία περίπτωση κάθε περιφέρεια θα έχει τουλάχιστον 10 έδρες.

3. Η Γερουσία θα απαρτίζεται από ίσο αριθμό Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων γερουσιαστών. Θα εκλέγονται με αναλογικό σύστημα από τους Κυπρίους πολίτες οι οποίοι ψηφίζουν χωριστά ως Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι σύμφωνα με τη Νομοθεσία.

4. Η Βουλή των Αντιπροσώπων θα απαρτίζεται από βουλευτές και από τις δύο συνιστώσες πολιτείες, οι δε έδρες θα κατανέμονται με βάση τον αριθμό των προσώπων που έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη συνιστώσας πολιτείας από κάθε συνιστώσα πολιτεία, νοουμένου ότι κάθε συνιστώσα πολιτεία θα λαμβάνει τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εδρών.

5. Οι μειονότητες των Μαρωνιτών, των Λατίνων και των Αρμενίων θα αντιπροσωπεύονται από έναν τουλάχιστον βουλευτή έκαστη. Τα μέλη αυτών των μειονοτήτων θα έχουν το δικαίωμα να ψηφίζουν για την εκλογή τέτοιων βουλευτών ανεξάρτητα από την εσωτερική ιδιότητά τους ως πολίτες συνιστώσας πολιτείας. Οι εν λόγω βουλευτές θα υπολογίζονται στο ποσοστό της συνιστώσας πολιτείας στο οποίο διαμένει η πλειοψηφία των μελών της αντίστοιχης μειονότητας.

Άρθρο 23 Οργάνωση

1. Ο νόμος θα ρυθμίσει το χρόνο και τη διάρκεια των τακτικών συνόδων του ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου. Ανά πάσα στιγμή, το Προεδρικό Συμβούλιο ή το ένα τέταρτο των παριστάμενων μελών οποιουδήποτε Σώματος δύναται να συγκαλέσει το Κοινοβούλιο σε έκτακτη σύνοδο.

2. Κάθε σώμα εκλέγει έναν Πρόεδρο και δύο Αντιπροέδρους, έναν από κάθε συνιστώσα πολιτεία, για περίοδο πέντε ετών. Οι Πρόεδροι των δύο Σωμάτων δεν θα προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία, ούτε και δύο διαδοχικοί Πρόεδροι είτε του ενός είτε του άλλου νομοθετικού σώματος. Ο Αντιπρόεδρος που δεν προέρχεται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία από την οποία προέρχεται ο Πρόεδρος του αντίστοιχου Σώματος θα είναι ο Πρώτος Αντιπρόεδρος του Σώματος αυτού.

3. Κάθε Σώμα θα συγκροτεί τις δικές του επιτροπές σύμφωνα με το νόμο.

4. Κάθε Σώμα θα απαιτεί την παρουσία της πλειοψηφίας των παρόντων μελών του για να λαμβάνει αποφάσεις.

5. Ο νόμος θα ρυθμίζει την υποχρέωση των μελών του Κοινοβουλίου να παρίστανται στις συνεδριάσεις καθώς και τις συνέπειες της παράλειψής τους να το πράξουν χωρίς εξουσιοδότηση.

Άρθρο 24 Εξουσίες

1. Το Κοινοβούλιο θα νομοθετεί και θα λαμβάνει αποφάσεις.

2. Το Κοινοβούλιο θα κυρώνει διεθνείς συνθήκες²⁰, εκτός όπου έχει εκχωρήσει την εξουσία αυτή στο Προεδρικό Συμβούλιο.

²⁰ **Παρατήρηση:** Αυτό δεν επηρεάζει την έναρξη ισχύος, άμα τη υπογραφή της Συνθήκης μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με θέματα σχετιζόμενα με τη Νέα Τάξη Πραγμάτων στην Κύπρο, όπως προβλέπεται στο Προσάρτημα ΙΧ της Θεμελιώδους Συμφωνίας, από τους Συμπροέδρους, σύμφωνα με το Άρθρο 55 του παρόντος Συντάγματος.

3. Το Κοινοβούλιο θα εκλέγει το Προεδρικό Συμβούλιο και θα εποπτεύει τη λειτουργία του.

4. Το Κοινοβούλιο δύναται με ειδική πλειοψηφία να παραπέμψει στο Ανώτατο Δικαστήριο για εκδίκαση κατηγορίες σχετικά με μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου και των οργάνων των ανεξάρτητων θεσμών, καθώς και ανεξάρτητους αξιωματούχους, για σοβαρές παραβάσεις των καθηκόντων τους ή για σοβαρά εγκλήματα.

5. Το Κοινοβούλιο θα υιοθετεί τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό.

Άρθρο 25 Διαδικασία

1. Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν Σύνταγμα, οι αποφάσεις του Κοινοβουλίου απαιτούν την έγκριση και των δύο Σωμάτων με απλή πλειοψηφία των μελών που παρίστανται και ψηφίζουν, περιλαμβανομένου του ενός τετάρτου των γερουσιαστών κάθε συνιστώσας πολιτείας που παρίστανται και ψηφίζουν.

2. Ειδική πλειοψηφία, που αποτελείται από τουλάχιστον τα δύο πέμπτα των παριστάμενων γερουσιαστών κάθε συνιστώσας πολιτείας, επιπρόσθετα μιας απλής πλειοψηφίας των βουλευτών που παρίστανται και ψηφίζουν, θα απαιτείται για:

- α. Κύρωση διεθνών συμβάσεων για θέματα που εμπίπτουν στη νομοθετική αρμοδιότητα των συνιστωσών πολιτειών²¹.

²¹ **Αναφορά:** Αυτό δεν επηρεάζει τους ειδικούς κανόνες που ορίζονται στο Άρθρο 19(7) σχετικά με την επικύρωση των πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απαιτούν ομοφωνία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- β. Κύρωση συνθηκών και υιοθέτηση νόμων και κανονισμών που αφορούν στον εναέριο χώρο, την υφαλοκρηπίδα και τα χωρικά ύδατα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, περιλαμβανομένης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης και της συνορεύουσας ζώνης (contiguous zone).
 - γ. Υιοθέτηση νόμων και κανονισμών που αφορούν στην ιθαγένεια, τη μετανάστευση, τους υδάτινους πόρους και τη φορολογία.
 - δ. Έγκριση του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού.
 - ε. Εκλογή του Προεδρικού Συμβουλίου και
 - στ. Άλλα θέματα τα οποία απαιτούν έγκριση με ειδική πλειοψηφία, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του παρόντος Συντάγματος.
3. Νόμος θα προβλέπει ένα μηχανισμό συμβιβασμού μεταξύ των Σωμάτων του Κοινοβουλίου.

ΤΜΗΜΑ Β: Η Εκτελεστική Εξουσία

Άρθρο 26 - Το Προεδρικό Συμβούλιο

1. Το αξίωμα του Αρχηγού Κράτους ανατίθεται στο Προεδρικό Συμβούλιο, το οποίο θα ασκεί την εκτελεστική εξουσία. Το Συμβούλιο θα συντίθεται από έξι μέλη με δικαίωμα ψήφου. Το Κοινοβούλιο δύναται να εκλέγει πρόσθετα μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Εκτός εάν αποφασίσει διαφορετικά με ειδική πλειοψηφία, θα εκλέξει τρία μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου.
2. Όλα τα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου θα εκλέγονται από το Κοινοβούλιο για μία καθορισμένη περίοδο πέντε ετών βάσει ενιαίου καταλόγου, με ειδική πλειοψηφία. Ο κατάλογος θα καθορίζει τα μέλη με δικαίωμα ψήφου.
3. Τα Μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου δεν θα κατέχουν άλλο δημόσιο αξίωμα ή ιδιωτική θέση.
4. Τα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου θα εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους μετά τη λήξη της θητείας τους, μέχρι την εκλογή νέου Συμβουλίου.
5. Σε περίπτωση κένωσης θέσης του Συμβουλίου, θα εκλέγεται από το Κοινοβούλιο αντικαταστάτης με ειδική πλειοψηφία για το υπόλοιπο της θητείας.
6. Η σύνθεση του Προεδρικού Συμβουλίου θα είναι ανάλογη με τον αριθμό των προσώπων που έχουν την εσωτερική ιθαγένεια έκαστης συνιστώσας πολιτείας, αν και τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών με δικαίωμα ψήφου και το ένα τρίτο των μελών χωρίς δικαίωμα ψήφου πρέπει να προέρχονται από την κάθε συνιστώσα πολιτεία.
7. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα προσπαθεί να λαμβάνει όλες τις αποφάσεις ομόφωνα. Όπου δεν επιτυγχάνεται ομοφωνία, θα λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία των παρόντων και ψηφιζόντων μελών εκτός όπου προβλέπεται διαφορετικά στο παρόν Σύνταγμα. Τέτοια πλειοψηφία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον μέλος από κάθε συνιστώσα πολιτεία. Σε περίπτωση απουσίας, μέλος με δικαίωμα ψήφου δύναται να εξουσιοδοτήσει μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου του.
8. Ανεξάρτητα από το δικαίωμα ψήφου τα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου θα είναι ισότιμα. Οποιοδήποτε μέλος του Συμβουλίου δύναται να θέσει θέμα προς συζήτηση στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου.
9. Το Προεδρικό Συμβούλιο δύναται, όπου ενδεικνύεται, να προσκαλεί τους επικεφαλής της κυβέρνησης των συνιστωσών πολιτειών να συμμετέχουν χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του.
10. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα προτείνει υποψηφίους ή θα διορίζει μέλη στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 27 - Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου

1. Το Συμβούλιο θα αποφασίζει για την εναλλαγή των μελών του στο αξίωμα του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Εκτός εάν τα μέλη του Συμβουλίου με δικαίωμα ψήφου ομόφωνα αποφασίσουν διαφορετικά, θα ισχύουν οι ακόλουθες διευθετήσεις:
 - α. Δύο μέλη του Συμβουλίου, που δεν προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία, θα εκλέγονται από το Συμβούλιο σε εναίο κατάλογο.
 - β. Θα εναλλάσσονται στην άσκηση του αξιώματος του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου κάθε είκοσι ημερολογιακούς μήνες. Ο πρώτος Πρόεδρος του Συμβουλίου σε κάθε θητεία θα είναι το μέλος που προέρχεται από την πιο πολυάνθρωπη συνιστώσα πολιτεία.
2. Ο Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου θα αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Προέδρου σε περίπτωση απουσίας ή προσωρινής ανικανότητας του Προέδρου.
3. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου θα συγκαλεί και θα προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Προεδρικού Συμβουλίου.

4. Ούτε ο Πρόεδρος ούτε ο Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου θα έχουν νικώσα ψήφο.

Άρθρο 28 - Τα Υπουργεία

1. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα καταναίμει τα Υπουργεία μεταξύ των μελών του. Δύναται να αποφασίσει ότι κάποια από τα μέλη του δεν θα έχουν χαρτοφυλάκιο.
2. Σε περιπτώσεις που το Συμβούλιο δεν μπορεί να λάβει απόφαση σε σχέση με την κατανομή των Υπουργείων, η επιλογή θα γίνεται βάσει της δύναμης των κομμάτων στη Γερουσία.
3. Οι επικεφαλής των Υπουργείων Εξωτερικών και Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία.
4. Οι επικεφαλής των υπουργείων θα ετοιμάζουν και θα εκτελούν τις αποφάσεις του Προεδρικού Συμβουλίου που αφορούν το υπουργείο τους.

Άρθρο 29 - Εκπροσώπηση του Προεδρικού Συμβουλίου

1. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου θα εκπροσωπεί το Προεδρικό Συμβούλιο ως Αρχηγός Κράτους.
2. Κατά την εκπροσώπηση του Προεδρικού Συμβουλίου ως Αρχηγός Κράτους, ο Πρόεδρος θα παρίσταται σε επίσημες εκδηλώσεις, θα υπογράφει και θα λαμβάνει τα διαπιστευτήρια διπλωματικών αποστολών και θα απονέμει τις τιμητικές διακρίσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.
3. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου θα εκπροσωπεί την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία σε συνδιασκέψεις αρχηγών κυβερνήσεων.
4. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, όταν εκπροσωπεί την Κύπρο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, θα συνοδεύεται από τον Αντιπρόεδρο.
5. Οι επικεφαλής των σχετικών Υπουργείων θα εκπροσωπούν την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία σε συνδιασκέψεις υπουργών κυβερνήσεων, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από νόμο ή σύμβαση μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστώσων πολιτειών.
6. Στις περιπτώσεις που μια διεθνής σύνοδος είναι πιθανό να πραγματευθεί θέματα ζωτικού ενδιαφέροντος για τη μια συνιστώσα πολιτεία και ο εκπρόσωπος του Συμβουλίου σε αυτή τη σύνοδο προέρχεται από την άλλη συνιστώσα πολιτεία, το Συμβούλιο, κατόπιν ειδικού αιτήματος από την πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου από την ενδιαφερόμενη συνιστώσα πολιτεία, θα διορίζει μέλος από αυτή τη συνιστώσα πολιτεία για να συνοδεύσει τον εκπρόσωπο του Συμβουλίου, νοουμένου ότι αποστολές σε τέτοιες συνόδους δύναται να περιλαμβάνουν περισσότερα από ένα πρόσωπα.
7. Οποιοσδήποτε εκπρόσωπος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας σε διεθνείς συνόδους θα δεσμεύεται από τις αποφάσεις του Προεδρικού Συμβουλίου. Στις περιπτώσεις που το Συμβούλιο έχει διορίσει ένα από τα μέλη του για να συνοδεύσει τον εκπρόσωπο του Συμβουλίου σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος Άρθρου, ο εκπρόσωπος της Κύπρου θα ασκεί οποιαδήποτε διακριτική ευχέρεια έχει μετά από συμφωνία με το μέλος αυτό.

Άρθρο 30 - Ομοσπονδιακή διοίκηση

1. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, που θα απαρτίζεται από άνδρες και γυναίκες προερχόμενους ισάριθμα από κάθε συνιστώσα πολιτεία, θα έχει την εξουσία να διορίζει και να προάγει τους ομοσπονδιακούς δημόσιους υπαλλήλους. Θα λαμβάνει αποφάσεις σύμφωνα με το νόμο.
2. Η σύνθεση της δημόσιας υπηρεσίας, εκτός όπου ορίζεται διαφορετικά στο παρόν Σύνταγμα ή σε νόμο ειδικής πλειοψηφίας, θα είναι ανάλογη του πληθυσμού των συνιστώσων πολιτειών, ωστόσο τουλάχιστον το ένα τρίτο των δημόσιων υπαλλήλων σε κάθε επίπεδο της διοίκησης πρέπει να προέρχεται από την κάθε συνιστώσα πολιτεία.
3. Ομοσπονδιακός δημόσιος υπάλληλος δεν μπορεί να υπηρετεί ταυτόχρονα ως δημόσιος υπάλληλος συνιστώσας πολιτείας.

Άρθρο 31 - Ομοσπονδιακή Αστυνομία

Θα υπάρχει ομοσπονδιακή αστυνομία η οποία θα απαρτίζεται από προσωπικό που θα προέρχεται ισάριθμα από κάθε συνιστώσα πολιτεία. Η ομοσπονδιακή αστυνομία θα ελέγχει τα σύνορα της Κύπρου και θα προστατεύει τους ομοσπονδιακούς αξιωματούχους, τα κτίρια και την περιουσία, καθώς επίσης και τους ξένους αξιωματούχους και τις διπλωματικές αποστολές.

ΤΜΗΜΑ Γ: Ανεξάρτητοι Αξιωματούχοι και Οργανισμοί

Άρθρο 32 - Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

1. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου θα αποτελεί τη νομισματική αρχή της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα εκδίδει νόμισμα, θα καθορίζει και θα εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική και θα ρυθμίζει και θα εποπτεύει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
2. Η Κεντρική Τράπεζα θα είναι ανεξάρτητη από άλλα τμήματα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και θα λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Ο πρωταρχικός στόχος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου θα είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.
4. Τα όργανα της Κεντρικής Τράπεζας θα είναι ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής. Η σύνθεσή τους θα είναι η ακόλουθη:
 - α. Ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής δεν θα προέρχονται από την ίδια συνιστώσα πολιτεία. Θα διορίζονται από το Προεδρικό Συμβούλιο.
 - β. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα αποτελείται από πέντε μέλη, περιλαμβανομένων του Διοικητή και του Υποδιοικητή, με τουλάχιστον δύο μέλη τα οποία προέρχονται από την κάθε συνιστώσα πολιτεία. Το ένα μέλος δύναται να μην είναι Κύπριος.
 - γ. Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής θα αποτελείται από επτά μέλη, περιλαμβανομένων του Διοικητή και του Υποδιοικητή, καθώς και οποιοδήποτε τυχόν μέλος που δεν είναι Κύπριος, με τουλάχιστον τρία μέλη τα οποία προέρχονται από την κάθε συνιστώσα πολιτεία.

Όλες οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής θα λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία. Νόμος θα ρυθμίζει οποιοδήποτε άλλο θέμα σε σχέση με το διορισμό των μελών στα όργανα της Κεντρικής Τράπεζας και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

5. Ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής θα διορίζονται για θητεία επτά ετών. Τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θα διορίζονται για θητεία πέντε ετών και τα μέλη της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής για περίοδο επτά ετών.
6. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου δύναται να μεταβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.
7. Ο νόμος δύναται να προβλέπει την ίδρυση υποκαταστημάτων της Κεντρικής Τράπεζας σε κάθε συνιστώσα πολιτεία και την περίληψη των διευθυντών των υποκαταστημάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 33 - Άλλοι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι

1. Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας και ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής θα είναι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι και δεν θα υπάγονται σε οποιοδήποτε υπουργείο. Θα διορίζονται από το Προεδρικό Συμβούλιο για μη ανανεώσιμη θητεία εννέα ετών αλλά όχι πέραν της συμπλήρωσης του εβδομηκοστού πέμπτου έτους της ηλικίας τους.
2. Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Γενικός Ελεγκτής δεν θα προέρχονται από τη ίδια συνιστώσα πολιτεία και το ίδιο ισχύει για το Γενικό Εισαγγελέα και τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα και το Γενικό Ελεγκτή και τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή.

Άρθρο 34 - Το αξίωμα του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα

1. Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας θα είναι ο Επικεφαλής και ο Βοηθός Επικεφαλής, αντίστοιχα, της Ομοσπονδιακής Εισαγγελίας. Θα διορίζονται και θα αναλαμβάνουν το αξίωμα κατά τον ίδιο τρόπο και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις όπως οι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου της Κύπρου και δεν θα απολύονται παρά μόνο για τους ίδιους λόγους και με τον ίδιο τρόπο όπως οι ως άνω δικαστές.
2. Ο Γενικός Εισαγγελέας, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα, θα είναι ο νομικός σύμβουλος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, θα ασκεί όλες τις άλλες εξουσίες και καθήκοντα που του ανατίθενται ή του επιβάλλονται από αυτό το Σύνταγμα ή δια νόμου.
3. Ο Γενικός Εισαγγελέας θα έχει την εξουσία, ασκούμενη σύμφωνα με την κρίση του, προς το δημόσιο συμφέρον να κινεί, να διεξάγει, να αναλαμβάνει και να συνεχίζει ή να διακόπτει οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία που αφορά σε αδικήματα κατά του ομοσπονδιακού νόμου εναντίον οποιουδήποτε προσώπου της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.
4. Νόμος θα ρυθμίζει τις περαιτέρω πτυχές του αξιώματος του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα.

Άρθρο 35 - Το αξίωμα του Γενικού Ελεγκτή και του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή

1. Ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής θα είναι ο Επικεφαλής και ο Βοηθός Επικεφαλής, αντίστοιχα, του Ομοσπονδιακού Ελεγκτικού Γραφείου. Θα είναι μέλη της ομοσπονδιακής δημόσιας υπηρεσίας και δεν θα αποχωρούν ούτε θα απολύονται παρά μόνο για τους ίδιους λόγους και με τον ίδιο τρόπο όπως οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κύπρου.
2. Ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από το Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, θα ελέγχει εκ μέρους της ομοσπονδιακής κυβέρνησης όλες τις πληρωμές και εισπράξεις, και θα διεξάγει λογιστικό έλεγχο και θα επιθεωρεί όλους τους λογαριασμούς χρημάτων και άλλων στοιχείων ενεργητικού που βρίσκονται υπό τη διαχείρισή της, καθώς και τις υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν, από ή με την εξουσιοδότηση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, και για το σκοπό αυτό θα έχει δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα βιβλία, αρχεία και καταστάσεις που αφορούν αυτούς τους λογαριασμούς και στους τόπους όπου φυλάσσονται τέτοια στοιχεία ενεργητικού.
3. Ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από το Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, θα ασκεί όλες τις άλλες εξουσίες και θα εκτελεί όλες τις άλλες αρμοδιότητες και καθήκοντα που του ανατίθενται ή του επιβάλλονται δια νόμου. Ο Γενικός Ελεγκτής θα υποβάλλει στο Προεδρικό Συμβούλιο, ετησίως, έκθεση σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων και των καθηκόντων του σύμφωνα με το παρόν Σύνταγμα, και το Συμβούλιο θα μεριμνά για την κατάθεσή της ενώπιον του Κοινοβουλίου.

ΤΜΗΜΑ Δ: Η Δικαστική Εξουσία

Άρθρο 36 - Το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου

1. Το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου θα αριθμεί ίσο αριθμό δικαστών από κάθε συνιστώσα πολιτεία. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα διορίζει τους δικαστές για μη ανανεώσιμη θητεία εννέα ετών, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ορίζονται σε νόμο ειδικής πλειοψηφίας, ο οποίος θα ορίζει επίσης τον αριθμό των δικαστών.
2. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα έχει αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφασίζει για διαφορές μεταξύ των συνιστωσών πολιτειών και μεταξύ ενός ή και των δύο συνιστωσών πολιτειών και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, και μεταξύ οργάνων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.
3. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα έχει, σύμφωνα με το παρόν Σύνταγμα, την αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφασίζει για το κύρος οποιουδήποτε ομοσπονδιακού νόμου ή νόμου των συνιστωσών πολιτειών και να επιλύει οποιοδήποτε ζήτημα τυχόν προκύψει σχετικά με την ιεραρχία των Συνταγματικών νόμων. Κατόπιν αιτήματος των δικαστηρίων των συνιστωσών πολιτειών ή άλλων ομοσπονδιακών αρχών ή αρχών των συνιστωσών πολιτειών, μπορεί να ενεργεί ως άνω με τη μορφή δεσμευτικής γνωμοδότησης.
4. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα λειτουργεί ως εφετείο για όλες τις άλλες διαφορές που αφορούν την ερμηνεία ή κατ' ισχυρισμόν παράβαση της Θεμελιώδους Συμφωνίας, του παρόντος Συντάγματος, των ομοσπονδιακών νόμων (περιλαμβανομένων των ομοσπονδιακών διοικητικών αποφάσεων) ή των συνθηκών που δεσμεύουν την Ενωμένη Δημοκρατία της Κύπρου²².

²² **Παρατήρηση:** Περιλαμβάνουν την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών του 1950 και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα της που ισχύουν στην Κύπρο.

5. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα έχει πρωτογενή δικαιοδοσία για παραβάσεις του ομοσπονδιακού νόμου όπου τούτο προβλέπεται από την ομοσπονδιακή νομοθεσία.
6. Σε περίπτωση αδιεξόδου σε ένα από τα ομοσπονδιακά όργανα που εμποδίζει τη λήψη απόφασης, χωρίς την οποία η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή τα όργανα αυτής δεν μπορούν να λειτουργήσουν κανονικά, ή η απουσία της θα κατέληγε σε ουσιώδη παράβαση των υποχρεώσεων της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ανώτατο Δικαστήριο δύναται, κατόπιν αιτήσεως μέλους του Προεδρικού Συμβουλίου, του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου εκάτερου Κοινοβουλευτικού Σώματος ή του Γενικού Εισαγγελέα ή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, να εκδώσει προσωρινή απόφαση επί του θέματος, η οποία θα ισχύει μέχρι τη λήψη απόφασης επί του θέματος από το υπό αναφορά όργανο. Κατά την άσκηση της ως άνω εξουσίας του, το Ανώτατο Δικαστήριο θα ενεργεί με την πρόποσα αυτοσυγκράτηση. Ο Νόμος για την Κεντρική Τράπεζα δύναται να εξαιρεί την Κεντρική Τράπεζα από αυτή την πρόνοια.
7. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα συνεδριάζει ως Συνταγματικό Δικαστήριο ή ως Δικαστήριο Πρωτοβάθμιας Ομοσπονδιακής Δικαιοδοσίας. Οι Δικαστές θα διορίζονται για να υπηρετούν είτε στο Συνταγματικό Δικαστήριο είτε στο Δικαστήριο Πρωτοβάθμιας Ομοσπονδιακής Δικαιοδοσίας. Νόμος θα καθορίζει τον αριθμό των δικαστών που υπηρετούν στο κάθε

δικαστήριο, τις αρμοδιότητες του κάθε δικαστηρίου, το διαχωρισμό των δύο δικαστηρίων σε τμήματα, καθώς και οποιοδήποτε δικαίωμα έφεσης εντός οποιοδήποτε των δύο δικαστηρίων ή από το Δικαστήριο Πρωτοβάθμιας Ομοσπονδιακής Νομοθεσίας στο Συνταγματικό Δικαστήριο.

8. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα προσπαθεί να καταλήγει σε ομόφωνες αποφάσεις και θα εκδίδει κοινές αποφάσεις. Ωστόσο, όλες οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου δυνατό να λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία όπως ορίζει ο νόμος.

ΜΕΡΟΣ VI: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Άρθρο 37 - Τροποποιήσεις του παρόντος Συντάγματος

1. Τροποποιήσεις του παρόντος Συντάγματος, περιλαμβανομένων των συνημμένων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του, θα εξετάζονται και θα υιοθετούνται από το ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο μετά από διαβουλεύσεις με τις κυβερνήσεις των συνιστωσών πολιτειών και τους άμεσα ενδιαφερόμενους κοινωνικούς φορείς.
2. Τα θεμελιώδη Άρθρα του παρόντος Συντάγματος δεν δύνανται να τροποποιηθούν.
3. Μετά την ψήφιση και από τα δύο Κοινοβουλευτικά Σώματα, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θα τίθενται σε δημοψήφισμα για έγκριση με χωριστή πλειοψηφία από το λαό κάθε συνιστώσας πολιτείας.
4. Οι τροποποιήσεις θα τίθενται σε ισχύ 90 ημέρες μετά την έγκρισή τους, εκτός εάν η τροποποίηση προνοεί διαφορετικά.

ΜΕΡΟΣ VII: ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 38 - Όργανα των συνιστωσών πολιτειών

1. Τα μεταβατικά όργανα των συνιστωσών πολιτειών και συγκεκριμένα η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία, θα λειτουργήσουν με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας σύμφωνα με τα Συντάγματα των συνιστωσών πολιτειών και τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από τη Συνολική Διευθέτηση του Κυπριακού Προβλήματος.
2. Στις 13 Ιουνίου 2004 θα εκλεγούν ταυτόχρονα με τις εκλογές για το Ομοσπονδιακό και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όλοι οι αξιωματούχοι των συνιστωσών πολιτειών που εκλέγονται από το λαό.

Άρθρο 39 - Μεταβατικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο και Αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Κατά την ημέρα έναρξης της ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας κάθε νεοεκλεγέν νομοθετικό σώμα των συνιστωσών πολιτειών θα διορίζει εκ των μελών του 24 αντιπροσώπους στο ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο. Προς το σκοπό αυτό, κάθε ομάδα στο νομοθετικό σώμα συνιστώσας πολιτείας θα διορίζει τόσους αντιπροσώπους όσους αντιστοιχούν στην αναλογική της δύναμη στο νομοθετικό σώμα. Επιπρόσθετα, το νομοθετικό σώμα της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας θα υποδείξει τέσσερις αντιπροσώπους της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το νομοθετικό σώμα της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας θα υποδείξει δύο αντιπροσώπους.
2. Το μεταβατικό Κοινοβούλιο θα ασκεί τις συνταγματικές λειτουργίες και τα προνόμια του ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με τις διαδικαστικές διατάξεις του παρόντος Συντάγματος σχετικά με τη Γερουσία.
3. Στις 13 Ιουνίου 2004, θα εκλεγούν σύμφωνα με το παρόν Σύνταγμα και το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο, οι γερουσιαστές, οι βουλευτές, καθώς και οι Κύπριοι αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το νεοεκλεγέν Κοινοβούλιο θα αναλάβει τα καθήκοντά του την 1η Ιουλίου 2004.

Άρθρο 40 - Μεταβατικός Αρχηγός Κράτους

1. Μέχρι την εκλογή του Προεδρικού Συμβουλίου από το νεοεκλεγμένο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο το αξίωμα του Αρχηγού Κράτους θα ανατεθεί στη Συμπροεδρία.
2. Οι Συμπρόεδροι θα είναι τα πρόσωπα των οποίων τα ονόματα θα κοινοποιηθούν στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών μέσα σε δύο ημέρες το αργότερο από τα επιτυχή δημοψηφίσματα ή, σε περίπτωση απουσίας τέτοιας κοινοποίησης, ο επικαφαλής της κυβέρνησης της σχετικής συνιστώσας πολιτείας.
3. Σε περίπτωση παραίτησης ή μόνιμης ανικανότητας οποιοδήποτε από τους Συμπροέδρους, το νομοθετικό σώμα της σχετικής συνιστώσας πολιτείας θα εκλέξει αντικαταστάτη.
4. Οι Συμπρόεδροι θα εναλλάσσονται κάθε ημερολογιακό μήνα στην εκπροσώπηση της Συμπροεδρίας ως Αρχηγοί του

Κράτους, αρχίζοντας με το Συμπρόεδρο που προέρχεται από το πιο πολυάνθρωπο πληθυσμό συνιστώσας πολιτείας.

Άρθρο 41 - Μεταβατική ομοσπονδιακή κυβέρνηση

1. Μέχρι την εκλογή του Προεδρικού Συμβουλίου από το νεοεκλεγέν Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο, το Υπουργικό Συμβούλιο θα ενεργεί ως Κυβέρνηση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.
2. Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου θα είναι αυτά τα πρόσωπα των οποίων τα ονόματα θα κοινοποιηθούν στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών μέσα σε δύο ημέρες το αργότερο από τα επιτυχή δημοψηφίσματα.
3. Οι Ελληνοκύπριοι μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου θα προΐστανται των Υπουργείων Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Οικονομικών και Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Οι Τουρκοκύπριοι μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου θα προΐστανται των Υπουργείων Συγκοινωνιών και Φυσικών Πόρων, Εξωτερικών και Άμυνας και Εμπορίου και Οικονομίας. Τα Υπουργεία αυτά θα στελεχωθούν σύμφωνα με τον κατάλογο θέσεων και προσωπικού ημερομηνίας 16 Απριλίου 2004.
4. Μετά τις εκλογές της 13ης Ιουνίου 2004, το νεοεκλεγέν Κοινοβούλιο θα εκλέξει το Προεδρικό Συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Συντάγματος.
5. Το πρώτο εκλεγμένο Προεδρικό Συμβούλιο θα ασκεί όλες τις εξουσίες που του παραχωρούνται από το παρόν Σύνταγμα. Παραταύτα, το αξίωμα του Προέδρου και του Αντιπροέδρου θα εναλλάσσεται κάθε δέκα μήνες μεταξύ των δύο εκλεγμένων μελών.

Άρθρο 42 - Συμμετοχή των επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας των συνιστωσών πολιτειών στις συνεδριάσεις του Προεδρικού Συμβουλίου

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δέκα ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι επικεφαλής της κυβέρνησης των συνιστωσών πολιτειών θα καλούνται να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και, αργότερα, του Προεδρικού Συμβουλίου.

Άρθρο 43 - Μεταβατικοί ανεξάρτητοι αξιωματούχοι

1. Οι μεταβατικοί ανεξάρτητοι αξιωματούχοι της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα υπηρετούν μέχρι το Προεδρικό Συμβούλιο να διορίσει τους ανεξάρτητους αξιωματούχους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Συντάγματος αλλά όχι αργότερα από την 31 Ιουλίου 2004²³.

²³ **Παρατήρηση:** Σε περίπτωση που το Προεδρικό Συμβούλιο αποτύχει να προβεί σε διορισμό των ανεξάρτητων αξιωματούχων, το Ανώτατο Δικαστήριο θα το πράξει σύμφωνα με το Άρθρο 36.6.

2. Μεταβατικός Γενικός Εισαγγελέας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι ο Γενικός Εισαγγελέας της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας και μεταβατικός Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας. Κατά την ενάσκηση των εξουσιών τους δυνάμει του παρόντος Συντάγματος, θα ενεργούν με ομοφωνία.
3. Μεταβατικός Γενικός Ελεγκτής της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι ο Γενικός Ελεγκτής της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας και μεταβατικός Βοηθός Γενικός Ελεγκτής θα είναι ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας. Κατά την ενάσκηση των εξουσιών τους δυνάμει του παρόντος Συντάγματος, θα ενεργούν με ομοφωνία.

Άρθρο 44 - Κεντρική Τράπεζα

1. Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θα είναι οι Κύπριοι και μη - Κύπριοι που θα πληροφορηθούν από το Γενικό Γραμματέα πριν την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας για τον επικείμενο διορισμό τους δυνάμει της Συνολικής Διευθέτησης.
2. Ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής, καθώς και τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους αμέσως μόλις τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία. Θα ασκούν τις εξουσίες που προβλέπονται στο Σύνταγμα για το Διοικητικό Συμβούλιο και την Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής μέχρις ότου αναλάβει καθήκοντα η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής.

Άρθρο 45 - Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου

1. Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι δικαστές και οι πρωτοκολλητές του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα είναι οι Κύπριοι και μη - Κύπριοι οι οποίοι θα πληροφορηθούν από το Γενικό Γραμματέα πριν την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας για τον επικείμενο διορισμό τους σύμφωνα με τη Συνολική Διευθέτηση.
2. Οι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, που θα υπηρετούν ως μέλη του Συνταγματικού Δικαστηρίου, θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους αμέσως μόλις τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία και θα παραμείνουν στο αξίωμα για 36 ημερολογιακούς μήνες, εκτός εάν το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία να παρατείνει τη θητεία τους.
3. Ο Πρωτοκολλητής, που θα είναι μη - Κύπριος και δύο Βοηθοί Πρωτοκολλητές του Ανώτατου Δικαστηρίου θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους αμέσως μόλις τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία. Θα κατέχουν το αξίωμα για 36 ημερολογιακούς μήνες οπότε θα αντικατασταθούν σύμφωνα με το νόμο.
4. Οι δικαστές που θα υπηρετούν στο Δικαστήριο Πρωτοβάθμιας Ομοσπονδιακής Δικαιοδοσίας θα διοριστούν από το Προεδρικό Συμβούλιο εντός του Ιουλίου του 2004. Μέχρι τότε, οι άλλοι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα ασκούν τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου Πρωτοβάθμιας Ομοσπονδιακής Δικαιοδοσίας.

Άρθρο 46 - Δημόσια Υπηρεσία

1. Κάθε πρόσωπο που κατέχει οποιαδήποτε δημόσια θέση σε οποιαδήποτε αρχή στην Κύπρο αμέσως πριν από την έναρξη ισχύος της νέας τάξης πραγμάτων είναι μέλος της δημόσιας υπηρεσίας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας²⁴.
2. Κάθε πρόσωπο το όνομα του οποίου δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των θέσεων και προσωπικού της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2004, θα υπηρετεί στη δημόσια υπηρεσία της αντίστοιχης συνιστώσας πολιτείας.
3. Κάθε πρόσωπο το όνομα του οποίου περιλαμβάνεται στον κατάλογο των θέσεων και προσωπικού της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2004, θα υπηρετεί στη δημόσια υπηρεσία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.
4. Νόμος θα καθορίσει διαδικασίες εφαρμογής και χρονοδιαγράμματα, που δεν θα υπερβαίνουν τα τρία έτη από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Συντάγματος όσον αφορά στη σύνθεση της ομοσπονδιακής δημόσιας υπηρεσίας για τους διαφορετικούς κλάδους της εν λόγω υπηρεσίας.

²⁴ Παρατήρηση: Ο όρος Κύπρος θα πρέπει να γίνεται αντιληπτός με την έννοια της νήσου Κύπρου με εξαίρεση τις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων. Η φράση "αρχή στην Κύπρο" επεκτείνεται σε οποιαδήποτε τοποθέτηση στο εξωτερικό σε τέτοια αρχή.

Άρθρο 47 - Ευθύνη για χρέη που δημιουργήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας

1. Κατ' αρχήν, τα χρέη που αναλήφθηκαν μεταξύ του 1964 και της έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας θα εξυπηρετηθούν και θα πληρωθούν από τη συνιστώσα πολιτεία, της οποίας ο πληθυσμός ωφελήθηκε από το σχετικό δάνειο. Εάν ένα δάνειο χρησιμοποιήθηκε για δημόσια έργα και υποδομή, τα οποία μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ωφελούν ολόκληρη την Κύπρο, το σχετικό χρέος θα εξυπηρετηθεί και θα πληρωθεί από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το ίδιο ισχύει και για τα χρέη που αναλήφθηκαν πριν από το 1964 και την αναχρηματοδότησή τους.
2. Ωστόσο, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα αναλάβει την ευθύνη για όλα τα εξωτερικά χρέη, εκτός από χρέη προς την Ελλάδα ή την Τουρκία ή χρέη από την αγορά οπλισμού, τα οποία θα αναλάβει η σχετική συνιστώσα πολιτεία. Εν τούτοις, η εσωτερική οικονομική ευθύνη για την εξυπηρέτηση και αποπληρωμή τέτοιων χρεών θα αναληφθεί σύμφωνα με την πιο πάνω παράγραφο.

Άρθρο 48 Συνθήκες στο Προσάρτημα της Θεμελιώδους Συμφωνίας

1. Κατά τα πρώτα δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, συνιστώσα πολιτεία δύναται να προβάλει ένσταση σε μία συγκεκριμένη συνθήκη που περιλαμβάνεται στον κατάλογο του σχετικού Προσαρτήματος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ή σε οποιαδήποτε επιφύλαξη ή δήλωση που σχετίζεται με τέτοια συνθήκη, λόγω ασυμβατότητας με τη Θεμελιώδη Συμφωνία. Τέτοια ένσταση θα απευθύνεται στο Υπουργικό Συμβούλιο ή στο Προεδρικό Συμβούλιο.
2. Μέσα σε δύο εβδομάδες από την παραλαβή τέτοιας ένστασης, το Υπουργικό Συμβούλιο ή το Προεδρικό Συμβούλιο θα αποφασίζουν εάν η συνθήκη είναι συμβατή με τη Θεμελιώδη Συμφωνία. Εάν δεν μπορέσουν να αποφασίσουν μέσα σε αυτό το διάστημα, θα πρέπει να αναφέρουν το θέμα άμεσα στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο θα αποφασίσει χωρίς καθυστέρηση.

3. Στις περιπτώσεις όπου, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2, μια συνθήκη κριθεί ότι είναι ασύμβατη με τη Θεμελιώδη Συμφωνία, η Κύπρος θα καταγγείλει ή θα τερματίσει με άλλο τρόπο τη συνθήκη, το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο²⁵.

4. Στις περιπτώσεις όπου, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2, αποφασισθεί ότι συγκεκριμένες διατάξεις μιας συνθήκης είναι ασύμβατες με τη Θεμελιώδη Συμφωνία και μπορούν να διαχωριστούν από άλλες διατάξεις της συνθήκης, η Κύπρος θα επιδιώξει την τροποποίηση της συνθήκης. Εάν το άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος δεν συμφωνήσει με την τροποποίηση, η Κύπρος θα καταγγείλει ή θα τερματίσει με άλλο τρόπο τη συνθήκη, το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

5. Μετά από αίτημα οποιασδήποτε από τις συνιστώσες πολιτείες εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Υπουργικό Συμβούλιο ή το Προεδρικό Συμβούλιο δύνανται να καθορίσουν μεταβατική περίοδο για την εφαρμογή κάποιας συνθήκης σε οποιαδήποτε από τις δύο συνιστώσες πολιτείες, όπου αυτό είναι πρέπον, και θα ενημερώσουν περί τούτου το άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.

6. (α) Η συνιστώσα πολιτεία δύνανται να ζητήσει από το Υπουργικό Συμβούλιο ή το Προεδρικό Συμβούλιο κατά τα δύο πρώτα έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, να διαβιβάσει αίτημα προς το άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος σε μια συνθήκη που αναφέρεται στο Προσάρτημα V της Θεμελιώδους Συμφωνίας για τροποποίηση αυτής της συνθήκης ώστε να μην εφαρμόζεται σε εκείνη τη συνιστώσα πολιτεία εάν:
- i) το αντικείμενο της συνθήκης εμπίπτει αποκλειστικά στις αρμοδιότητες των συνιστωσών πολιτειών, και
 - ii) η φύση της συνθήκης θα επέτρεπε την εφαρμογή της σε μια μόνο από τις συνιστώσες πολιτείες.
- (β) Το Υπουργικό Συμβούλιο ή το Προεδρικό Συμβούλιο θα εξετάζουν θετικά το αίτημα. Εάν η απόφαση τους είναι θετική, θα υποβάλλουν περί τούτου αίτημα στο άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.
- (γ) Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις (i) και (ii) της παραγράφου 6(α) και η συνθήκη επιπρόσθετα αφορά εμπορικά ή πολιτισμικά θέματα, το Υπουργικό Συμβούλιο ή το Προεδρικό Συμβούλιο θα υποβάλλουν περί τούτου αίτημα στο άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.
- (δ) Εάν το άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος είναι είτε η Ελλάδα είτε η Τουρκία, η λειτουργία της συνθήκης θα αναστέλλεται στην επικράτεια της αιτούσας συνιστώσας πολιτείας.
- (ε) Εάν το άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος αρνηθεί ένα αίτημα που έγινε κάτω από το 6(β) ή (γ) πιο πάνω, η συνθήκη θα εξακολουθεί να ισχύει για ολόκληρη την επικράτεια της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.

²⁵ **Παρατήρηση:** Η αναφορά σε "διεθνές δίκαιο" στο άρθρο αυτό περιλαμβάνει τη Σύμβαση της Βιέννης του 1969 για το Νόμο των Συνθηκών.

Άρθρο 49 Ομοσπονδιακοί νόμοι που επισυνάπτονται στη Θεμελιώδη Συμφωνία

1. Οι νόμοι και οι Συμφωνίες Συνεργασίας που επισυνάπτονται στη Θεμελιώδη Συμφωνία θα έχουν την ίδια υπόσταση ως εάν είχαν υιοθετηθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα και μετά την έναρξη ισχύος των Βασικών Άρθρων της Θεμελιώδους Συμφωνίας και του παρόντος Συντάγματος. Συνακόλουθα, δύνανται να τροποποιηθούν σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία και η συμβατότητα τους με τα Βασικά Άρθρα της Θεμελιώδους Συμφωνίας και του παρόντος Συντάγματος υπόκεινται σε επανεξέταση από το Ανώτατο Δικαστήριο.

2. Το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο, μετά από αίτημα δεκαέξι μελών ενός από τα δύο Σώματά του, θα επανεξετάζει οποιοσδήποτε από τους νόμους που επισυνάπτονται στη Θεμελιώδη Συμφωνία σε σχέση με την συμβατότητα τους με τα Βασικά Άρθρα της Θεμελιώδους Συμφωνίας και του παρόντος Συντάγματος.

Άρθρο 50 Διδασκαλία επίσημων γλωσσών

Η υποχρεωτική διδασκαλία των επίσημων γλωσσών της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλους τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που καθορίζονται στο Άρθρο 9(4), θα αρχίσει το αργότερο τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

Άρθρο 51 Κρατική περιουσία

1. Η δημόσια περιουσία, εκτός της ομοσπονδιακής περιουσίας, που αναγράφεται σε συνημμένο του παρόντος Συντάγματος ή δημοτική περιουσία, αποτελεί περιουσία της συνιστώσας πολιτείας στην οποία βρίσκεται.

2. Οι Συμπρόεδροι και οι επικεφαλής της κυβέρνησης των συνιστωσών πολιτειών θα συμφωνήσουν για τον κατάλογο της ομοσπονδιακής περιουσίας το αργότερο τρεις μήνες μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Σε περίπτωση που δεν συμφωνήσουν, το μεταβατικό Ανώτατο Δικαστήριο θα αποφασίσει για τον εν λόγω κατάλογο, με βάση παραστάσεις από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτές οι περιουσίες θα θεωρούνται ομοσπονδιακή ιδιοκτησία μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, εκτός εάν αποφασιστεί διαφορετικά.

Άρθρο 52 Οικονομική σύγκλιση και εναρμόνιση

1. Τα πρώτα χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, η ομοσπονδιακή οικονομική πολιτική θα δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην εναρμόνιση και σύγκλιση των οικονομιών των συνιστωσών πολιτειών το συντομότερο δυνατό.
2. Χωρίς να επηρεάζεται η εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Θεμελιώδης Συμφωνία και η νέα τάξη πραγμάτων δεν θα ερμηνεύονται κατά τρόπο μεταβάλλοντα τα δικαιώματα που απολάμβαναν οι επιχειρηματίες πριν τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία, δυνάμει αδειών εισαγωγών και/ή διανομών, και οι εν λόγω άδειες θα ερμηνεύονται, στο βαθμό που είναι δυνατό, κατά τρόπο ώστε να παρέχουν στα πρόσωπα αυτά, άδεια να συνεχίσουν τη διεξαγωγή των εργασιών τους στη συνιστώσα πολιτεία τους, μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας*.
3. Επιτρέπεται σε πρόσωπα που διατηρούν, κατά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τραπεζικούς λογαριασμούς σε ξένο συνάλλαγμα στην Κύπρο, να διατηρήσουν τους λογαριασμούς αυτούς και μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, σύμφωνα με τους κανόνες και τους κανονισμούς της Κεντρικής Τράπεζας, χωρίς να παραβιάζονται οι απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Οι ομοσπονδιακές αρχές θα δέχονται την τήρηση λογιστικών βιβλίων από ιδιώτες και νομικά πρόσωπα σε ευρώ. Η Κεντρική Τράπεζα θα εκδίδει κανονισμούς, ιδιαίτερα όσον αφορά την ισχύουσα συναλλαγματική ισοτιμία.

* Ο σκοπός της παρούσας διάταξης είναι να διασφαλίσει ότι η έναρξη ισχύος της θεμελιώδους συμφωνίας δεν θα εμποδίσει την ύπαρξη δύο (ή και περισσότερων) αντιπροσωπειών διανομής στην Κύπρο (μία ανά συνιστώσα πολιτεία) μέχρι να αρχίσουν να ισχύουν οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απελευθερώνουν τις αντιπροσωπείες διανομής.

Άρθρο 53 Διεθνείς στρατιωτικές επιχειρήσεις

Μέχρι την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα διαθέτει το έδαφός της για διεθνείς στρατιωτικές επιχειρήσεις, εκτός με τη συγκατάθεση της Ελλάδας και της Τουρκίας, επιπρόσθετα με τη συγκατάθεση των κυβερνήσεων και των δύο συνιστωσών πολιτειών.

Άρθρο 54 Αγνοούμενοι

Οι επικεφαλής των κυβερνήσεων των συνιστωσών πολιτειών θα λάβουν χωρίς καθυστέρηση μέτρα για να επιλύσουν οριστικά το θέμα των αγνοουμένων. Και οι δύο συνιστώσες πολιτείες θα συνεργαστούν πλήρως με την Επιτροπή Αγνοουμένων στην Κύπρο, σύμφωνα με τους όρους εντολής και έχοντας υπόψη τη συμφωνία που υπογράφηκε στις 31 Ιουλίου 1997 μεταξύ των δύο ηγετών. Κάθε συνιστώσα πολιτεία θα διεξαγάγει και θα ολοκληρώσει όλες τις αναγκαίες έρευνες, περιλαμβανομένων εκταφών.

Άρθρο 55 Υπογραφή συνθήκης για θέματα που σχετίζονται με τη νέα κατάσταση πραγμάτων στην Κύπρο

Οι Συμπρόεδροι ως η πρώτη τους πράξη εξουσιοδοτούνται και υποχρεούνται να υπογράψουν την έναρξη της ισχύος της συνθήκης για θέματα που σχετίζονται με τη νέα κατάσταση πραγμάτων στην Κύπρο.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 1: ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΣΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ [Χάρτης]

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 2: ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 3: ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 4: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 5: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

Σύμφωνα με το Άρθρο 11 του Συντάγματος

Άρθρο 1 Δικαίωμα στη ζωή.

1. Το δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου προστατεύεται με νόμο. Κανένας δεν στερείται της ζωής του σκοπίμως.
2. Η στέρηση της ζωής δεν θεωρείται ότι προκλήθηκε κατά παράβαση του παρόντος άρθρου όταν προέρχεται από τη χρήση της απολύτως αναγκαίας βίας:
 - α. για άμυνα από οποιοδήποτε πρόσωπο από παράνομη βία·
 - β. προς διενέργεια νόμιμης σύλληψης ή παρεμπόδιση απόδρασης προσώπου νομίμως κρατουμένου·
 - γ. για νόμιμη πράξη που λαμβάνεται με σκοπό την καταστολή ταραχών ή στάσεως.

Άρθρο 2 Απαγόρευση των βασανιστηρίων.

Κανένας δεν υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή ταπεινωτική τιμωρία ή μεταχείριση.

Άρθρο 3 Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας.

1. Κανένας δεν τελεί σε κατάσταση δουλείας ή υποτέλειας.
2. Κανένας δεν εξαναγκάζεται στην εκτέλεση αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
3. Για σκοπούς του παρόντος άρθρου ο όρος "αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία" δεν περιλαμβάνει:
 - α. οποιαδήποτε εργασία επιβαλλόμενη κατά την κανονική διάρκεια της κράτησης σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 4 του παρόντος Καταλόγου ή κατά τη διάρκεια της υπό όρους απόλυσης από τέτοια κράτηση·
 - β. οποιαδήποτε υπηρεσία στρατιωτικού χαρακτήρα ή, σε περίπτωση αντιρρησιών συνείδησης σε χώρες όπου αυτοί αναγνωρίζονται, υπηρεσία επιβαλλόμενη αντί της υποχρεωτικής στρατιωτικής υπηρεσίας·
 - γ. οποιαδήποτε υπηρεσία επιβαλλόμενη σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή συμφοράς που απειλεί τη ζωή ή την ευημερία του λαού·
 - δ. οποιαδήποτε εργασία ή υπηρεσία η οποία αποτελεί μέρος κανονικών πολιτικών υποχρεώσεων.

Άρθρο 4 Δικαίωμα ελευθερίας και προσωπικής ασφάλειας.

1. Καθένας έχει δικαίωμα ελευθερίας και προσωπικής ασφάλειας. Κανένας δεν στερείται της ελευθερίας του, εκτός στις ακόλουθες περιπτώσεις και σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται με νόμο:
 - α. νόμιμη κράτηση ατόμου μετά από καταδίκη του από αρμόδιο δικαστήριο·
 - β. νόμιμη σύλληψη ή κράτηση ατόμου λόγω μη συμμόρφωσης με νόμιμο διάταγμα δικαστηρίου ή για να διασφαλιστεί η εκπλήρωση οποιασδήποτε υποχρέωσης καθορισμένης με νόμο·
 - γ. νόμιμη σύλληψη ή κράτηση ατόμου που γίνεται με σκοπό την προσαγωγή του ενώπιον αρμόδιας κατά νόμο αρχής με την εύλογη υπόνοια ότι διάπραξε αδίκημα ή όταν η κράτηση θεωρηθεί εύλογα αναγκαία για τη παρεμπόδιση του να διαπράξει αδίκημα ή να αποδράσει μετά τη διάπραξη του·
 - δ. περιορισμό ανηλικού δυνάμει νόμιμου διατάγματος με σκοπό την αναμορφωτική επίβλεψη ή τη νόμιμη κράτηση του με σκοπό την προσαγωγή του ενώπιον αρμόδιας κατά νόμο αρχής·
 - ε. νόμιμη κράτηση ατόμων για παρεμπόδιση εξάπλωσης μεταδοτικών νόσων, διανοητικά ασθενών ατόμων, αλκοολικών ή τοξικομανών ή αλητών·
 - στ. νόμιμη σύλληψη ή κράτηση ατόμου για παρεμπόδιση της χωρίς άδειας εισόδου στη χώρα ή ατόμου εναντίον του οποίου γίνονται ενέργειες με σκοπό την απέλαση ή έκδοση.
2. Καθένας που συλλαμβάνεται πληροφορείται αμέσως, σε γλώσσα την οποία καταλαβαίνει, τους λόγους σύλληψης του και οποιαδήποτε κατηγορία εναντίον του.
3. Ο συλληφθείς ή κρατούμενος σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1.γ του παρόντος άρθρου, προσάγεται χωρίς καθυστέρηση ενώπιον δικαστή ή άλλου αξιωματούχου εξουσιοδοτημένου με νόμο να ασκεί δικαστική εξουσία και δικαιούται δίκης εντός εύλογου χρόνου ή σε απόλυση εκκρεμότητας της δίκης. Η απόλυση δύναται να διέπεται από εγγυήσεις για εμφάνιση για δίκη.
4. Καθένας που στερείται της ελευθερίας του με σύλληψη ή κράτηση δικαιούται να προσφύγει σε δικαστήριο το οποίο να κρίνει τάχιστα τη νομιμότητα της κράτησης του και να διατάξει την απόλυση του, εάν η κράτηση του δεν είναι νόμιμη.

5. Ο κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συλληφθείς ή κρατηθείς, έχει αγωγίμο δικαίωμα για αποζημίωση.

Άρθρο 5-Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη

1. Καθένας κατά την διάγνωση των αστικών του δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή οποιασδήποτε κατηγορίας εναντίον του, δικαιούται δίκαιη και δημόσια ακροαματική διαδικασία εντός εύλογου χρόνου από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που συστήνεται με νόμο. Η απόφαση εκδίδεται δημόσια όμως ο τύπος και το κοινό δύναται να αποκλεισθούν από όλη ή μέρος της δίκης προς το συμφέρον των ηθών, της δημόσιας τάξης ή της εθνικής ασφάλειας σε μία δημοκρατική κοινωνία, όπου αυτό απαιτείται προς το συμφέρον των νέων ή την προστασία της προσωπικής ζωής των μερών, ή στον αυστηρώς αναγκαίο βαθμό, όπου κατά την κρίση του δικαστηρίου σε ειδικές περιπτώσεις, η δημοσιότητα θα έβλαπτε το συμφέρον της δικαιοσύνης.
2. Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα τεκμαίρεται αθώος, μέχρι να αποδειχθεί ένοχος σύμφωνα με το νόμο.
3. Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα έχει τα ακόλουθα ελάχιστα δικαιώματα:
 - α. να πληροφορηθεί, σε γλώσσα την οποία καταλαβαίνει, αμέσως και σε λεπτομέρεια, τη φύση και τους λόγους της κατηγορίας εναντίον του·
 - β. να έχει επαρκή χρόνο και διευκολύνσεις για την προπαρασκευή της υπεράσπισής του·
 - γ. να υπερασπίζεται αυτοπροσώπως τον εαυτό του ή μέσω συνηγόρου της εκλογής του ή εφ' όσον δεν έχει επαρκή μέσα για την αμοιβή του συνηγόρου, να του παρέχεται δωρεάν νομική αρωγή όταν τούτο απαιτεί το συμφέρον της δικαιοσύνης·
 - δ. να εξετάζει ή να προκαλεί την εξέταση μαρτύρων κατηγορίας και να εξασφαλίζει την προσέλευση και εξέταση μαρτύρων υπερασπίσεως κάτω από τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους μάρτυρες κατηγορίας·
 - ε. να έχει δωρεάν βοήθεια διερμηνέα, εφ' όσον δεν μπορεί να καταλάβει ή να μιλήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο.

Άρθρο 6-Ουδεμία ποινή χωρίς νόμο.

1. Κανένας δεν κηρύσσεται ένοχος για οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα λόγω πράξης ή παράλειψης, η οποία δεν συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με εθνικό ή διεθνές δίκαιο κατά το χρόνο της τέλεσης της. Ούτε επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από αυτή που προβλέπεται κατά το χρόνο διάπραξης του ποινικού αδικήματος.
2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και τιμωρία οποιουδήποτε ατόμου για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη, η οποία κατά το χρόνο τέλεσης της, ήταν αξιόποινη σύμφωνα με τις γενικές αρχές δικαίου που αναγνωρίζονται από πολιτισμένα έθνη.

Άρθρο 7-Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

1. Καθένας έχει δικαίωμα όπως τυγχάνουν σεβασμού η ιδιωτική και οικογενειακή του ζωή, η κατοικία του και η αλληλογραφία του.
2. Δεν χωρεί επέμβαση από δημόσια αρχή, κατά την άσκηση αυτού του δικαιώματος, εκτός εάν αυτή είναι σύμφωνη με το νόμο και αναγκαία σε μία δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης ή της οικονομικής ευημερίας της χώρας, για την παρεμπόδιση αναταραχής ή εγκλήματος, για την προστασία της υγείας ή των ηθών, ή για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.

Άρθρο 8-Ελευθερία της σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

1. Καθένας έχει το δικαίωμα ελευθερίας σκέψης, συνείδησης και θρησκείας· το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ελευθερία να μεταβάλλει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις του και ελευθερία να εκδηλώνει τη θρησκεία ή πεποιθήσεις του, μέσω λατρείας, διδασκαλίας, ασκήσεως και τηρήσεως των τύπων είτε ατομικά είτε συλλογικά και δημόσια ή κατ' ιδίαν.
2. Η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας ή των πεποιθήσεων υπόκειται μόνο σε τέτοιους περιορισμούς οι οποίοι ορίζονται με νόμο και οι οποίοι είναι αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας, για την προστασία της δημόσιας τάξης, της υγείας ή των ηθών, ή για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων προσώπων.

Άρθρο 9-Ελευθερία έκφρασης

1. Καθένας έχει το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία της γνώμης και της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών χωρίς την επέμβαση οποιασδήποτε δημόσιας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει Κράτη να απαιτούν την αδειοδότηση ραδιοφωνικών, τηλεοπτικών ή κινηματογραφικών επιχειρήσεων.

2. Η άσκηση αυτών των ελευθεριών, αφού φέρει μαζί της καθήκοντα και ευθύνες, δύναται να υποβληθεί σε τέτοιες διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινές που ορίζονται με νόμο και είναι αναγκαίες σε μία δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της εδαφικής ακεραιότητας ή δημόσιας ασφάλειας, για την παρεμπόδιση ταραχών ή εγκλήματος, για την προστασία της υγείας και των ηθών, για την προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων άλλων, για την παρεμπόδιση αποκάλυψης πληροφοριών που λήφθηκαν εμπιστευτικά ή για τη διατήρηση του κύρους και την αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Άρθρο 10-Ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι

1. Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικά και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι με άλλους, περιλαμβανομένου του δικαιώματος ίδρυσης και προσχώρησης σε συντεχνίες για την προστασία των δικαιωμάτων του.

2. Κανένας άλλος περιορισμός δεν επιβάλλεται στην άσκηση αυτών των δικαιωμάτων εκτός από αυτούς που ορίζονται με νόμο και είναι αναγκαίοι σε μία δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας ασφάλειας, για την παρεμπόδιση ταραχών ή εγκλήματος, για την προστασία της υγείας και των ηθών και για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων. Το παρόν άρθρο δεν παρεμποδίζει την επιβολή νόμιμων περιορισμών στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών από μέλη των δυνάμεων ασφαλείας, της αστυνομίας ή της διοίκησης του Κράτους.

Άρθρο 11-Δικαίωμα σύναψης γάμου

Άνδρες και γυναίκες που έχουν συμπληρώσει την ηλικία γάμου έχουν το δικαίωμα να συνάψουν γάμο και να δημιουργήσουν οικογένεια.

Άρθρο 12-Δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής

Καθένας του οποίου δικαιώματα και ελευθερίες όπως παρατίθενται στον παρόντα Κατάλογο παραβιάζονται, έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, ακόμη και αν η παραβίαση διαπράχθηκε από πρόσωπα που ενεργούσαν υπό επίσημη ιδιότητα.

Άρθρο 13-Απαγόρευση των διακρίσεων

1. Η απόλαυση οποιουδήποτε δικαιώματος προβλεπόμενου από νόμο διασφαλίζεται χωρίς διάκριση με βάση οποιοδήποτε λόγο όπως φύλο, φυλή, χρώμα, γλώσσα, θρησκεία, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, εθνική ή κοινωνική καταγωγή, σύνδεση με εθνική μειονότητα, περιουσία, γέννησης ή άλλης κατάστασης.

2. Κανένας δεν τυγχάνει διάκρισης από οποιαδήποτε δημόσια αρχή για οποιοδήποτε λόγο από αυτούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 14-Προστασία της περιουσίας.

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα ειρηνικής απόλαυσης της ιδιοκτησίας του. Κανένας δεν στερείται της ιδιοκτησίας του εκτός προς το δημόσιο συμφέρον και υπό όρους που καθορίζονται από νόμο και από τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.

2. Οι προαναφερθείσες πρόνοιες όμως, δεν αδυνατίζουν με οποιοδήποτε τρόπο το δικαίωμα ενός Κράτους να ενδυναμώνει τέτοιους νόμους όπως θεωρεί αναγκαίο για να ελέγχει τη χρήση περιουσίας σύμφωνα με το γενικό συμφέρον ή για να διασφαλίσει την πληρωμή φόρων ή άλλων εισφορών ή ποινών.

Άρθρο 15-Δικαίωμα στην εκπαίδευση.

Κανένας δεν τυγχάνει άρνησης του δικαιώματος στην εκπαίδευση. Κατά την άσκηση οποιωνδήποτε λειτουργιών τις οποίες αναλαμβάνει αναφορικά με την εκπαίδευση και διδασκαλία, το Κράτος σέβεται το δικαίωμα των γονιών να διασφαλίσουν τέτοια εκπαίδευση και διδασκαλία, που να συνάδουν με τις δικές τους θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις.

Άρθρο 16-Δικαίωμα σε ελεύθερες εκλογές

Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία οργανώνει ελεύθερες εκλογές σε εύλογα διαστήματα με μυστική ψηφοφορία, υπό όρους που διασφαλίζουν την ελεύθερη έκφραση της γνώμης του λαού στην εκλογή του νομοθετικού σώματος.

Άρθρο 17-Απαγόρευση φυλάκισης για χρέη.

Κανένας δεν στερείται της ελευθερίας του, μόνον για λόγους αδυναμίας να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση.

Άρθρο 18-Ελευθερία Διακίνησης.

1. Χωρίς επηρεασμό του σχετικού συνταγματικού νόμου, καθένας που βρίσκεται νόμιμα εντός του εδάφους της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει, εντός αυτού του εδάφους το δικαίωμα της ελεύθερης διακίνησης και ελευθερίας επιλογής της κατοικίας του.
2. Καθένας είναι ελεύθερος να εγκαταλείψει την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία. Κανένας περιορισμός δεν επιβάλλεται στην άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων εκτός αυτών που είναι σύμφωνοι με νόμο και είναι αναγκαίοι σε μία δημοκρατική κοινωνία προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας ασφάλειας, για την διατήρηση της δημόσιας τάξης, για την παρεμπόδιση του εγκλήματος, για την προστασία της υγείας και των ηθών, ή για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.
3. Τα δικαιώματα που παρατίθενται στην παράγραφο 1 δύναται επίσης, σε συγκεκριμένες περιοχές, να υπόκεινται σε περιορισμούς που επιβάλλονται σύμφωνα με νόμο και δικαιολογούνται από το δημόσιο συμφέρον σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Άρθρο 19-Απαγόρευση έκδοσης των εχόντων την ιθαγένεια

1. Κανένας πολίτης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας δεν εκδίδεται, είτε μέσω ατομικού είτε συλλογικού μέτρου, από το έδαφος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.
2. Κανένας πολίτης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας δεν στερείται του δικαιώματος να εισέλθει στο έδαφός της.

Άρθρο 20-Απαγόρευση συλλογικής έκδοσης αλλοδαπών

Η συλλογική έκδοση αλλοδαπών απαγορεύεται.

Άρθρο 21-Κατάργηση της θανατικής ποινής

Η θανατική ποινή καταργείται. Κανένας δεν καταδικάζεται σε τέτοια ποινή ή εκτελείται.

Άρθρο 22-Διαδικαστικές εγγυήσεις σχετικά με την έκδοση αλλοδαπών

Αλλοδαπός που νόμιμα διαμένει στο έδαφος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας δεν εκδίδεται από αυτό, εκτός δύναμει απόφασης που λαμβάνεται σύμφωνα με νόμο και του επιτρέπεται:

- α. να υποβάλει λόγους ενάντια στην έκδοση του,
- β. να τύχει επανεξέτασης η υπόθεσή του, και
- γ. να εκπροσωπηθεί για τους σκοπούς αυτούς ενώπιον αρμόδιας αρχής ή προσώπου ή προσώπων που υποδεικνύονται από αυτή την αρχή.

Αλλοδαπός δύναται να εκδίδεται πριν την άσκηση των δικαιωμάτων του σύμφωνα με την παράγραφο 1.α, β και γ του παρόντος Άρθρου, όταν τέτοια έκδοση είναι αναγκαία προς το συμφέρον της δημόσιας τάξης ή βασίζεται σε λόγους δημόσιας ασφάλειας.

Άρθρο 23-Δικαίωμα έφεσης για ποινικά θέματα

1. Καθένας που καταδικάζεται για ποινικό αδίκημα από δικαστήριο έχει δικαίωμα επανεξέτασης της καταδίκης ή της ποινής του από ανώτερο δικαιοδοτικό όργανο. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος, περιλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους μπορεί να ασκηθεί, διέπονται από νόμο.
2. Το δικαίωμα δύναται να υπόκειται σε εξαιρέσεις αναφορικά με αδικήματα επουσιώδους χαρακτήρα, όπως ορίζεται με νόμο ή σε περιπτώσεις όπου το επηρεαζόμενο πρόσωπο δικάστηκε σε πρωτόδικο ανώτερο δικαιοδοτικό όργανο ή καταδικάστηκε συνέπεια έφεσης ενάντια σε αθωωτική απόφαση.

Άρθρο 24-Αποζημίωση για παράνομη καταδίκη

Όταν πρόσωπο έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για ποινικό αδίκημα και όταν μεταγενέστερα η καταδίκη του ανατραπεί, ή έχει λάβει χάρη για το λόγο ότι νέα ή προσφάτως ανακαλυφθέντα στοιχεία αποδεικνύουν αδιαμφισβήτητα ότι υπήρξε δικαστική πλάνη, το πρόσωπο που υπέστη τιμωρία ως αποτέλεσμα τέτοιας καταδίκης, αποζημιώνεται σύμφωνα με το νόμο ή την πρακτική στην Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, εκτός εάν αποδειχθεί ότι η μη αποκάλυψη του αγνώστου γεγονότος εγκαίρως, οφείλεται εξ ολοκλήρου ή μερικώς σε αυτό.

Άρθρο 25-Δικαίωμα μη δίκης ή καταδίκης για δεύτερη φορά

1. Κανένας δεν υπόκειται σε δίκη ή καταδικάζεται ξανά σε ποινική διαδικασία για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη τελεσίδικα απαλλαγεί ή καταδικαστεί.
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εμποδίζουν την επανεξέταση υπόθεσης σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία, εάν υπάρχει μαρτυρία για νέα ή προσφάτως ανακαλυφθέντα στοιχεία, ή εάν υπήρχε βασικό ελάττωμα στην προηγούμενη διαδικασία, η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει την έκβαση της δίκης.

Άρθρο 26-Ισότητα μεταξύ συζύγων

Οι σύζυγοι απολαμβάνουν ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που έχουν χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου μεταξύ τους, και στις σχέσεις τους με τα παιδιά τους, στο γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και σε περίπτωση διάλυσης του. Το παρόν Άρθρο δεν εμποδίζει την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία από του να λαμβάνει τέτοια μέτρα τα οποία είναι αναγκαία για το συμφέρον των παιδιών.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ IV: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΣΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Τα συνημμένα στο παρόν Προσάρτημα θα είναι Συμφωνίες Συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών, κατά την έναρξη της ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Οι συμφωνίες αυτές δύνανται να τροποποιηθούν με συμφωνία μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των δύο συνιστωσών πολιτειών.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 1: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 2: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 3: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΣΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΓΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ V: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΠΟΥ ΔΕΣΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

[Υποβάλλεται ξεχωριστό κείμενο]

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ VI: ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1 Χάραξη των ορίων των συνιστωσών πολιτειών

1. Τα όρια των συνιστωσών πολιτειών, που απεικονίζονται στους επισυνημμένους στο Σύνταγμα χάρτες περιγράφονται λεπτομερώς στον συνημμένο πίνακα. Όλες οι περιοχές που εμπίπτουν εντός των ορίων αυτών, αποτελούν νομίμως τμήμα της συνιστώσας πολιτείας της οποίας αποτελούν μέρος από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας,

ασχέτως εάν η διοίκηση τους εκχωρείται για μια ενδιάμεση περίοδο σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία.

2. Θα υπάρξει μια επιτροπή ορίων που θα απαρτίζεται από τρεις αντιπροσώπους της κάθε συνιστώσας πολιτείας, και τουλάχιστον ένα μη Κύπριο. Η επιτροπή θα διοριστεί με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και θα χαράξει τα όρια επί του εδάφους.

3. Η χάραξη των ορίων από την επιτροπή μπορεί με συμφωνία να αποκλίνει από το καθορισμένο όριο, για να ληφθούν υπόψη η κυριότητα των περιουσιών στην περιοχή του ορίου, και σημαντικά τοπογραφικά και άλλα χαρακτηριστικά, όπως νεκροταφεία και προϋπάρχοντα μονοπάτια. Μέσα σε πόλεις (ήτοι Λευκωσία και Αμμόχωστο) και γενικά σε κατοικημένες περιοχές, το οριστικό όριο θα χαραχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνει υπόψη ως κυρίαρχο παράγοντα την κυριότητα περιουσιών στην περιοχή του ορίου. Η λειτουργικότητα της χρήσης των οδών και η διοίκησή τους θα είναι επίσης ένας παράγοντας. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της πιο πάνω περιγραφής της συμφωνημένης γραμμής και του χάρτη θα αποφασισθεί από την επιτροπή με ομοφωνία ή, σε περίπτωση αδυναμίας να καταλήξει σε ομοφωνία, από το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου.

Άρθρο 2 Πρόσβαση και συνδετικοί οδοί

1. Η κυκλοφορία των πολιτών στις οδούς άμεσης σύνδεσης μεταξύ του κύριου τμήματος μιας συνιστώσας πολιτείας και ενός μη εφραπτόμενου μέρους, καθώς και στις οδούς άμεσης σύνδεσης διαμέσου ενός μη εφραπτόμενου μέρους μιας συνιστώσας πολιτείας, δύναται να περιοριστεί μόνο κατόπιν διατάγματος του Ανώτατου Δικαστηρίου.

2. Η οδική αρτηρία που συνδέει τη Βόρεια Λευκωσία με την Αμμόχωστο βρίσκεται υπό την εδαφική διοίκηση της Τουρκοκυπριακής πολιτείας σε όλο το μήκος της.

3. Η οδός που συνδέει το Πυρόι με την Αθήνου βρίσκεται υπό την εδαφική διοίκηση της Ελληνοκυπριακής πολιτείας σε όλο το μήκος της. Η Τουρκοκυπριακή πολιτεία θα έχει το δικαίωμα να κατασκευάσει υπόγεια ή υπέργεια διάβαση για την πρόσβαση στη Λουρουτζίνα (Akincilar).

4. Μετά την έναρξη ισχύος του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, η Τουρκοκυπριακή πολιτεία θα δικαιούται να κατασκευάσει ένα δρόμο υπό τη δική της εδαφική διοίκηση μεταξύ του Περγάμου (Beyarmudu) και της Κυρίαρχης Περιοχής της Βρετανικής Βάσης της Δεκέλειας, διαμέσου του υπό τη διοίκηση της Ελληνοκυπριακής πολιτείας εδάφους, και να αποκτήσει την αναγκαία γη με αντάλλαγμα πλήρη και αποτελεσματική αποζημίωση, σε συνεργασία με την Ελληνοκυπριακή πολιτεία. Οι συνιστώσες πολιτείες θα συμφωνήσουν όσον αφορά την τοποθεσία οποιωνδήποτε αναγκαίων υπόγειων ή υπέργειων διαβάσεων, που θα κατασκευασθούν με δαπάνες της Τουρκοκυπριακής πολιτείας.

Άρθρο 3 Σταδιακή εδαφική προσαρμογή

1. Η διοίκηση των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή (εκτός από την ουδέτερη ζώνη των Ηνωμένων Εθνών) ανατίθεται από τη συνιστώσα πολιτεία της οποίας αποτελεί νόμιμο τμήμα (η "δικαιούχος συνιστώσα πολιτεία") στις αρχές της άλλης συνιστώσας πολιτείας ("τις εξουσιοδοτούμενες αρχές") για καθορισμένη περίοδο από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η ανάθεση της διοίκησης θα τερματιστεί και οι περιοχές θα μεταφερθούν στη δικαιούχο συνιστώσα πολιτεία, σε έξι φάσεις όπως απεικονίζονται στον συνημμένο χάρτη και καθορίζονται σε επιπρόσθετο συνημμένο στο παρόν προσάρτημα.

2. Οι συνιστώσες πολιτείες θα προσφέρουν πλήρη συνεργασία στα Ηνωμένα Έθνη, τα οποία σύμφωνα με την εντολή τους (mandate) θα επιθεωρούν τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μεταφορά των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και θα συνεισφέρουν στη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος.

3. Κατά τους τελευταίους μήνες των φάσεων τρία μέχρι έξι, όταν η επιτήρηση από τα Ηνωμένα έθνη των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μεταβίβαση των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή θα ενισχυθεί στις σχετικές περιοχές, τα Ηνωμένα έθνη θα αναλάβουν την εδαφική ευθύνη για τις περιοχές αυτές, χωρίς επηρεασμό της διοίκησης της καθημερινής ζωής του τοπικού πληθυσμού από τις εξουσιοδοτούμενες αρχές. Τα Ηνωμένα Έθνη μπορούν να εκδίδουν οδηγίες σε τοπικούς αξιωματούχους, και εφόσον αυτό είναι αναγκαίο, να αποκλείουν τοπικό αξιωματούχο από τα καθήκοντα του στην περιοχή. Η αστυνομία των Ηνωμένων Εθνών θα έχει πλήρεις εξουσίες στην περιοχή και το δικαίωμα να δίνει επιχειρησιακές εντολές στην τοπική αστυνομία. Εντούτοις, τα Ηνωμένα έθνη δεν θα αναλάβουν ευθύνη σε σχέση με οικονομικά θέματα ή θέματα προσωπικού.

4. Περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή θα εκκενωθούν από στρατιωτικές δυνάμεις και εξοπλισμούς όχι αργότερα από δύο εβδομάδες πριν από:

- a) Την καθορισμένη ημερομηνία μεταβίβασης στη δικαιούχο συνιστώσα πολιτεία (στις φάσεις ένα και δύο) ή
- b) Την καθορισμένη ημερομηνία για την ανάληψη εδαφικής ευθύνης από τα Ηνωμένα Έθνη (στις φάσεις τρία μέχρι έξι)

Και καμία στρατιωτική δύναμη ή εξοπλισμός, εκτός από αυτά των Ηνωμένων Εθνών, δεν θα βρίσκεται στη συνέχεια στην περιοχή ή εντός 1000 μέτρων από αυτήν.

Άρθρο 4 Συνεργασία ασφάλειας στη διάρκεια της περιόδου εδαφικής προσαρμογής

1. Κατά τη διάρκεια της περιόδου της εδαφικής προσαρμογής, οι περιοχές που τελούν υπό τη διοίκηση των συνιστώσων πολιτειών θα σημανθούν καθαρά με προσωρινούς πασσάλους με σημαίες σήμανσης, σύμφωνα με τις οδηγίες της Μεταβατικής Επιτροπής που αναφέρεται στην παράγραφο 2. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής και χωρίς να επηρεάζεται η πιο κάτω παράγραφος, θα υπάρχουν όχι λιγότερα από δέκα συμφωνημένα σημεία διέλευσης κατά μήκος των γραμμών των πιο κάτω δρόμων ή διαδρομών: ο δρόμος Κερύνειας προς Αμμόχωστο, ο δρόμος Πύλας προς Πέργαμος, ο δρόμος Αθηνίου προς Μελάσα, ο δρόμος Λυμπίων προς Λουρουτζίνα, το σημείο διασταύρωσης της Λήδρας, ο δρόμος Αστρομερίτη προς Μόρφου, ο δρόμος Λευκωσίας-Καϊμακλί προς Λευκωσία-Ομορφίτα, ο δρόμος Σκουριώτισσας προς Λεύκα, ο δρόμος Γαληνής προς τον Ποταμό του Κάμπου και ο δρόμος Κάτω Πύργου προς Καραβοστάσι.

2. Κατά τη διάρκεια της εδαφικής προσαρμογής, θα υφίσταται Μεταβατική Επιτροπή αποτελούμενη από ένα εκπρόσωπο από κάθε συνιστώσα πολιτεία και ένα εκπρόσωπο των Ηνωμένων Εθνών που θα προεδρεύει. Η Επιτροπή θα εξετάζει όλα τα θέματα σχετικά με τη δημόσια τάξη και ασφάλεια που σχετίζονται με την εδαφική προσαρμογή ή την παρουσία σε μια συνιστώσα πολιτεία προσώπων που κατέχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη συνιστώσας πολιτείας της άλλης συνιστώσας πολιτείας, τα οποία τυχόν τίθενται υπόψη της από ένα από τα μέλη της. Ιδιαίτερα, η Επιτροπή θα εξετάζει θέματα σχετικά με τη δημόσια τάξη και ασφάλεια και θα καθορίζει πότε, για πόσο καιρό και για ποιους λόγους τα συμφωνημένα σημεία διέλευσης χρειάζεται να μείνουν κλειστά ή να τροποποιηθούν ή να επιβληθούν προσωρινοί περιορισμοί στον αριθμό των προσώπων που τα χρησιμοποιούν.

Άρθρο 5 Υφιστάμενοι κάτοικοι

1. Οι ακόλουθες ειδικές διευθετήσεις θα διασφαλίζουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των υφιστάμενων κατοίκων των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και θα παρέχουν ομαλή μετεγκατάσταση σε επαρκή εναλλακτική διαμονή (σύμφωνα με το Προσάρτημα VII) σε κατάλληλες περιοχές, όπου δύνανται να κερδίζουν επαρκώς τα προς το ζην:

- α. Τα πρόσωπα που θα μετεγκατασταθούν θα καταγραφούν ανά νοικοκυριό, περιλαμβανομένων λεπτομερειών για το τρέχον επάγγελμά τους ή τα μέσα διαβίωσής τους.
- β. Οι κοινότητες δύνανται να ζητήσουν να μετεγκατασταθούν ως κοινότητες.
- γ. Τα πρόσωπα που διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα θα εκκενώσουν τις περιουσίες όχι αργότερα από ένα μήνα πριν από τη συμφωνημένη ημερομηνία μεταβίβασης της διοίκησης της σχετικής περιοχής, εκτός εάν το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης αποφασίσει κατ' εξαίρεση διαφορετικά.
- δ. Θα επιδιόδετα προς τα πρόσωπα τα οποία δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα ειδοποίηση, όχι μικρότερη των τριών μηνών, για την ημερομηνία μετεγκατάστασης, και αφού θα έχει εξευρεθεί εναλλακτική διαμονή. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου θα έχουν πρόσβαση σ' αυτή την εναλλακτική διαμονή, για να την προετοιμάσουν για την άφιξή τους.
- ε. Στα πρόσωπα που πρόκειται να μετεγκατασταθούν και τα οποία δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα θα παρασχεθεί μέσο μεταφοράς για τα μέλη της οικογένειάς τους και τα υπάρχοντά τους, ως είναι αναγκαίο, και
- στ. Θα γίνουν ειδικές διευθετήσεις για τις οικογένειες που έχουν μικρά παιδιά, για τους ηλικιωμένους και τους ανάπηρους.

2. Πρόσωπα που δεν είναι Κύπριοι πολίτες, τα οποία την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας κατοικούν σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και ζουν στην Κύπρο για όχι λιγότερα από πέντε έτη, δύνανται να ζητήσουν οικονομική βοήθεια για τη μετεγκατάστασή τους στη χώρα προέλευσής τους. Η βοήθεια αυτή θα έχει τη μορφή χρηματικών παροχών τοις μετρητοίς και θα είναι πληρωτέα κατά την άφιξή τους στη χώρα προέλευσής τους, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Το ποσό της παροχής θα καθορίζεται με κλίμακα, βασισμένη σε ποσό που δεν είναι μικρότερο των 10.000 ευρώ για οικογένεια τεσσάρων ατόμων.

Άρθρο 6 Μνημεία και ιστορικές τοποθεσίες

Κάθε Τουρκοκυπριακό μνημείο ή άλλη ιστορική τοποθεσία που σχετίζεται με τα γεγονότα της περιόδου από το 1963 έως το 1974 και βρίσκεται σε περιοχή που υπόκειται σε εδαφική προσαρμογή, μετά τη μεταβίβαση της διοίκησης αυτής της περιοχής, θα υπαχθεί στη διοίκηση της Επιτροπής Συμφιλίωσης η οποία θα αποφασίσει το οριστικό καθεστώς και τις διευθετήσεις διαχείρισης (περιλαμβανομένης, όπου είναι πρόβλεπτο, της φροντίδας και της συντήρησης) του εν λόγω

μνημείου ή της τοποθεσίας, που θα τυγχάνουν σεβασμού από κάθε πρόσωπο ή φορέα με συμφέρον σε αυτήν την τοποθεσία ή την περιβάλλουσα περιουσία. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή Συμφιλίωσης μπορεί να συστήσει ή να διορίσει ένα συγκεκριμένο οργανισμό διαχείρισης (trust) ή ίδρυμα που θα έχει δικαίωμα πρόσβασης στο μνημείο ή την τοποθεσία σύμφωνα με αυτές τις διευθετήσεις.

Άρθρο 7 Συμβούλιο Μετεγκατάστασης

1. Η μετεγκατάσταση σύμφωνα με το Άρθρο 5 θα διευθύνεται από ένα Συμβούλιο Μετεγκατάστασης, το οποίο θα απαρτίζεται από πέντε πρόσωπα, περιλαμβανομένου ενός εκπροσώπου από την κάθε συνιστώσα πολιτεία και τριών μη Κυπρίων που δεν είναι πολίτες της Ελλάδας, της Τουρκίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου και ένας από τους οποίους θα είναι εκπρόσωπος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ο τελευταίος καλείται να προεδρεύει του Συμβουλίου. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καλείται να διορίσει τους μη Κύπριους, που είναι μέλη του Συμβουλίου.
2. Η κάθε συνιστώσα πολιτεία θα υποδείξει έναν εκπρόσωπο της αρμόδιας αρχής για θέματα στέγασης και περιουσίας, της αρμόδιας αρχής για εργασιακά/οικονομικά θέματα, των αστυνομικών αρχών εκάστης συνιστώσας πολιτείας και κάθε μιας από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης των περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, για να συνεργάζονται και να εκτελούν χρέη συνδέσμου με το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης, καθώς και να παρίστανται σε διευρυμένες συνεδριάσεις σχεδιασμού, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου.
3. Μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων του, το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, θα εργάζεται με τις συνιστώσες πολιτείες για να αναπτύξει και να υποστηρίξει την εφαρμογή συνολικού σχεδίου επανεγκατάστασης βασισμένου σε έρευνα για τις κοινωνικές επιπτώσεις στις οικογένειες που θα επηρεαστούν από τη μετεγκατάσταση, και σχέδιο χρήσης της γης για τις περιοχές που θα δεχτούν μετεγκατεστημένες οικογένειες. Το σχέδιο επανεγκατάστασης θα οριστικοποιηθεί μέχρι τις 31 Αυγούστου 2004. Θα παρουσιαστεί στο Προεδρικό Συμβούλιο το οποίο θα κάμει τις κατάλληλες διευθετήσεις αναφορικά με το κόστος της επανεγκατάστασης και οι οποίες θα περιλαμβάνουν τη διεθνή οικονομική βοήθεια που θα παραχωρηθεί για το σχέδιο επανεγκατάστασης και θα περιληφθούν στον Προϋπολογισμό του 2005.
4. Βασιζόμενο στα αποτελέσματα της έρευνας, το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης θα προσδιορίσει τις επιλογές για να βοηθήσει τα επηρεαζόμενα από τη μετεγκατάσταση άτομα να εξασφαλίσουν εναλλακτική διαμονή, περιλαμβανομένης προσδιορισμένης οικονομικής βοήθειας, καθώς και δημόσιας και χαμηλού κόστους κοινωνικής στέγασης. Στο σχεδιασμό της οικοδόμησης εναλλακτικής διαμονής, θα ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη αιτήματα κοινοτήτων που επιθυμούν να μετεγκατασταθούν ως κοινότητες.
5. Το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης θα εργασθεί επίσης με τις αρχές των συνιστωσών πολιτειών για να διασφαλίσει την ομαλή μετάβαση σε επαναφερόμενες ή νέες μορφές διαβίωσης για μετεγκατεστημένες οικογένειες. Με τη γνώση και στήριξη διεθνών οργανισμών και δημόσιων - ιδιωτικών συνεταιρισμών, το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης θα βοηθήσει τις κυβερνήσεις των συνιστωσών πολιτειών στην ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων για την ταχεία αποκατάσταση των πόρων ζωής των οικογενειών που μετεγκαταστάθηκαν. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται, σε προγράμματα δραστηριοποίησης του εργατικού δυναμικού, εκπαίδευση και επανεκπαίδευση, για εργασιακές δεξιότητες οι οποίες εστιάζονται σε σημαντικούς αναπτυξιακούς τομείς, πιστώσεις και ανάλογα επιδόματα για την ανάπτυξη νέων, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, την προώθηση της χρηματοδότησης μικρών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη κοινοτικής υποδομής και τη βελτίωση συγκεκριμένων κοινωνικών ωφελημάτων όπου χρειάζεται.
6. Το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης θα συνεργάζεται επίσης στενά με το Συμβούλιο Περιουσίας όσον αφορά στη λήψη αποφάσεων αποκατάστασης στις περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και στον εντοπισμό εναλλακτικής διαμονής. Θα βεβαιώνει ότι υφίσταται έτοιμη επαρκής εναλλακτική διαμονή για κατοίκηση πριν καθορίσει τις ημερομηνίες για μετεγκατάσταση. Θα προβαίνει στις αναγκαίες διευθετήσεις με τις αρμόδιες τοπικές αρχές για να διασφαλίσει ότι τα πρόσωπα που θα μετεγκατασταθούν σε αυτές, θα βοηθούνται ώστε να εξασφαλίζουν τα προς το ζην.
7. Το Συμβούλιο Μετεγκατάστασης θα θεσπίσει κανόνες και κανονισμούς σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις. Τα συνιστώντα κράτη θα σέβονται πλήρως και θα εφαρμόζουν έγκαιρα τις αποφάσεις του Συμβουλίου Μετεγκατάστασης και θα υιοθετούν οποιαδήποτε αναγκαία νομοθεσία ή κανονισμούς για διασφάλιση της εφαρμογής τους.

Άρθρο 8 Περιουσίες

Περιουσίες που βρίσκονται σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή θα τυγχάνουν χειρισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του Συνημμένου 4 του Προσαρτήματος VII.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ VII: ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΟ ΤΟ 1963

ΜΕΡΟΣ I: ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Άρθρο 1 Γενικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος Προσαρτήματος και των συνημμένων του διέπουν περιουσίες, οι οποίες επηρεάστηκαν ως συνέπεια της διακοινοτικής διαμάχης, στρατιωτικής δράσης ή της ανεπίλυτης διαίρεσης της νήσου μεταξύ Δεκεμβρίου 1963 και της έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και εισάγουν ένα έκτακτο καθεστώς, για χειρισμό των περιουσιών αυτών. Οι διατάξεις του Προσαρτήματος αυτού και των συνημμένων του θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται για τις περιουσίες αυτές, ωστόσο όλα τα θέματα που καλύπτονται από τις διατάξεις αυτές επιλυθούν από το Συμβούλιο Περιουσίας ή το Ανώτατο Δικαστήριο.
2. Οι όροι που χρησιμοποιούνται στο Προσάρτημα αυτό και στα συνημμένα του ορίζονται στο Συνημμένο 1.
3. Οι διατάξεις του παρόντος Προσαρτήματος και των συνημμένων του θα αναφέρονται στο εξής ως "οι παρούσες διατάξεις".

Άρθρο 2 Το Συμβούλιο Περιουσίας της Κύπρου

Οι παρούσες διατάξεις, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά, θα εφαρμόζονται από το Συμβούλιο Περιουσίας της Κύπρου και τα τμήματά του: το Γραφείο Απαιτήσεων, το Γραφείο Στέγασης της Κύπρου και το Γραφείο Αποζημιώσεων. Η σύνθεσή του, οι εξουσίες και οι διαδικασίες του, καθώς και οι υποχρεώσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών που σχετίζονται με αυτό, ρυθμίζονται περαιτέρω στο Συνημμένο 2.

Άρθρο 3 Περιουσία σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή

Περιουσία η οποία βρίσκεται σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή ρυθμίζεται από το Συνημμένο 4. Όπου δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις στο Συνημμένο 4, θα ισχύουν οι υπόλοιπες διατάξεις του παρόντος Προσαρτήματος.

Άρθρο 4 Θρησκευτικοί χώροι

1. Οι Εκκλησίες και τα Βακούφια (Evkaf), θα έχουν δικαίωμα, χωρίς εξαίρεση, και εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, σε αποκατάσταση οποιασδήποτε επηρεαζόμενης περιουσίας που ανήκουν σ'αυτά, η οποία χρησιμοποιείτο ως θρησκευτικός χώρος το 1963 ή το 1974.
2. Το άρθρο αυτό δεν περιορίζει τα δικαιώματα των Εκκλησιών και των Βακουφίων (Evkaf) να απαιτήσουν αποζημίωση αντί αποκατάσταση για οποιαδήποτε επηρεαζόμενη περιουσία σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ II: ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Άρθρο 5 Αναστολή δόσοληψιών, διαδικασιών ή μετατροπών σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία

1. Οποιαδήποτε συναλλαγή, δόσοληψία ή οποιαδήποτε διαδικασία σε οποιοδήποτε δικαστήριο, νομικό ή διοικητικό σώμα στην Κύπρο ή οποιοσδήποτε φυσικές μετατροπές (εκτός από μικρές ή έκτακτες εργασίες συντήρησης) σε σχέση με οποιαδήποτε επηρεαζόμενη περιουσία θα αναστέλλονται ή θα απαγορεύονται με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, μέχρι το Συμβούλιο Περιουσίας να:
 - α. Εξουσιοδοτήσει όπως τέτοια δόσοληψία, διαδικασία ή φυσική μετατροπή συνεχίσει ή πραγματοποιηθεί,
 - β. Παραπέμψει τη δόσοληψία ή διαδικασία σε άλλο αρμόδιο δικαστήριο ή αρχή, ή
 - γ. Λάβει οριστική απόφαση σχετικά με την περιουσία.
2. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία παρέχει εσωτερική θεραπεία για την επίλυση όλων των ζητημάτων που αφορούν επηρεαζόμενη περιουσία, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία σύμφωνα με το Άρθρο 37 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών του 1950 και επικαλούμενη το γεγονός ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία παρέχει εσωτερική θεραπεία για την επίλυση όλων των ζητημάτων που αφορούν την επηρεαζόμενη περιουσία, θα πληροφορήσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μέσω της επιστολής στο Συνημμένο 5 ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι εφεξής το μόνο υπεύθυνο Συμβαλλόμενο

Κράτος και θα ζητήσει από το Δικαστήριο να διαγράψει όλες τις ενώπιον του τρέχουσες διαδικασίες που αφορούν επηρεαζόμενες περιουσίες, ώστε να επιτρέψει στον συμφωνηθέντα εσωτερικό μηχανισμό να επιλύσει αυτές τις υποθέσεις.

Άρθρο 6 Απαιτήσεις και αιτήσεις

1. Ιδιοκτήτης ο οποίος έχει στερηθεί κατοχής θα δικαιούται να απαιτήσει αποζημίωση για τον τίτλο της περιουσίας του ή την αποκατάσταση της περιουσίας του/της.
2. Οι τρέχων χρήστες επηρεαζόμενων περιουσιών, οι οποίοι είναι οι ίδιοι ιδιοκτήτες που έχουν στερηθεί κατοχής ή είναι πρόσωπα τα οποία είναι ιδιοκτήτες σημαντικών βελτιώσεων σε επηρεαζόμενες περιουσίες δύνανται να υποβάλουν αίτηση για παραχώρηση σ' αυτούς τίτλου ιδιοκτησίας αυτών των περιουσιών.
3. Οι τρέχων χρήστες περιουσιών προς αποκατάσταση δύνανται να υποβάλουν αίτηση για να επωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα που περιγράφονται λεπτομερώς στο Συνημμένο 3.
4. Όλες αυτές οι απαιτήσεις και οι αιτήσεις θα υποβληθούν στο Συμβούλιο Περιουσίας μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες, και θα εξετάζονται και θα αποφασίζονται σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.
5. Όλες οι πληρωμές που απαιτούνται ως προϋπόθεση για τη μεταβίβαση τίτλου ή για την αποκατάσταση θα καταβάλλονται στο Συμβούλιο Περιουσίας μέσα σε τρία χρόνια από την σχετική απόφαση του Συμβουλίου Περιουσίας, εκτός εάν η απόφαση ορίζει νωρίτερη ημερομηνία. Η μεταβίβαση τίτλου ή η αποκατάσταση δεν θα ισχύει μέχρις ότου εξοφληθούν πλήρως όλες οι καθορισμένες πληρωμές. Παράλειψη εξόφλησης των πληρωμών μέσα στην καθορισμένη προθεσμία ενδέχεται να προκαλέσει απώλεια ή διαφοροποιήσεις των δικαιωμάτων που αφορούν στην περιουσία.

Άρθρο 7 Ευθύνη για ζημιά

Πρόσωπα υπαίτια για την πρόκληση σοβαρής ζημίας ή την καταστροφή περιουσιών μετά την 11η Νοεμβρίου 2002 θα ευθύνονται έναντι του ιδιοκτήτη ο οποίος έχει στερηθεί την κατοχή και/ή του Συμβουλίου Περιουσίας για το κόστος της ζημίας μέχρι την αγοραία αξία της περιουσίας. Επιπλέον, το Συμβούλιο Περιουσίας δύνανται να επιβάλλει πρόστιμο στα πρόσωπα αυτά και να λαμβάνει άλλα τιμωρητικά μέτρα, περιλαμβανομένης της διαφοροποίησης αποφάσεων που λήφθηκαν προηγουμένως προς όφελός τους.

ΤΜΗΜΑ Α: Αποζημίωση

Άρθρο 8 Δικαίωμα πλήρους και αποτελεσματικής αποζημίωσης

1. Οποιοσδήποτε ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής θα έχει το δικαίωμα να απαιτήσει πλήρη και αποτελεσματική αποζημίωση όπως θα καθοριστεί από το Συμβούλιο Περιουσίας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (στο εξής αναφερόμενη ως "αποζημίωση") ως αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση του τίτλου της επηρεαζόμενης περιουσίας στο Συμβούλιο Ακίνητης Περιουσίας.
2. Το δικαίωμα αποζημίωσης θα υπολογίζεται και θα καταβάλλεται από το Συμβούλιο Περιουσίας στην τρέχουσα αξία, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις παρούσες διατάξεις.
3. Η αποζημίωση θα καταβάλλεται με τη μορφή τόσο ομολόγων αποζημίωσης όσο και πιστοποιητικών εκτίμησης περιουσίας τα οποία θα εκδίδονται επί ενός ταμείου αποζημίωσης. Η ίδρυση του Ταμείου Αποζημίωσης, η έκδοση και η χρήση των ομολόγων και των πιστοποιητικών εκτίμησης περιουσίας θα ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Συνημμένου 2.
4. Οι ιδιοκτήτες οι οποίοι έχουν στερηθεί κατοχής περιουσιών, οι οποίες σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις, δεν αποκαθίστανται, θα δικαιούνται αποζημίωσης.

Άρθρο 9 Περιουσία που ανήκει σε οργανισμούς

Οι τίτλοι ιδιοκτησίας επηρεαζόμενης περιουσίας, εκτός από θρησκευτικούς χώρους, που ανήκουν σε οργανισμούς θα μεταβιβαστούν στο Συμβούλιο Περιουσίας με αντάλλαγμα αποζημίωση.

Άρθρο 10 Περιουσία που χρησιμοποιείται για σκοπούς δημόσιας ωφέλειας

Ο τίτλος ιδιοκτησίας επηρεαζόμενης περιουσίας που χρησιμοποιείται για σκοπό δημόσιας ωφέλειας, άμα τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία, και που αντικειμενικά δικαιολογεί την αναγκαστική απαλλοτρίωση, θα μεταβιβαστεί στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή στη σχετική συνιστώσα πολιτεία με αντάλλαγμα την καταβολή της τρέχουσας αξίας από τη σχετική αρχή στο Συμβούλιο Περιουσίας.

Άρθρο 11 Περιουσία που απαιτείται για στρατιωτικούς σκοπούς

Ο τίτλος ιδιοκτησίας οποιασδήποτε επηρεαζόμενης περιουσίας, η οποία, καθορίζεται στα Πρόσθετα Πρωτόκολλα της Συνθήκης Συμμαχίας ή σε οποιοδήποτε συνημμένο της, ως απαιτούμενη για στρατιωτικούς σκοπούς, θα μεταβιβαστεί στη συνιστώσα πολιτεία στην οποία βρίσκεται, με αντάλλαγμα την καταβολή της τρέχουσας αξίας από τη σχετική συνιστώσα πολιτεία στο Συμβούλιο Περιουσίας.

Άρθρο 12 Περιουσία που χρησιμοποιείται σήμερα από ιδιοκτήτες οι οποίοι έχουν στερηθεί κατοχής

1. Ιδιοκτήτης στερηθείς κατοχής που είναι ο σημερινός χρήστης επηρεαζόμενης περιουσίας με τρέχουσα αξία παρόμοια με την αξία της περιουσίας της οποίας στερήθηκε την κατοχή και χρησιμοποιεί την επηρεαζόμενη περιουσία συνεχώς για τουλάχιστον δέκα έτη, δύναται να υποβάλει αίτηση στο Συμβούλιο Περιουσίας για να λάβει τίτλο ιδιοκτησίας αυτής της περιουσίας με αντάλλαγμα τον τίτλο ιδιοκτησίας της περιουσίας της οποίας στερήθηκε την κατοχή.
2. Η αίτηση θα εγκρίνεται εφόσον η τρέχουσα αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας δεν υπερβαίνει κατά περισσότερο από 50% την τρέχουσα αξία της περιουσίας της οποίας στερήθηκε την κατοχή.
3. Εάν η τρέχουσα αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας υπερβαίνει κατά περισσότερο από 50% την τρέχουσα αξία της περιουσίας της οποίας ο σημερινός χρήστης στερήθηκε την κατοχή, το Συμβούλιο Περιουσίας θα βοηθήσει τον ιδιοκτήτη ο οποίος στερήθηκε της κατοχής και τον σημερινό χρήστη να καταλήξουν σε μια φιλική συμφωνία. Εάν αυτό αποτύχει, το Συμβούλιο Περιουσίας δύναται να εγκρίνει ή να αρνηθεί την ανταλλαγή, λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρήματα και των δύο πλευρών, ή να διαχωρίσει την περιουσία καταλλήλως.
4. Εάν η τρέχουσα αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας είναι μικρότερη από την αξία της περιουσίας της οποίας ο τρέχων χρήστης στερήθηκε την κατοχή, ο τρέχων χρήστης δύναται να απαιτήσει αποζημίωση για τη διαφορά της αξίας.
5. Εάν η τρέχουσα αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας είναι μεγαλύτερη από την τρέχουσα αξία της περιουσίας της οποίας ο τρέχων χρήστης στερήθηκε την κατοχή, αυτός/ή θα πληρώσει τη διαφορά στο Συμβούλιο Περιουσίας πριν από τη μεταβίβαση του τίτλου ιδιοκτησίας.

Άρθρο 13 Περιουσία που χρησιμοποιείται προς το παρόν από πρόσωπα που την αγόρασαν μεταγενέστερα από ιδιοκτήτες οι οποίοι στερήθηκαν κατοχής

1. Οποιοσδήποτε αγοραστής (ή οι διάδοχοί του/της στον τίτλο ιδιοκτησίας) επηρεαζόμενης περιουσίας, η οποία εκχωρήθηκε σε ιδιοκτήτη ο οποίος στερήθηκε της κατοχής (στο εξής "ο πωλητής") και η οποία είχε τρέχουσα αξία παρόμοια με την αξία της περιουσίας της οποίας ο πωλητής στερήθηκε την κατοχή, θα έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με εκείνα που θα είχε ο πωλητής σύμφωνα με το Άρθρο 12 σχετικά με την επηρεαζόμενη περιουσία, νοούμενου ότι ο αυτός/η και ο πωλητής και οποιοδήποτε προκάτοχοι τίτλου ιδιοκτησίας ήταν συλλογικά τρέχοντες χρήστες της επηρεαζόμενης περιουσίας σε συνεχή βάση για τουλάχιστον δέκα έτη. Ο τίτλος της περιουσίας της οποίας ο πωλητής είχε αρχικά στερηθεί κατοχής θα μεταβιβαστεί στο Συμβούλιο Περιουσίας. Εάν η τρέχουσα αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας είναι μικρότερη από εκείνη της ακίνητης περιουσίας της οποίας ο πωλητής είχε αρχικά στερηθεί της κατοχής, ο πωλητής δύναται να απαιτήσει αποζημίωση για τη διαφορά.
2. Η πιο πάνω διάταξη δεν εφαρμόζεται, εάν το Συμβούλιο Περιουσίας δεν μπορεί να αποκτήσει τον τίτλο ιδιοκτησίας της περιουσίας της οποίας ο πωλητής στερήθηκε την κατοχή επειδή ο πωλητής την έχει ήδη διαθέσει νόμιμα.

Άρθρο 14 Σημαντικά βελτιωμένη περιουσία

Ο ιδιοκτήτης μιας σημαντικής βελτίωσης σε επηρεαζόμενη περιουσία δύναται να υποβάλει αίτηση για να λάβει τίτλο ιδιοκτησίας αυτής της περιουσίας, με αντάλλαγμα την πληρωμή της τρέχουσας αξίας της επηρεαζόμενης περιουσίας χωρίς τη βελτίωση. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα διατάξει τη μεταβίβαση του τίτλου μετά την καταβολή στον ιδιοκτήτη ο οποίος έχει στερηθεί κατοχής αποζημίωσης στην τρέχουσα αξία για το συμφέρον του/της επί της περιουσίας.

Τμήμα Β: Αποκατάσταση της κατοχής

Άρθρο 15 Καταλληλότητα για αποκατάσταση

Επηρεαζόμενες περιουσίες που δεν εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες θα είναι κατάλληλες για αποκατάσταση.

Άρθρο 16 Συμφωνημένα επίπεδα αποκατάστασης

1. Οποιοσδήποτε ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής (άλλος από οργανισμό) δικαιούται σε αποκατάσταση της επηρεαζόμενης περιουσίας του/της εντός των ορίων του δικαιώματος αποκατάστασής του/της. Προς αυτό το σκοπό, δύναται να επιλέξει οποιαδήποτε επηρεαζόμενη περιουσία του/της που είναι κατάλληλη για αποκατάσταση.
2. Εάν το δικαίωμα αποκατάστασης δεν επαρκεί για να επιτρέψει στον ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής να αποκατασταθεί σε κατοικία η οποία ήταν στην κυριότητα του/της όταν κατασκευαζόταν ή στην οποία έζησε τουλάχιστον δέκα έτη, ο ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής θα δικαιούται σε αποκατάσταση της κατοικίας και τουλάχιστον ενός εκταρίου της παρακείμενης γης της οποίας στερήθηκε την κυριότητα. Εάν η επηρεαζόμενη περιουσία ανακατανεμήθηκε ή διαχωρίστηκε από την στέρωση της κατοχής, αυτός ο ειδικός κανόνας εφαρμόζεται μόνο στα συναθροισμένα δικαιώματα αποκατάστασης όλων των διαδόχων επί του τίτλου ως εάν μια απαίτηση έγινε από τον αρχικό ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής. Εάν τέτοιος ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής αποποιηθεί εκούσια των δικαιωμάτων του υπέρ σημερινού χρήστη, θα δικαιούται την άσκηση των επιλογών δυνάμει της παραγράφου 4 για περιουσία ιδίου μεγέθους και αξίας στην οποία θα μπορούσε να αποκατασταθεί δυνάμει της παρούσας παραγράφου.
3. Εάν ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής επιλέξει να αποκατασταθεί σε κατοικία που δεν κατασκεύασε και στην οποία δεν έζησε για περίοδο τουλάχιστον 10 ετών, το Συμβούλιο Περιουσίας θα ασκήσει τη διακριτική του ευχέρεια, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, για να αποφασίσει κατά πόσο θα χορηγήσει αποκατάσταση. Εάν το Συμβούλιο Περιουσίας δεν χορηγήσει αποκατάσταση σε τέτοια κατοικία, ο ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής θα επιλέξει άλλη από τις επηρεαζόμενες περιουσίες του που είναι κατάλληλη για αποκατάσταση. Στην απουσία τέτοιας κατάλληλης περιουσίας, η ακόλουθη παράγραφος θα εφαρμόζεται.
4. Εάν το δικαίωμα αποκατάστασης είναι ευρύτερο από την έκταση ή την αξία της κατάλληλης για αποκατάσταση επηρεαζόμενης περιουσίας ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής, ή εάν ο ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής, ο οποίος θα εδικαιούτο αποκατάσταση δυνάμει των παραγράφων 1, 2 ή 3 του παρόντος Άρθρου, εκούσια αποποιείται των δικαιωμάτων του υπέρ του τρέχοντος χρήστη, τέτοιος ιδιοκτήτης δύναται:
 - α. να πωλήσει το δικαίωμα αποκατάστασης του/της σε άλλο ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής από τον ίδιο δήμο ή χωριό·
 - β. να ανταλλάξει το δικαίωμα αποκατάστασής του/της για περιουσία της επιλογής του/της στο ίδιο χωριό ή δήμο, από τις περιουσίες στην κατοχή του Συμβουλίου Περιουσίας, ή εάν καμιά ισάξια γη δεν είναι διαθέσιμη, σε γειτονικό χωριό ή δήμο· ή
 - γ) να λάβει αποζημίωση και να αγοράσει περιουσία αντίστοιχου μεγέθους και αξίας στο ίδιο χωριό ή δήμο·

νοουμένου ότι στερήθηκε κατοχής μετά τα δέκατα γενέθλιά του/της.

5. Αγροτική γη δεν θα τύχει αποκατάστασης εάν αυτό απαιτεί τον διαχωρισμό της σε τεμάχια λιγότερα των 5 εκταρίων, ή λιγότερα των 2 εκταρίων αναφορικά για υδρεύσιμη γη. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα ρυθμίζει και αποφασίζει το ελάχιστο μέγεθος για αποκατάσταση σε άλλα τεμάχια γης²⁶.
6. Εάν το δικαίωμα αποκατάστασης δεν επιτρέπει την αποκατάσταση σε κατοικία ή σε ελάχιστου μεγέθους αγροτικά τεμάχια, ο ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής δύναται να πωλήσει το δικαίωμα αποκατάστασης του/της σε άλλο ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής από τον ίδιο δήμο ή χωριό ή να επιλέξει να λάβει αποζημίωση για αυτό.
7. Αγορασθέντα δικαιώματα αποκατάστασης δύνανται να συναθροίζονται με άλλα δικαιώματα αποκατάστασης για τον ίδιο δήμο ή χωριό και να χρησιμοποιούνται για απόκτηση περιουσίας σε εκείνο το δήμο ή χωριό.
8. Αυτοί οι περιορισμοί δεν θα εφαρμόζονται σε θρησκευτικούς χώρους ή σε περιουσίες κατάλληλες για αποκατάσταση οι οποίες είναι στην κυριότητα ιδιοκτητών που έχουν στερηθεί κατοχής οι οποίοι, εντός έξι ετών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, ασκούν το απεριόριστο δικαίωμα επιστροφής και εγκατάστασης σε κατοικία σε χωριά που κατοικούνταν κυρίως από Μαρωνίτες το 1974 ή τα χωριά της Καρπασίας Ριζοκαρπάσο/Dipkarraz, Γιαλούσα/Yeni Erenkoy, Αγία Τριάς/Sipahi και Μελάναργα/Adacay ή τα χωριά της Τυλληρίας του Αγίου Γεωργιούδι, Αγίου Θεοδώρου, Αλέβγκα, Κόκκινα/Erenkoy, Μανσούρα και Σελλάδι του Αππή προς αυτό το σκοπό, το Συμβούλιο Περιουσίας δεν θα διαθέσει με οποιοδήποτε μόνιμο τρόπο τις σχετικές περιουσίες κατά τη διάρκεια των έξι ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

²⁶ **Σημείωση:** Κτίρια στην κυριότητα ενός ιδιοκτήτη άλλου από εταιρεία, οι μέτοχοι της οποίας κατέχουν μερίσματα που σχετίζονται με ξεχωριστά και αυτόνομα κτίσματα που χρησιμοποιούν για δικούς τους σκοπούς, δεν θα διαχωρίζονται για σκοπούς αποκατάστασης.

Άρθρο 17 Μορατόριουμ για αποκατάσταση

Καμία διαταγή του Συμβουλίου Περιουσίας δεν θα απαιτεί αποκατάσταση επηρεαζόμενης περιουσίας σε ιδιοκτήτη, που έχει στερηθεί κατοχής, πριν από μια ημερομηνία, η οποία θα είναι:

- α. Τρία χρόνια μετά την ημερομηνία που τίθεται σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία, για περιουσία η οποία θα είναι ελεύθερη κατοχής κατά την ημερομηνία εκείνη, ή
- β. Πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία που τίθεται σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

Άρθρο 18 Βελτιώσεις σε αποκατασταθείσα περιουσία

1. Ο ιδιοκτήτης οποιασδήποτε βελτίωσης με αγοραία αξία μεγαλύτερη του 10% της τρέχουσας αξίας περιουσίας προς αποκατάσταση ή 3,000 λιρών Κύπρου, οποιαδήποτε είναι χαμηλότερη, μπορεί να υποβάλει αίτηση για αποζημίωση για το συμφέρον του/της στην περιουσία.
2. Ο ιδιοκτήτης που στερήθηκε της κατοχής, θα δικαιούται να διατηρήσει οποιαδήποτε βελτίωση της επηρεαζόμενης περιουσίας μετά την αποκατάσταση νοουμένου ότι θα καταβάλει την αγοραία αξία της βελτίωσης στο Συμβούλιο Περιουσίας.
3. Ο ιδιοκτήτης που στερήθηκε κατοχής δεν θα υποχρεούται να καταβάλει αυτή την πληρωμή, εάν ικανοποιήσει το Συμβούλιο Περιουσίας ότι η βελτίωση είναι ακατάλληλη ή άσχετη με την σκοπούμενη από αυτόν μελλοντική χρήση της περιουσίας για τους δικούς του σκοπούς νοουμένου ότι η σκοπούμενη μελλοντική χρήση είναι περίπου παρόμοια με τη χρήση πριν από τη στέρηση της κατοχής. Εάν το Συμβούλιο Περιουσίας μεταγενέστερα διαπιστώσει ότι ο ιδιοκτήτης που στερήθηκε της κατοχής ή οποιοσδήποτε διάδοχος του στον τίτλο ιδιοκτησίας χρησιμοποιεί τη βελτίωση, το Συμβούλιο Περιουσίας δύναται να λάβει μέτρα εναντίον του για να ανακτήσει από αυτόν το ποσό της αποζημίωσης που καταβλήθηκε στον ιδιοκτήτη της βελτίωσης σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος Άρθρου.

Τμήμα Γ: Μακροπρόθεσμη μίσθωση

Άρθρο 19 Δικαίωμα επιλογής για μίσθωση

1. Ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής και που αποκαθίσταται σε περισσότερα από 100 εκτάρια σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις θα προσφέρει το υπόλοιπο της γης που υπερβαίνει τα 100 εκτάρια για μίσθωση, για ελάχιστη περίοδο είκοσι ετών, σε οποιοδήποτε πρόσωπο κατέχει το καθεστώς εσωτερικής υπηκοότητας συνιστώσας πολιτείας, στην οποία η γη βρίσκεται. Τέτοιες μισθώσεις θα χρησιμοποιούνται μόνο για ίδιους σκοπούς και θα διευθετούνται μέσω του Συμβουλίου Περιουσίας στην αγοραία αξία.
2. Ο τρέχων χρήστης θα έχει δικαίωμα πρώτης άρνησης το οποίο ασκείται εντός 30 ημερών.

Άρθρο 20 Φοροαπαλλαγές για μισθώσεις

1. Μισθώσεις σύμφωνα με το Άρθρο 19 απαλλάσσονται από φόρους, κυβερνητικά τέλη, χρεώσεις και δασμούς πληρωτέους κατά την υπογραφή πράξεων, ή επί της περάτωσης και εγγραφής των μισθώσεων τέτοιων περιουσιών, και η σχετική γη δεν θα υπόκειται σε φόρους περιουσίας για τη διάρκεια της μίσθωσης.
2. Οι ίδιες απαλλαγές θα εφαρμόζονται σε οποιαδήποτε άλλη εκμίσθωση αποκατασταθείσας περιουσίας σε πρόσωπο που κατέχει το καθεστώς εσωτερικής υπηκοότητας συνιστώσας πολιτείας στην οποία βρίσκεται η περιουσία, η οποία περατώνεται εντός ενός έτους από την αποκατάσταση.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΑΠΩΛΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ

Άρθρο 21 Αποζημίωση για απώλεια χρήσης

Οποιοσδήποτε απαιτήσεις για αποζημίωση για απώλεια χρήσης επηρεαζόμενης περιουσίας για οποιαδήποτε περίοδο, που αρχίζει από τη στέρηση της κατοχής, θα εξετάζεται από τη συνιστώσα πολιτεία από την οποία προέρχεται ο απαιτητής, λαμβάνοντας υπόψη:

- α. Ωφελήματα τα οποία απολάμβανε προηγουμένως ο ιδιοκτήτης που στερήθηκε την κατοχή λόγω του εκτοπισμού του/της, και
- β. Οποιαδήποτε δικαιώματα ληφθέντα από τον ή πληρωτέα στον ιδιοκτήτη που στερήθηκε την κατοχή είτε πριν είτε μετά τη Θεμελιώδη Συμφωνία, για την περίοδο της απώλειας χρήσης.

ΜΕΡΟΣ IV: ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Άρθρο 22 Το Δικαστήριο Περιουσίας

1. Θα εγκαθιδρυθεί Δικαστήριο Περιουσίας με εξουσία να διεξάγει τελική δικαστική αναθεώρηση των αποφάσεων της Επιτροπής Απαιτήσεων.
2. Το Δικαστήριο Περιουσίας θα απαρτίζεται από περιττό αριθμό δικαστών. Ο αριθμός αυτός θα καθοριστεί από τον Πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου μετά από διαβούλευση με τα μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου και θα περιλαμβάνει ίσο αριθμό δικαστών από καθεμία από τις συνιστώσες πολιτείες και όχι λιγότερους από τρεις μη Κύπριους δικαστές, οι οποίοι δεν θα είναι πολίτες της Ελλάδας, της Τουρκίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο Πρόεδρος και οι δικαστές του Δικαστηρίου Περιουσίας θα επιλέγονται με τον ίδιο τρόπο και για την ίδια θητεία όπως οι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, εκτός εάν το Ανώτατο Δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά.
3. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Απαιτήσεων δεν θα υπόκεινται σε έφεση ούτε θα προσβάλλονται σε οποιοδήποτε δικαστήριο συνιστώσας πολιτείας ή με άλλο τρόπο ειμή μόνο με δικαστική αναθεώρηση από το Δικαστήριο Περιουσίας, σύμφωνα με το νόμο και τις παρούσες διατάξεις.
4. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Περιουσίας δεν θα υπόκεινται σε περαιτέρω αναθεώρηση ή έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο.
5. Αίτηση για δικαστική αναθεώρηση απόφασης της Επιτροπής Απαιτήσεων μπορεί να υποβάλλεται στο Δικαστήριο Περιουσίας από οποιοδήποτε μέρος που έχει έννομο συμφέρον στην απόφαση ή στην εν λόγω περιουσία, εντός 60 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης από την Επιτροπή Απαιτήσεων σύμφωνα με τους κανόνες του.
6. Το Δικαστήριο Περιουσίας θα έχει εξουσία να επιβάλλει στους διαδίκους τέλη για τα διαδικαστικά διαβήματα έγερσης και εκδίκασης θεμάτων ενώπιόν του.
7. Το Δικαστήριο Περιουσίας θα συνεχίσει να λειτουργεί μέχρις ότου το Ανώτατο Δικαστήριο αποφασίσει να αναλάβει τα καθήκοντά του.

ΜΕΡΟΣ V: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ

Άρθρο 23 Τροποποίηση

1. Οι διατάξεις αυτές δύνανται να τροποποιηθούν από τους αρχηγούς των κυβερνήσεων των συνιστωσών πολιτειών εκ συμφώνου και με την έγκριση των νομοθετικών σωμάτων και των δύο συνιστωσών πολιτειών.
2. Το κείμενο οποιασδήποτε προτεινόμενης τροποποίησης θα συμφωνείται μεταξύ των αρχηγών των κυβερνήσεων των συνιστωσών πολιτειών και θα υποβάλλεται σε πανομοιότυπη μορφή στο νομοθετικό σώμα κάθε συνιστώσας πολιτείας. Θα τίθεται σε ισχύ 30 ημέρες μετά την έγκρισή του και από τα δύο τα νομοθετικά σώματα.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 1: ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1 Ορισμοί

Στο Προσάρτημα VII και τα συνημμένα του, οι ακόλουθοι όροι ορίζονται ως εξής:

1. Επηρεαζόμενη περιουσία - ακίνητη περιουσία στην Κύπρο, την οποία ο ιδιοκτήτης, είτε πρόκειται για φυσικό είτε για νομικό πρόσωπο, εγκατέλειψε ή της οποίας απώλεσε τη χρήση και τον έλεγχο ως συνέπεια της διακοινοτικής διαμάχης, στρατιωτικής δράσης ή της ανεπίλυτης διαίρεσης της νήσου μεταξύ Δεκεμβρίου 1963 και της έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και η οποία έκτοτε δεν έχει αποκατασταθεί στον ιδιοκτήτη της (ή στον κληρονόμο/προσωπικό εκπρόσωπο ή διάδοχο σε τίτλο ιδιοκτησίας) και της οποίας δεν έχει ανακτήσει τη χρήση και τον έλεγχο. Ο όρος επηρεαζόμενη περιουσία δεν θα περιλαμβάνει οποιαδήποτε περιουσία, η οποία εκουσίως πωλήθηκε ή μεταβιβάστηκε ή με άλλο τρόπο διατέθηκε μόνιμα από τον ιδιοκτήτη σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ήταν σε θέση να αποκτήσει τον αποτελεσματικό έλεγχο της περιουσίας, ή για την οποία αποζημίωση λόγω αναγκαστικής κτήσης έγινε αποδεκτή). Το βάρος της απόδειξης οποιασδήποτε τέτοιας εκούσιας μεταβίβασης ή νόμιμης απαλλοτρίωσης το φέρει ο εκδοχέας ή ο διάδοχός του σε τίτλο ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση απουσίας αποδεικτικών στοιχείων για το αντίθετο για την εν λόγω συγκεκριμένη περίπτωση, θα τεκμαίρεται ότι η στέρηση κατοχής ήταν παράνομη και/ή ακούσια. Τα πρόσωπα που είναι διάδοχοι σε τίτλον προσώπων που στερήθηκαν την ιδιοκτησία τους και που δεν ήταν σε θέση να

αποκτήσουν αποτελεσματικό έλεγχο της σχετικής επηρεαζόμενης περιουσίας θα τύχουν της ίδιας μεταχείρισης της οποίας θα ετύγχαναν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες που στερήθηκαν την κατοχή της περιουσίας τους.

2. Εναλλακτική στέγαση - οικιστική στέγη για πρόσωπα που επηρεάζονται από την επιστροφή και την αποκατάσταση των ιδιοκτητών, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις αποκατάστασης. Η εναλλακτική στέγη πρέπει να είναι τουλάχιστον επιπέδου άνετου σύμφωνα με τα λογικά σύγχρονα πρότυπα (περιλαμβανομένης σύνδεσης με δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, όπου διατίθενται, όπως υδροδότηση και ηλεκτροδότηση): θα έχει εύλογη αναλογία χώρου διαμονής για τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού που πρέπει να στεγάσει, να μην είναι μικρότερη από 70 τετραγωνικά μέτρα για νοικοκυριό μέχρι δύο πρόσωπα, 100 τετραγωνικά μέτρα για τρία πρόσωπα, 120 τετραγωνικά μέτρα για τέσσερα έως πέντε πρόσωπα και 140 τετραγωνικά μέτρα για νοικοκυριά περισσότερων προσώπων, και, όπου είναι πρακτικό, να είναι συγκρίσιμη με την στέγη που ο αποδέκτης εκκενώνει ή την οποία κατείχε πριν από τον εκτοπισμό του (μέχρι ενός ανώτατου προτύπου το οποίο θα καθοριστεί στους κανονισμούς του Συμβουλίου Περιουσίας).

3. Τρέχων χρήστης - πρόσωπο στο οποίο έχει παραχωρηθεί μια μορφή δικαιώματος χρήσης ή κατοχής περιουσίας δυνάμει νομικής ή διοικητικής διαδικασίας από αρχή η οποία έχει συσταθεί για τη διαχείριση περιουσίας που ανήκει σε ιδιοκτήτες, που στερήθηκαν κατοχής ή σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειάς του/της, το οποίο έχει παράγωγο δικαίωμα να χρησιμοποιεί ή να κατέχει την εν λόγω περιουσία ή σε κληρονόμο ή διάδοχο του σε τίτλο. Ο ορισμός δεν περιλαμβάνει οποιοδήποτε πρόσωπο κατέχει ή χρησιμοποιεί περιουσία χωρίς καμία νομική, διοικητική ή επίσημη βάση ή πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιεί ή κατέχει περιουσία δυνάμει σύμβασης μίσθωσης με ιδιώτη ούτε οποιαδήποτε στρατιωτική δύναμη, σώμα ή αρχή.

4. Τρέχουσα αξία²⁷ - αξία μιας περιουσίας κατά τη χρονική στιγμή της στέρησης κατοχής, συν την προσαρμογή που αντικατοπτρίζει την ανατίμηση βάσει, μεταξύ άλλων, της αύξησης των μέσων τιμών πώλησης περιουσιών στην Κύπρο σε συγκρίσιμες τοποθεσίες²⁸ κατά την περίοδο που μεσολαβεί έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η τρέχουσα αξία περιουσίας θα εκτιμηθεί με βάση την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η αξία αυτή θα είναι τοκοφόρα, με το αυτό επιτόκιο που ισχύει για τα μεσοπρόθεσμα κυβερνητικά ομόλογα, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας έως την έκδοση των ομολόγων αποζημίωσης και των πιστοποιητικών εκτίμησης περιουσίας.

5. Ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής - ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, κατά το χρόνο που στερήθηκε κατοχής, είχε έννομο συμφέρον στην επηρεαζόμενη περιουσία ως ιδιοκτήτης εν όλω ή εν μέρει ή ως νόμιμος/η κληρονόμος του, προσωπικός αντιπρόσωπος ή διάδοχος σε τίτλο, περιλαμβανομένης δωρεάς.

6. Οργανισμοί - οντότητες εκτός τα φυσικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων φορέων υπό ιδιωτική ή δημόσια ιδιοκτησία ή έλεγχο, όπως δημόσια ή ιδιωτικά εμπιστεύματα, θρησκευτικοί οργανισμοί, στρατιωτικές δυνάμεις και εταιρείες (εξαιρουμένων μονοπροσώπων επιχειρήσεων)²⁹.

7. Αγοραίο ενοίκιο- το ποσό του ενοικίου που θα μπορούσε να χρεωθεί για περιουσία στην ελεύθερη αγορά, με βάση υπολογισμό των αγοραίων ενοικίων που καταβάλλονται για συγκρίσιμες περιουσίες σε συγκρίσιμες τοποθεσίες κατά το χρόνο της εκτίμησης³⁰.

8. Αγοραία αξία - το ποσό για το οποίο μια περιουσία θα μπορούσε να πωληθεί στην ελεύθερη αγορά, με βάση μια εκτίμηση των τιμών αγοράς ή των τιμών που καταβάλλονται για συγκρίσιμες περιουσίες σε συγκρίσιμες τοποθεσίες κατά το χρόνο της εκτίμησης³¹.

²⁷ **Παρατήρηση:** Θα χρειαστεί η παροχή εμπειρογνώμοσύνης από επιμετρητές ποσοτήτων, οικονομολόγους και/ή εμπειρογνώμονες στην εκτίμηση ακινήτων για τον τελικό καθορισμό των προνοιών σχετικά με την εκτίμηση της αξίας.

²⁸ **Παρατήρηση:** Η αξία κατά το χρόνο της στέρησης κατοχής και ο υπολογισμός της αύξησης θα πρέπει να βασιστεί στην υπόθεση ότι τα γεγονότα της περιόδου μεταξύ 1963 και 1974 δεν συνέβησαν, δηλαδή να μη ληφθεί υπόψη η αλλαγή των τιμών λόγω αυτών των γεγονότων? ως εκ τούτου, θα πρέπει, εάν είναι δυνατόν, να βασιστεί σε συγκρίσιμες τοποθεσίες όπου οι τιμές των περιουσιών δεν επηρεάστηκαν αρνητικά από αυτά τα γεγονότα.

²⁹ **Παρατήρηση:** Αυτός ο ορισμός δεν σκοπεύει να περιλαμβάνει οικογενειακές επιχειρήσεις ή εταιρείες, δηλαδή οποιοδήποτε συνεταιρισμό, με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, προσώπων, μετόχων ή μελών, οι οποίοι είναι σύζυγοι και οι αντίστοιχοι τους συγγενείς μέχρι και περιλαμβανομένου του τρίτου βαθμού ή γενικά πρόσωπα που έχουν συγγένεια μεταξύ τους μέχρι και περιλαμβανομένου του τρίτου βαθμού (όπως τέτοιος βαθμός συγγένειας καθορίζεται στο νόμο της Κύπρου του 1960), καθώς και οι διάδοχοί τους, μέσω διαθήκης ή χωρίς, εάν λόγω της διαδοχής έγιναν μέτοχοι ή άλλως πως μέλη τέτοιων οντοτήτων που συνεχίζουν να λειτουργούν, ούτε επιχειρήσεις των οποίων οι μέτοχοι κατέχουν μετοχές που σχετίζονται με χωριστά και ανεξάρτητα μίσθια που χρησιμοποιούνται για δικούς τους σκοπούς.

³⁰ **Παρατήρηση:** οι διατάξεις που καθορίζουν το αγοραίο ενοίκιο και την αγοραία αξία θα αναθεωρηθούν από εμπειρογνώμονες ειδικούς σε θέματα εκτίμησης.

³¹ **Παρατήρηση:** οι διατάξεις που καθορίζουν το ενοίκιο αγοράς και την αγοραία αξία θα αναθεωρηθούν από εμπειρογνώμονες σε θέματα εκτίμησης.

9. Αρχική κατάσταση - η κατάσταση ή οι συνθήκες της επηρεαζόμενης περιουσίας κατά το χρόνο στέρησης της κατοχής του ιδιοκτήτη, στην οποία δεν περιλαμβάνονται βελτιώσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταγενέστερα από οποιοδήποτε μέρος, εκτιμώμενη στην τρέχουσα αξία.

10. Περιουσία - ακίνητη περιουσία που είναι η γη και τα προσαρτήματά της (καθώς και το δικαίωμα κυριότητας ή ιδιοκτησιακό συμφέρον ή εξ αδιαιρέτου μερίδιο σε τέτοια περιουσία).

11. Περιουσία κατάλληλη για αποκατάσταση - Οποιαδήποτε επηρεαζόμενη περιουσία για την οποία δεν έχει δοθεί τίτλος:

- α. σε παρόντα χρήστη σε αντάλλαγμα για την επηρεαζόμενη περιουσία του/της στην άλλη συνιστώσα πολιτεία (σύμφωνα με το Άρθρο 12 των κύριων διατάξεων)·
- β. σε μεταγενέστερο αγοραστή (σύμφωνα με το Άρθρο 13 των κύριων διατάξεων)·
- γ. σε ιδιοκτήτη σημαντικής βελτίωσης σε αντάλλαγμα για την αποπληρωμή της τρέχουσας αξίας της περιουσίας χωρίς τη βελτίωση (σύμφωνα με το Άρθρο 14),

και η οποία δεν είναι στην κυριότητα οργανισμών ούτε χρησιμοποιείται για στρατιωτικούς σκοπούς ή σκοπούς δημόσιας ωφέλειας (Άρθρα 9, 10 και 11 των κύριων διατάξεων, αντίστοιχα).

12. Αποκατάσταση - επαναφορά με την απόδοση της νομικής και φυσικής κατοχής στον ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής, ώστε να τον καθιστά ικανό να ασκεί αποτελεσματικόν έλεγχο σε τέτοια περιουσία, περιλαμβανομένης της χρήσης για ίδιους του/της σκοπούς.

13. Δικαίωμα αποκατάστασης - Το δικαίωμα αποκατάστασης συνίσταται από ένα τρίτο της περιοχής της γης και ένα τρίτο της τρέχουσας αξίας της γης (οποιοδήποτε εφαρμόζεται πρώτα) της συνολικής επηρεαζόμενης περιουσίας ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής, ο οποίος δεν είναι οργανισμός.

14. Θρησκευτικός χώρος - τέμενος, εκκλησία, παρεκκλήσι, κοιμητήριο, μοναστήρι, ιερό, τάφος ή οποιοσδήποτε άλλος χώρος λατρείας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες χώροι διαμονής, συνεχόμενοι κήποι ή άλλη έκταση γης και κτίρια που ανήκουν στην Εκκλησία ή στα Βακούφια (Enkaf) σχηματίζουν ένα αδιάσπαστο σύνολο με το θρησκευτικό χώρο, τέτοια περιουσία εμβαδού μέχρι το ανώτατο 2 εκταρίων³² θα θεωρείται μέρος του θρησκευτικού χώρου.

15. Σημαντική βελτίωση - βελτίωση (περιλαμβανομένης νέας κατασκευής σε κενή γη) σε επηρεαζόμενη περιουσία, η οποία έγινε μεταξύ του χρόνου της στέρησης κατοχής και της 31ης Δεκεμβρίου 2002, ή η οποία βασίστηκε σε πιστοποιητικό οικοδομής (απόδειξη έγκρισης κατασκευής από πολιτικό μηχανικό) που εκδόθηκε πριν από την 31η Δεκεμβρίου 2002³³, η οποιαδήποτε μεταγενέστερη βελτίωση η οποία έχει θεωρηθεί αποδεκτή για αυτό το σκοπό σύμφωνα με κανονισμούς του Συμβουλίου Περιουσίας, και της οποίας η αγοραία αξία είναι μεγαλύτερη από την αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας στην αρχική της κατάσταση. Εάν η περιουσία έπαθε ζημιά μετά το χρόνο της στέρησης κατοχής αλλά μεταξύ των γεγονότων του 1963 μέχρι 1974, η αγοραία αξία της βελτίωσης θα συγκρίνεται με την αξία της περιουσίας στην κατάστασή της κατά το χρόνο που έγινε η βελτίωση. Για τους σκοπούς καθορισμού της ιδιοκτησίας της βελτίωσης, δεν θα θεωρηθεί ότι έχει προσαρτηθεί στη γη. Ιδιοκτήτης της βελτίωσης είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πλήρωσε για τη βελτίωση ή ο κληρονόμος του/της, ο προσωπικός αντιπρόσωπος ή διάδοχός του σε τίτλο. Το βάρος απόδειξης όσον αφορά στην αξία, την ιδιοκτησία και την ημερομηνία κατασκευής οποιασδήποτε βελτίωσης φέρει ο ιδιοκτήτης της βελτίωσης.

16. Επαρκή οικονομικά μέσα - εισόδημα (φορολογητέο ή άλλως) υψηλότερο του Χ (όπου Χ είναι το ποσό που απαιτείται για την αντιμετώπιση αποπληρωμής ενυπόθηκου δανείου) ή περιουσιακά στοιχεία υψηλότερα του Υ (όπου Υ είναι το ποσό που απαιτείται για την αγορά της περιουσίας που χρησιμοποιείται επί του παρόντος ή της εναλλακτικής στέγης). Τα δικαιώματα και τα συμφέροντα στην επηρεαζόμενη περιουσία θα λαμβάνονται υπόψη για το σκοπό υπολογισμού των περιουσιακών στοιχείων. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα καθορίσει τα ποσά Χ και Υ και θα αναθεωρεί τα ποσά ετησίως, βασιζόμενο στις τιμές της αγοράς και τις απόψεις εμπειρογνομόνων.

³² Στην περίπτωση της μονής του Αποστόλου Ανδρέα και του Hala Sultan Tekke, η μέγιστη γειτνιάζουσα περιοχή που θα θεωρείται μέρος έκαστου θρησκευτικού χώρου θα είναι 165 εκτάρια (δηλαδή, η περιοχή που περιλαμβάνεται εντός του γαίδουροφράκτη που περιβάλλει το σύμπλεγμα κτιρίων του μοναστηριού) και 45 εκτάρια (δηλαδή η περιοχή που περιλαμβάνει το τζαμί, το μαυσωλείο, την περιοχή του κήπου μεταξύ του δρόμου και της λίμνης, καθώς και το παρακείμενο Ισλαμικό κοιμητήριο) αντίστοιχα.

³³ **Παρατήρηση:** Το Συμβούλιο Περιουσίας θα αποφασίζει κατά την κρίση του σχετικά με περιπτώσεις βελτιώσεων, οι οποίες βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο κατά την ημερομηνία αυτή και ολοκληρώθηκαν μετά.

17. Χρήση για ιδίους σκοπούς - χρήση και απόλαυση της επηρεαζόμενης περιουσίας από πρόσωπο, μέλος της οικογένειάς του/της, εργοδοτούμενο ή αντιπρόσωπο (άλλο από μισθωτή) διά τακτικής προσωπικής χρήσης (όχι απαραίτητα ως μόνιμη κατοικία). Η χρήση για ιδίους σκοπούς δεν θα περιλαμβάνει την πώληση, μίσθωση, μεταβίβαση με δωρεά ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο εκποίηση συμφέροντος στην επηρεαζόμενη περιουσία.

18. Κενή - περιουσία που δεν χρησιμοποιείται ή κατέχεται από τρέχοντα χρήστη ή από οποιοδήποτε μέλος της οικογένειάς του/της ή διάδοχο τίτλου ιδιοκτησίας, ο οποίος έχει παράγωγο δικαίωμα να χρησιμοποιεί ή να κατέχει την εν λόγω περιουσία.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 2: ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ Α: Ίδρυση, λειτουργία, εξουσίες, στελέχωση και έξοδα του Συμβουλίου Περιουσίας της Κύπρου

Άρθρο 1 Ίδρυση και λειτουργία του Συμβουλίου Περιουσίας της Κύπρου

1. Θα ιδρυθεί ένα ανεξάρτητο, αμερόληπτο, διοικητικό σώμα γνωστό ως το Συμβούλιο Περιουσίας της Κύπρου (στο εξής το "Συμβούλιο Περιουσίας").

2. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα ενεργεί σύμφωνα με τις αρχές και τους όρους της Θεμελιώδους Συμφωνίας και ειδικότερα σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.

Άρθρο 2 Λειτουργία του Συμβουλίου Περιουσίας

1. Η δομή του Συμβουλίου Περιουσίας θα αντικατοπτρίζει τις ξεχωριστές λειτουργίες που παρέχει. Θα απαρτίζεται από Διοικητικό Συμβούλιο και τρία ξεχωριστά τμήματα:

- α. το Γραφείο Απαιτήσεων, που χειρίζεται τη διαδικασία απαιτήσεων·
- β. το Γραφείο Στέγασης της Κύπρου, που χειρίζεται τις διευθετήσεις για τρέχοντες χρήστες και πρόσωπα που επηρεάζονται από το καθεστώς περιουσίας· και
- γ. το Γραφείο Αποζημιώσεων, που χειρίζεται θέματα αποζημιώσεων και τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου των περιουσιών.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα απαρτίζεται από επτά συνολικά μέλη, εκ των οποίων δύο μέλη θα προέρχονται από κάθε συνιστώσα πολιτεία και τρία μέλη μη Κυπρίου, οι οποίοι δεν θα είναι πολίτες της Κύπρου, της Ελλάδας, της Τουρκίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα μέλη πρέπει να κατέχουν τα απαραίτητα επαγγελματικά προσόντα και να είναι υψηλού ηθικού και επαγγελματικού κύρους. Τουλάχιστον δύο μέλη πρέπει να έχουν νομικά προσόντα. Τα μέλη θα απαγορεύεται να κατέχουν οποιοδήποτε άλλο αξίωμα του ομοσπονδιακού κράτους ή συνιστώσας πολιτείας κατά τη διάρκεια της θητείας τους στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η θητεία των μελών στο Συμβούλιο θα επί τη βάση είναι μερικής απασχόλησης.

3. Επικεφαλής του Γραφείου Απαιτήσεων θα τεθεί επιτροπή επτά μελών, εκ των οποίων 2 μέλη θα προέρχονται από κάθε συνιστώσα πολιτεία και τρία μέλη μη Κυπρίου, οι οποίοι δεν θα είναι πολίτες της Κύπρου, της Ελλάδας, της Τουρκίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα μέλη θα κατέχουν νομικά προσόντα και θα είναι υψηλού ηθικού και επαγγελματικού κύρους. Τα μέλη απαγορεύεται να κατέχουν οποιοδήποτε αξίωμα ομόσπονδο ή συνιστώσας πολιτείας, κατά τη διάρκεια της θητείας τους στο Γραφείο Απαιτήσεων.

4. Το Γραφείο Αποζημιώσεων θα εργάζεται ανεξάρτητα. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα έχει μόνο εξουσίες προϋπολογισμού επί του Γραφείου Αποζημιώσεων και δεν θα έχει εξουσία επί της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του Γραφείου.

5. Η αμοιβή των Κυπρίων και μη Κυπρίων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, της Επιτροπής Αποζημιώσεων και της εκτελεστικής διεύθυνσης του Γραφείου Στέγασης της Κύπρου και του Γραφείου Αποζημιώσεων θα είναι στο επίπεδο των εννέα δεκάτων του μισθού των Κυπρίων και μη Κυπρίων δικαστών του Ανώτατου Δικαστηρίου αντίστοιχα, αν και για το Διοικητικό Συμβούλιο θα είναι κατ' αναλογία προς το χρόνο της θητείας που υπηρετήθηκε.

6. Εντός 30 ημερών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Προεδρικό Συμβούλιο θα διορίσει εκ συμφώνου ένα Κύπριο μέλος προερχόμενο από κάθε συνιστώσα πολιτεία και τα τρία μέλη μη Κυπρίου του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα υπόλοιπα δύο μέλη θα διορίζονται από τους επικεφαλής των κυβερνήσεων των συνιστώσων πολιτειών. Όσον αφορά μεταγενέστερους διορισμούς, τα μέλη θα διορίζονται εκ συμφώνου από τους επικεφαλής των

κυβερνήσεων των συνιστώσων πολιτειών. Εντός εξήντα ημερών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Διοικητικό Συμβούλιο θα διορίσει εκ συμφώνου τα μέλη της Επιτροπής Αποζημιώσεων.

7. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με το διορισμό μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου μέσα στον καθορισμένο χρόνο βάσει αυτών των διατάξεων, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών ή εκπρόσωπός του καλείται να διορίσει ένα αναπληρωματικό μέλος, το οποίο θα κατέχει το αξίωμα για δεκαοχτώ ημερολογιακούς μήνες τουλάχιστον.

8. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και του Γραφείου Αποζημιώσεων θα εκλέξουν έκαστοι μεταξύ τους ένα προεδρεύον μέλος, το οποίο θα εκτελεί αυτό το ρόλο για περίοδο τριών ετών ή μέχρι το τέλος της θητείας του/της, όποιο συμβεί νωρίτερα.

9. Για να διασφαλιστεί συνέχεια στο Διοικητικό Συμβούλιο, οι όροι της θέσης των αρχικών μελών θα είναι ως ακολούθως: δύο μέλη θα διορίζονται για μια αρχική περίοδο πέντε ετών δύο για μια αρχική περίοδο τεσσάρων ετών και τρία για μια αρχική περίοδο τριών ετών. Όλοι οι επικείμενοι διορισμοί θα είναι για θητείες τριών ετών. Στο τέλος κάθε θητείας, κάθε μέλος θα αντικαθίσταται ή επαναδιορίζεται για μια ακόμα τριετή θητεία. Μια παρόμοια προσέγγιση θα υιοθετείται για τα μέλη της Επιτροπής Αποζημίωσης.

10. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Αποζημιώσεων δύνανται να παραιτούνται με προηγούμενη ειδοποίηση 90 ημερών. Το Ανώτατο Δικαστήριο δύναται να παύσει οποιοδήποτε μέλος μετά από αίτηση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή οποιασδήποτε συνιστώσας πολιτείας σε περίπτωση ανάρμοστης συμπεριφοράς ή σοβαρής παράβασης των καθηκόντων του μέλους. Σε περίπτωση κενθθείσας θέσης, θα διοριστεί νέο μέλος εντός 90 ημερών από την ειδοποίηση για την κενή θέση ή από την ημερομηνία επέλευσης της κένωσης, οποιοδήποτε συμβεί νωρίτερα.

11. Πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Γραφείο Αποζημιώσεων θα καταστεί μια ανεξάρτητη νομική οντότητα επονομαζόμενη το Κυπριακό Καταπιστεύμα Αποζημιώσεων. Τρία μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, περιλαμβανομένου ενός μέλους προερχομένου από κάθε συνιστώσα πολιτεία και ένα μέλος μη Κύπριος (κανένας να μην είναι το προεδρεύον μέλος) θα υπηρετήσουν ως μέλη του μη εκτελεστικού Συμβουλίου Διευθυντών του Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων της Κύπρου. Δύο επιπρόσθετα μέλη θα διοριστούν από το Διοικητικό Συμβούλιο, στη βάση των επαγγελματικών τους προσόντων.

12. Δύο μέλη του Συμβουλίου Διευθυντών του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων θα διοριστούν για μια αρχική θητεία πέντε ετών? δύο θα διοριστούν για μια αρχική θητεία τεσσάρων ετών? και ένας για μια αρχική θητεία τριών ετών? Όλοι οι μεταγενέστεροι διορισμοί θα είναι για θητείες τριών ετών. Στο τέλος κάθε θητείας, κάθε μέλος θα αντικαθίσταται ή επαναδιορίζεται για περαιτέρω θητεία. Νέα μέλη θα επιλέγονται από το Συμβούλιο Διευθυντών, και θα επικυρώνονται από την ετήσια συνέλευση κατόχων πιστοποιητικών περιουσίας και ομολόγων.

13. Τα μέλη του Συμβουλίου Διευθυντών του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων θα εκλέξουν μεταξύ των μελών του προεδρεύον μέλος, που θα εκπληρώνει αυτό το ρόλο για περίοδο τριών ετών ή μέχρι το τέλος της θητείας του/της, οποιαδήποτε είναι ενωρίτερη. Το Συμβούλιο Διευθυντών δύναται να προτείνει υποψήφιους για την εκτελεστική διεύθυνση του Καταπιστεύματος, οι οποίοι θα επικυρώνονται από την ετήσια συνέλευση των κατόχων πιστοποιητικών.

14. Η αμοιβή των μελών του Συμβουλίου Διευθυντών θα ευθυγραμμίζεται με διεθνή πρότυπα αναφορικά με μη εκτελεστικούς διευθυντές εταιρειών και ιδρυμάτων συγκρίσιμου μεγέθους του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων και θα επικυρώνεται από την ετήσια συνέλευση κατόχων πιστοποιητικών και ομολόγων. Η αμοιβή των εκτελεστικών στελεχών του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων θα ευθυγραμμίζεται με τα ίδια διεθνή πρότυπα και θα συνδέεται με την απόδοσή τους.

15. Στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Απαιτήσεων και στους εκτελεστικούς διευθυντές του Γραφείου Στέγασης της Κύπρου, και, για τα πέντε πρώτα έτη της λειτουργίας του, στο Γραφείο Αποζημιώσεων θα χορηγηθεί ασυλία από οποιαδήποτε και όλες τις νομικές και διοικητικές διαδικασίες που εγείρονται εναντίον τους αναφορικά με την καλόπιστη εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων.

Άρθρο 3 Εξουσίες

Το Συμβούλιο Περιουσίας θα έχει εξουσία να:

- α. Παραλαμβάνει και να αποφασίζει σχετικά με απαιτήσεις που αφορούν επηρεαζόμενη περιουσία.
- β. Αποφασίζει σχετικά με κάθε ζήτημα ή διαφορά ενώπιόν του σχετικά με απαιτήσεις, δικαιώματα ιδιοκτητών που στερήθηκαν κατοχής, τρεχόντων χρηστών ή ιδιοκτητών βελτιώσεων, ισχυρισμούς πώλησης υπό εξαναγκασμό, αποτιμήσεις περιουσίας, δικαιώματα πρώτης απόρριψης ή τίτλους ή άλλα δικαιώματα σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία.

- γ. Αποφασίζει ατομικές υποθέσεις και να ορίζει και αναθεωρεί κλίμακες και αξίες για σκοπούς υπολογισμού της αποζημίωσης για επηρεαζόμενη περιουσία και για βελτιώσεις, ενοίκιο και ποσά πώλησης και αγοράς, τα δικαιώματα για εναλλακτική στέγη και άλλα ποσά σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.
- δ. Απαιτεί και να λαμβάνει ταχεία, πλήρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση σε οποιαδήποτε και όλα τα μητρώα, αρχεία, βάσεις δεδομένων ή άλλες πληροφορίες σχετικά με περιουσία στην Κύπρο, και σε οποιαδήποτε και ολόκληρη την περιουσία στην Κύπρο για σκοπούς επιθεώρησης, εκτίμησης και υπολογισμού που σχετίζεται με τα καθήκοντα και τη λειτουργία του, και να λαμβάνει αντίγραφα ή αποσπάσματα πληροφοριών, χωρίς αμοιβή, φόρο ή άλλη επιβάρυνση.
- ε. Διατάσσει ή να προκαλεί την εγγραφή των συμφερόντων σε επηρεαζόμενη περιουσία ή τη διόρθωση των καταχωρήσεων στο σχετικό Μητρώο τίτλων ιδιοκτησίας ή σε άλλα αρχεία, με βάση τα δικαιώματα σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις ή άλλη ισχύουσα νομοθεσία.
- στ. Παραπέμπει οποιοδήποτε ζήτημα που προκύπτει σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία σε άλλο αρμόδιο δικαστήριο ή αρχή, ως είναι κατάλληλο, και για την οριστικοποίηση ή οποιαδήποτε ενδιάμεση ή άλλη απόφαση.
- ζ. Διατάσσει την αναστολή οποιασδήποτε δικαστικής διαδικασίας ενώπιον οποιοδήποτε δικαστηρίου ή άλλης αρχής, ή οποιωνδήποτε φυσικών μετατροπών (άλλων από μικρές ή έκτακτης ανάγκης εργασίες συντήρησης) που αφορούν επηρεαζόμενη περιουσία.
- η. Διατάσσει ή να προκαλεί την ολοκλήρωση οποιωνδήποτε μέτρων που απαιτούνται για τη μεταβίβαση δικαιωμάτων σε επηρεαζόμενη περιουσία ή, όπου είναι αναγκαίο, να διαιρεί την επηρεαζόμενη περιουσία, σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις ή άλλη ισχύουσα νομοθεσία.
- θ. Εκδίδει νομικά δεσμευτικές διαταγές για τα αρμόδια σώματα του ομοσπονδιακού κράτους ή των συνιστώσων πολιτειών όπως απαιτείται για την εφαρμογή των αποφάσεών του.
- ι. Αποκτά και να διαπραγματεύεται επηρεαζόμενη περιουσία με υπεύθυνο τρόπο σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, περιλαμβανομένης της διαχείρισης και της διάθεσης επηρεαζόμενης περιουσίας που μεταβιβάζεται σε αυτό ή περιέρχεται στον έλεγχό του.
- ια. Διευκολύνει την παροχή και κατανομή εναλλακτικής στέγης.
- ιβ. Βοηθά πρόσωπα, κατόπιν αιτήματός τους, για μίσθωση επηρεαζόμενης περιουσίας.
- ιγ. Συλλέγει αποζημιώσεις και να επιβάλλει πρόστιμα κατά οποιωνδήποτε προσώπων κρίνονται υπεύθυνα για την πρόκληση ζημιάς ή καταστροφής επηρεαζόμενης περιουσίας.
- ιδ. Διοικεί και/ή να επιβλέπει ένα σχέδιο προνομιακών δανείων σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις και συντονίζεται με την Κεντρική Τράπεζα και την ομοσπονδιακή κυβέρνηση επί οποιωνδήποτε πιθανώς αναγκαίων κανονισμών ή διατάξεων αναφορικά με την εφαρμογή του σχεδίου, περιλαμβανομένων της ενυπόθηκης αφερεγγυότητας και των μηχανισμών εκτέλεσης.
- ιε. Υιοθετεί τέτοιους κανόνες, κανονισμούς, διαδικασίες, τύπους και άλλα έγγραφα που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων του.
- ιστ. Συμβουλευτεί και να ζητεί συστάσεις από προσοντόχους εμπειρογνώμονες για να τον βοηθήσουν στην εκτέλεση των καθηκόντων του, περιλαμβανομένων εμπειρογνομόνων στην εκτίμηση, στα οικονομικά, το δίκαιο, τις αγορές ακινήτων, την εκτίμηση γης και την επιμέτρηση ποσοτήτων, την εγγραφή, τη χαρτογράφηση και άλλα, και
- ιζ. Εκτελεί άλλα καθήκοντα, περιλαμβανομένων εκείνων που μπορεί να του ανατεθούν από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή από οποιαδήποτε συνιστώσα πολιτεία, ή τα οποία είναι συναφή ή σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 4 Υποχρεώσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστώντων κρατών σε σχέση με το Συμβούλιο Περιουσίας

1. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων με καλή πίστη και έγκαιρα.
2. Για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες, μεταξύ άλλων:
 - α. Θα συνεργάζονται πλήρως με το Συμβούλιο Περιουσίας, θα σέβονται, θα αναγνωρίζουν και θα συμμορφώνονται με τις αποφάσεις του βάσει της νομικά δεσμευτικής τους φύσης, περιλαμβανομένης της επίσημης δημοσίευσης των αποφάσεών του, κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου Περιουσίας.
 - β. Θα εφαρμόζουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Περιουσίας πλήρως και ταχέως.
 - γ. Θα συνεργάζονται με άλλους σχετικούς οργανισμούς που ασχολούνται με επηρεαζόμενη περιουσία σύμφωνα με

τις παρούσες διατάξεις.

- δ. Θα παρέχουν στο Συμβούλιο Περιουσίας ταχεία, πλήρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση σε οποιαδήποτε και όλα τα μητρώα, αρχεία, βάσεις δεδομένων ή άλλες πληροφορίες σχετικά με περιουσία στην Κύπρο, και σε οποιαδήποτε ή όλη την περιουσία στην Κύπρο, με σκοπό την επιθεώρηση, εκτίμηση και υπολογισμό που σχετίζεται με τα καθήκοντα και τη λειτουργία του και θα παρέχουν αντίγραφα ή αποσπάσματα πληροφοριών χωρίς οποιοδήποτε τέλος, φόρο ή άλλη επιβάρυνση.
 - ε. Θα υιοθετούν ειδικά μέτρα περιλαμβανομένης, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου Περιουσίας, της διασφάλισης της φυσικής προστασίας της περιουσίας από ζημιά ή καταστροφή, και
 - στ. Θα εκτελούν άλλες πράξεις, όπως είναι αναγκαίο, με σκοπό το σεβασμό των περιουσιακών δικαιωμάτων.
3. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα υιοθετήσουν και θα εφαρμόσουν νομοθεσία, κανονισμούς, διαδικασίες, διατάγματα, οδηγίες, κανόνες πρακτικής και άλλα νομοθετικά έγγραφα, όπως είναι αναγκαία ή κατάλληλα, για να αναγνωρίσουν τη δεσμευτική ισχύ των αποφάσεων του Συμβουλίου Περιουσίας, και να διασφαλίσουν την επιβολή και εφαρμογή τους περιλαμβανομένου όπου είναι αναγκαίο μέσω τοπικών διοικητικών οργάνων, αστυνομικών αρχών ή άλλων φορέων. Τα νομοθετικά αυτά έγγραφα θα συντάσσονται σε διαβούλευση με το Συμβούλιο Περιουσίας.
4. Σε περίπτωση που η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή κάποια συνιστώσα πολιτεία αποτύχει, σε διάστημα ενός έτους από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, να υιοθετήσει νόμους για την επιβολή και εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Περιουσίας, το Συμβούλιο Περιουσίας θα εκδώσει κανονισμούς που θα προνοούν για την επιβολή και εφαρμογή των αποφάσεών του, οι οποίοι θα τεθούν σε ισχύ ως δεσμευτικά νομοθετικά έγγραφα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή της σχετικής συνιστώσας πολιτείας, και οι οποίοι θα παραμείνουν σε ισχύ μέχρι η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή η σχετική συνιστώσα πολιτεία να θεσπίσει αποτελεσματικούς νόμους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.
5. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες θα υιοθετήσουν νομοθεσία σύμφωνα με οποιοσδήποτε κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται από το Συμβούλιο Περιουσίας, όσον αφορά στο χειρισμό των δανείων που εξακολουθούν να εκκρεμούν και τα οποία είχαν συναφθεί πριν από τον Ιούλιο του 1974 για την αγορά επηρεαζόμενης περιουσίας και όσον αφορά μη επιλυθείσες συναλλαγές σε σχέση με επηρεαζόμενη περιουσία.
6. Σε περίπτωση ενυπόθηκης αφερεγγυότητας αναφορικά με προνομιακό δάνειο που χορηγείται σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, ο ενυπόθηκος δανειστής θα έχει δικαίωμα επί της ενυπόθηκης περιουσίας και θα απαλλάσσεται από οποιοδήποτε περιορισμό στην απόκτηση περιουσίας, δύναμει νομοθεσίας συνιστώσας πολιτείας, που διαφορετικά θα το επέτρεπε. Ο ενυπόθηκος δανειστής θα διαθέσει τότε την περιουσία εντός των επόμενων τριών ετών.

Άρθρο 5 Υποχρεώσεις των δικαστηρίων και των αρμόδιων αρχών του ομοσπονδιακού κράτους και των συνιστωσών πολιτειών

1. Τα δικαστήρια, τα διοικητικά όργανα και οι άλλες αρχές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών θα συνεργάζονται με το Συμβούλιο Περιουσίας, θα αναγνωρίζουν τη νομικά δεσμευτική ισχύ των αποφάσεών του και θα λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση και επιβολή των αποφάσεών του.
2. Εάν το Συμβούλιο Περιουσίας παραπέμψει μια υπόθεση σε δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή, το εν λόγω δικαστήριο ή η αρχή θα εκδικάσει και θα αποφασίσει σχετικά με την απαίτηση αυτή επί της ουσίας της και δεν θα την απορρίψει ούτε θα αρνηθεί να αποφανθεί σχετικά με αυτήν αποκλειστικά και μόνον γιατί η απαίτηση είναι εκπρόθεσμη ή γιατί ο οποιοσδήποτε προβλεπόμενος χρόνος παραγραφής έχει εκπνεύσει.
3. Οι συνιστώσες πολιτείες θα θέσουν στη διάθεση του Συμβουλίου Περιουσίας γη για εναλλακτική στέγη, και μέσω απαλλοτριώσεως, όπου είναι αναγκαίο (έναντι πλήρους και αποτελεσματικής αποζημίωσης). Για την κατανομή τέτοιας γης, οι συνιστώσες πολιτείες θα λάβουν υπόψη την ανάγκη μετεγκατάστασης προσώπων, ιδιαίτερα εκείνων που προέρχονται από περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, ώστε να είναι σε θέση να εξασφαλίζουν επαρκή μέσα διαβίωσης³⁴.

³⁴ Παρατήρηση: Το Συμβούλιο Περιουσίας δεν θα είναι υποχρεωμένο να καταβάλει πληρωμή για αυτή τη γη.

Άρθρο 6 Προσωπικό

1. Εντός εξήντα ημερών από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας το Διοικητικό Συμβούλιο θα εργοδοτήσει ένα διευθυντή ο οποίος, υπό την εποπτεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, θα είναι υπεύθυνος για το συντονισμό, τη διοίκηση και τη γενική διεύθυνση των εργασιών του Συμβουλίου Περιουσίας. Σε διαβούλευση με το

Διοικητικό Συμβούλιο, ο διευθυντής θα εργοδοτήσει τρεις βοηθούς διευθυντές οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση και τη διαχείριση του Γραφείου Απαιτήσεων, του Γραφείου Στέγασης της Κύπρου και του Γραφείου Αποζημιώσεων αντίστοιχα. Ο διευθυντής και οι βοηθοί διευθυντές δύνανται να εργοδοτούν προσωπικό σε συνάφεια με τη γενική ευθύνη του γραφείου, περιλαμβανομένης διεθνούς πραγματώσυνης, ως είναι αναγκαίο.

Συγκεκριμένα,

- α. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα περιλαμβάνει προσωπικό προσοντούχο στα νομικά, την εκτίμηση, τους τίτλους γης, τη διαχείριση αρχείων, τα οικονομικά, τη λογιστική, την τεχνολογία της πληροφορικής, τη διαμεσολάβηση και άλλες μορφές επίλυσης διαφορών, και σε άλλους τεχνικούς και συναφείς τομείς.
- β. Το Γραφείο Στέγασης της Κύπρου θα περιλαμβάνει προσωπικό προσοντούχο στη στεγαστική ανάπτυξη, την αρχιτεκτονική, την οικοδόμηση, τη χωρομετρία, τα οικονομικά και τη χρηματοδότηση, την τεχνολογία της πληροφορικής, και σε άλλους τεχνικούς και συναφείς τομείς.
- γ. Το Γραφείο Αποζημιώσεων θα περιλαμβάνει προσωπικό προσοντούχο στη διαχείριση και εκτίμηση χαρτοφυλακίου περιουσιών, την απόκτηση και τη διάθεση περιουσιών, τα νομικά, τα οικονομικά και τη χρηματοδότηση, τη λογιστική, την τεχνολογία της πληροφορικής, και σε άλλους τεχνικούς και συναφείς τομείς.

2. Κατά τη στελέχωση του Γραφείου Απαιτήσεων και του Γραφείου Στέγασης της Κύπρου, ο διευθυντής και οι σχετικοί βοηθοί διευθυντές θα προσπαθούν να εργοδοτούν πρόσωπα προερχόμενα από την Ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία σε παρόμοιους αριθμούς. Κατά τη στελέχωση και διαχείριση του Γραφείου Αποζημιώσεων και μετέπειτα του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων, ο διευθυντής και ο σχετικός βοηθός διευθυντής θα καθοδηγούνται από τον εμπορικό στόχο του Γραφείου και του Καταπιστεύματος για μεγιστοποίηση της μετοχικής αξίας.

Άρθρο 7 Έξοδα

1. Κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τα έξοδα για τη σύσταση και τη λειτουργία του Συμβουλίου Περιουσίας θα επωμίζεται η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση δύναται να ζητεί συνεισφορές από τις εγγυήτριες χώρες και διεθνείς δωρητές για αυτό το σκοπό. Μετά από αυτή την περίοδο, τα λειτουργικά έξοδα του Γραφείου Αποζημιώσεων θα καλύπτονται από τα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις και ενοικιάσεις των περιουσιών στο χαρτοφυλάκιό του. Τα λειτουργικά έξοδα του Γραφείου Απαιτήσεων και του Γραφείου Στέγασης θα συνεχιστούν να καλύπτονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, μέχρις ότου αυτά τα τμήματα διαλυθούν.

2. Κατά την περίοδο των πρώτων πέντε ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Συμβούλιο Περιουσίας θα ετοιμάζει ξεχωριστούς ετήσιους προϋπολογισμούς για τα λειτουργικά έξοδα της γενικής του διεύθυνσης και των τμημάτων του σύμφωνα με τις σχετικές μισθολογικές κλίμακες της δημόσιας υπηρεσίας και, στην περίπτωση μη Κυπρίων υπαλλήλων, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα καταβάλλει το προϋπολογισθέν ποσό για αυτά τα λειτουργικά έξοδα στο Συμβούλιο Περιουσίας πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους. Τυχόν πλεόνασμα στο τέλος κάθε οικονομικού έτους θα επιστρέφεται στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, και οποιοδήποτε έλλειμμα θα καλύπτεται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, ο προϋπολογισμός για τα τρέχοντα έξοδα του Γραφείου Αποζημιώσεων δεν θα εμπίπτουν πλέον στην ευθύνη του Συμβουλίου Περιουσίας.

3. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα υποβάλλει τα λειτουργικά του έξοδα και τους άλλους λογαριασμούς του σε ανεξάρτητο λογιστικό έλεγχο κάθε οικονομικό έτος και η έκθεση των ελεγκτών θα είναι διαθέσιμη στο κοινό:

- α. Κατά τη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Διευθυντήριο του Συμβουλίου Περιουσίας και όλα τα τμήματά του θα έχουν πρότυπα δημοσίας αναφοράς που να συνάδουν με τα πρότυπα της Κύπρου και τα διεθνή πρότυπα για κυβερνητικές υπηρεσίες και να συνάδουν με τους στόχους του Διευθυντηρίου και των τμημάτων.
- β. Αρχίζοντας πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Καταπίστευμα Αποζημιώσεων της Κύπρου θα έχει υποχρεώσεις δημοσίας αναφοράς που να συνάδουν με διεθνή πρότυπα για εταιρείες ακινήτων. Οι υποχρεώσεις οικονομικής αναφοράς για το υπόλοιπο του Συμβουλίου Περιουσίας θα παραμείνουν αμετάβλητες.
- γ. Το Καταπίστευμα Αποζημιώσεων της Κύπρου θα δημοσιεύει ετήσια έκθεση που να περιλαμβάνει μια οικονομική

αναφορά συνάδουσα με διεθνή πρότυπα για εταιρείες ακινήτων και θα την παρουσιάζει στην ετήσια συνέλευση κατόχων πιστοποιητικών και ομολόγων.

- δ. Το Κυπριακό Καταπίστευμα Αποζημιώσεων θα υπόκειται σε λογιστικό έλεγχο σύμφωνα με διεθνή πρότυπα για εταιρείες ακινήτων, ο οποίος θα διεξάγεται από επαγγελματικό ελεγκτικό οίκο διεθνούς κύρους ο οποίος επιλέγεται από το Συμβούλιο Διευθυντών του και επικυρώνεται από την ετήσια συνέλευση κατόχων πιστοποιητικών και ομολόγων.
- ε. Το Κυπριακό Καταπίστευμα Αποζημιώσεων της Κύπρου θα υπόκειται σε ετήσια αξιολόγηση της αγοραίας αξίας των περιουσιών στο χαρτοφυλάκιό του, που να συνάδει με τα διεθνή πρότυπα για εταιρείες ακινήτων. Η αξιολόγηση θα διεξάγεται από οίκο αξιολόγησης περιουσιών διεθνούς κύρους ο οποίος επιλέγεται από το Συμβούλιο Διευθυντών του και επικυρώνεται από την ετήσια συνέλευση κατόχων πιστοποιητικών και ομολόγων.

4. Σε περίπτωση που οποιοδήποτε πρόσθετο έργο ή καθήκον ανατεθεί στο Συμβούλιο Περιουσίας, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή η συνιστώσα πολιτεία που αναθέτει αυτό το έργο ή το καθήκον θα παρέχει ή θα εξασφαλίζει τους απαραίτητους πόρους ώστε το Συμβούλιο Περιουσίας να είναι σε θέση να εκτελέσει το έργο ή το καθήκον.

Άρθρο 8 Περίοδος λειτουργίας του Συμβουλίου Περιουσίας και του Γραφείου και του Κυπριακού Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων

1. Χωρίς επηρεασμό των διατάξεων που αφορούν το Γραφείο Αποζημιώσεων της Κύπρου, δέκα χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, το Συμβούλιο Περιουσίας θα διαλυθεί. Εάν μέχρι αυτή την ημερομηνία το Συμβούλιο Περιουσίας δεν έχει ολοκληρώσει τη διευθέτηση όλων των απαιτήσεων ή οποιοδήποτε άλλον καθήκον που είναι ενώπιον του, το Ανώτατο Δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την περίοδο λειτουργίας του Συμβουλίου Περιουσίας για ένα έτος κάθε φορά. Σε περίπτωση τέτοιας παράτασης, το Ανώτατο Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κράτηση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων από το Συμβούλιο Περιουσίας, έτσι ώστε να μπορέσει να συνεχίσει τις εργασίες του σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις. Το Καταπίστευμα Αποζημιώσεων δεν θα έχει προκαθορισμένη διάρκεια και θα διαλυθεί μόνο μετά που θα διαθέσει όλες τις περιουσίες στο χαρτοφυλάκιό του, εκτός εάν το Ανώτατο Δικαστήριο ορίσει διαφορετικά. Όταν το υπόλοιπο του Συμβουλίου Περιουσίας διαλυθεί, τα οικονομικά και περιουσιακά του στοιχεία θα μεταφερθούν στο Καταπίστευμα Αποζημιώσεων. Μέχρι να εξαργυρωθούν όλα τα ομόλογα αποζημίωσης, το Ανώτατο Δικαστήριο θα αναθεωρεί την κατάσταση κάθε πέντε έτη για να προσδιορίσει εάν πρέπει το Κυπριακό Καταπίστευμα της Κύπρου να παραμείνει σε λειτουργία. Μετά, το Καταπίστευμα μπορεί να ενεργεί όπως οποιαδήποτε ιδιωτική εταιρεία και δεν θα υπόκειται πλέον σε Δικαστική Αναθεώρηση.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει, με πλειοψηφία πέντε προς δύο, και με την έγκριση των αρχηγών των κυβερνήσεων των συνιστώσων πολιτειών, ενεργώντας εκ συμφώνου, να διαλυθεί σε ημερομηνία ενωρίτερη των δέκα ετών από την έναρξη της λειτουργίας του, νοουμένου ότι η εργασία του έχει ολοκληρωθεί ή έχει γίνει η κατάλληλη πρόβλεψη για μεταβίβαση τυχόν εκκρεμών καθηκόντων ή υποθέσεων σε αρμόδιο σώμα.

3. Το Ανώτατο Δικαστήριο δύναται, κατόπιν αιτήσεως του Διοικητικού Συμβουλίου Περιουσίας ή των αρχηγών των κυβερνήσεων των συνιστώσων πολιτειών, ενεργώντας εκ συμφώνου, να παρατείνει την περίοδο λειτουργίας συγκεκριμένου τμήματος ή τμημάτων του Συμβουλίου Περιουσίας για διάστημα ενός έτους κάθε φορά, ούτως ώστε να είναι δυνατή η ολοκλήρωση συγκεκριμένης λειτουργίας, και μπορεί να διατάξει την παρακράτηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων από εκείνο το τμήμα ή εκείνα τα τμήματα, για να είναι δυνατή η συνέχιση της εργασίας. Ανεξάρτητα από μια τέτοια περιορισμένη παράταση της λειτουργίας συγκεκριμένου τμήματος ή τμημάτων, το Συμβούλιο Περιουσίας θα θεωρείται ότι έχει διαλυθεί για τους σκοπούς των παρούσων διατάξεων, εκτός εάν το Ανώτατο Δικαστήριο διατάξει διαφορετικά.

4. Για τους σκοπούς της ακρόασης και της επίλυσης διαφορών σχετικά με απαιτήσεις, δικαιώματα ιδιοκτητών, που έχουν στερηθεί κατοχής, τρεχόντων χρηστών ή ιδιοκτητών βελτιώσεων, εκτίμησης περιουσίας, δικαίωμα πρώτης απόρριψης, ή δικαίωμα τίτλου ιδιοκτησίας ή άλλα δικαιώματα σχετικά με περιουσία, το σχετικό τμήμα του Συμβουλίου Περιουσίας θα συνεχίσει τη λειτουργία του για όσο χρονικό διάστημα το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει πρότερον.

5. Πριν από τη διάλυσή του το Συμβούλιο Περιουσίας θα προβεί σε διευθετήσεις για την ολοκλήρωση οποιωνδήποτε έργων ή καθηκόντων που έχουν ανατεθεί σ' αυτό σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε απαιτήσεων ή διαφορών που εκκρεμούν ή ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον. Για το σκοπό αυτό, μπορεί να παραπέμψει ή να ζητήσει από το Ανώτατο Δικαστήριο να αναθέσει συγκεκριμένες απαιτήσεις ή υποθέσεις σε άλλα αρμόδια σώματα ή δικαστήρια ή σε τμήμα του Συμβουλίου Περιουσίας τα οποία θα συνεχίσουν να λειτουργούν με διάταγμα του Ανώτατου Δικαστηρίου. Η υποχρέωση διασφάλισης ή διευθετήσεων για ολοκλήρωση οποιωνδήποτε

έργων ή καθηκόντων σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις θα εφαρμόζεται επίσης σε οποιοδήποτε τμήμα του Συμβουλίου Περιουσίας το οποίο συνεχίζει να λειτουργεί για οποιαδήποτε περίοδο παράτασης.

ΤΜΗΜΑ Β: Χειρισμός περιουσίας που μεταβιβάστηκε στο Συμβούλιο Περιουσίας ή μέσω αυτού

Άρθρο 9 Χειρισμός περιουσίας που μεταβιβάστηκε στο Συμβούλιο Περιουσίας ή μέσω αυτού

1. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα δέχεται τη μεταβίβαση επηρεαζόμενης περιουσίας, η οποία:
 - α. Δεν έχει απαιτηθεί από ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής, εντός της χρονικής περιόδου που ορίζουν οι παρούσες διατάξεις για την υποβολή απαιτήσεων,
 - β. Ανήκει σε ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής και που λαμβάνει αποζημίωση από το Συμβούλιο Περιουσίας ή τίτλο ιδιοκτησίας άλλης περιουσίας με αντάλλαγμα το δικό του τίτλο, ή
 - γ. Ανήκει σε ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής και που διέθεσε το δικαίωμά του/της σε επηρεαζόμενη ακίνητη περιουσία της οποίας ήταν ο τρέχων χρήστης, με αντάλλαγμα τη μεταβίβαση του τίτλου ιδιοκτησίας της εν λόγω επηρεαζόμενης περιουσίας σε μεταγενέστερο αγοραστή (ή τους διαδόχους του στον τίτλο) σύμφωνα με το Άρθρο 13 του Προσαρτήματος VII.
2. Κατά τη διάθεση της περιουσίας που μεταβιβάστηκε σε αυτό σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, το Συμβούλιο Περιουσίας με την εξής σειρά θα:
 - α. Προσφέρει την περιουσία προς πώληση στο τρέχοντα χρήστη στην τρέχουσα αξία,
 - β. Προσφέρει την περιουσία προς πώληση σε πρόσωπα που προέρχονται από τη συνιστώσα πολιτεία στην οποία βρίσκεται η περιουσία, στην αγοραία αξία, περιλαμβανομένης ανταλλαγής με ομόλογα αποζημίωσης και πιστοποιητικών εκτίμησης περιουσίας στην αγοραία αξία τους,
 - γ. Χρησιμοποιήσει την εν λόγω περιουσία ως εναλλακτική στέγη, ή
 - δ. Την διαθέσει διαφορετικά με συνετό τρόπο, στην αγοραία αξία, για τη δημιουργία κεφαλαίων για σκοπούς αποζημίωσης.
3. Σε όλες τις περιπτώσεις και πάντοτε, το Συμβούλιο Περιουσίας θα διαχειρίζεται περιουσία που μεταβιβάστηκε σε αυτό ή άλλως πως είναι στον έλεγχό του, με συνετό τρόπο και σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα διατηρεί τίτλο σε όλες τις περιουσίες στο χαρτοφυλάκιο του Συμβουλίου Περιουσίας μέχρι τη διάλυση του Γραφείου, ενώ το Γραφείο Αποζημιώσεων θα διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο. Πριν να πωλεί οποιαδήποτε περιουσία από χαρτοφυλάκιο, το Γραφείο Αποζημιώσεων θα επιζητεί την έγκριση του Γραφείου Απαιτήσεων.
4. Όλα τα κεφάλαια που προκύπτουν από την πώληση ή τη χρήση επηρεαζόμενης περιουσίας που κατέχει το Συμβούλιο της Περιουσίας θα κατατίθενται στο Ταμείο Αποζημιώσεων.

ΤΜΗΜΑ Γ: Λήψη αποφάσεων και απαιτήσεις για επηρεαζόμενη περιουσία

Άρθρο 10 Λήψη αποφάσεων

1. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα προσπαθεί να λαμβάνει όλες τις αποφάσεις εκ συμφώνου. Εάν τα μέλη δεν δύνανται να λάβουν εκ συμφώνου μια απόφαση, η απόφαση θα λαμβάνεται με ψήφο πλειοψηφίας.
2. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα εξετάζει οποιοδήποτε σχετικό υλικό ή αποδεικτικά στοιχεία που τίθενται ενώπιόν του αναφορικά με οποιαδήποτε απαίτηση για επηρεαζόμενη περιουσία ή οποιοδήποτε άλλο θέμα που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του ή στην εξουσία του για λήψη αποφάσεων.

Άρθρο 11 Διαδικασία υποβολής απαιτήσεων

1. Ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής θα έχει το δικαίωμα να υποβάλει απαίτηση στο Συμβούλιο Περιουσίας για αναγνώριση του συμφέροντος του/της ή του τίτλου ιδιοκτησίας σε επηρεαζόμενη περιουσία. Κατά την υποβολή απαίτησης για την αναγνώριση συμφέροντος ή τίτλου ιδιοκτησίας, ο απαιτητής θα καθορίζει επίσης με ποιό τρόπο επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμα ιδιοκτησίας του/της, δηλαδή μέσω αποζημίωσης ή αποκατάστασης.
2. Ο τρέχων χρήστης επηρεαζόμενης περιουσίας, που είναι επίσης ιδιοκτήτης που έχει στερηθεί κατοχής ή κάποιο πρόσωπο που είναι ιδιοκτήτης μιας σημαντικής βελτίωσης σε επηρεαζόμενη περιουσία μπορεί να υποβάλει αίτηση για να λάβει τίτλο ιδιοκτησίας αυτής της περιουσίας.

3. Απαιτήσεις ή αιτήσεις για μεταβίβαση τίτλου πρέπει να κατατίθενται μέσα σε περίοδο ενός έτους, που να αρχίζει την ημερομηνία που θα καθορίσει το Συμβούλιο Περιουσίας και η οποία δεν θα είναι αργότερα του ενός έτους μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η απόφαση που θα καθορίζει τη σχετική ημερομηνία θα δημοσιεύεται στις Επίσημες Εφημερίδες της Κυβέρνησης του ομοσπονδιακού κράτους και των συνιστώσων πολιτειών, στην εφημερίδα με την ευρύτερη κυκλοφορία, κάθε συνιστώσας πολιτείας και με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο τρόπο, όπως καθορίζεται από το Συμβούλιο Περιουσίας.
4. Η απαίτηση ή η αίτηση θα κατατίθεται μαζί με πιστοποιημένα αντίγραφα οποιωνδήποτε διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων για το συμφέρον ή τον τίτλο ιδιοκτησίας του απαιτητή ή του αιτούντος στην επηρεαζόμενη περιουσία.
5. Οι δικαιούχοι μέρους συμφέροντος ή τίτλου σε επηρεαζόμενη περιουσία θα υποβάλλουν όποτε ένα δυνατό, απαιτήσεις από κοινού.
6. Ο ιδιοκτήτης που στερήθηκε την κατοχή και ο οποίος δεν καταθέτει απαίτηση εντός της καθορισμένης προθεσμίας και μπορεί να αποδείξει καλή αιτία γιατί δεν το έπραξε ή γιατί δεν ήταν σε θέση να το πράξει, δικαιούται σε αποζημίωση.
7. Περαιτέρω λεπτομερείς όροι για την κατάθεση και για τη λήψη αποφάσεων για απαιτήσεις και αιτήσεις σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία θα περιέχονται σε κανόνες, κανονισμούς, διαδικασίες, έντυπα, αποδεικτικά στοιχεία και οποιαδήποτε άλλα έγγραφα που υιοθετούνται από το Συμβούλιο Περιουσίας σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.

Άρθρο 12 Αποφάσεις επί απαιτήσεων και αιτήσεων

1. Με την παραλαβή οποιασδήποτε απαίτησης για επηρεαζόμενη περιουσία, το Γραφείο Απαιτήσεων, ύστερα από διεξαγωγή οποιασδήποτε αναγκαίας απαιτούμενης έρευνας και επαλήθευσης, θα αποφασίζει εάν ο απαιτητής έχει έννομο συμφέρον στην περιουσία.
2. Με την παραλαβή οποιασδήποτε αίτησης σε σχέση με επηρεαζόμενη περιουσία, το Γραφείο Απαιτήσεων ύστερα από διεξαγωγή οποιασδήποτε αναγκαίας έρευνας και επαλήθευσης, θα αποφασίζει εάν ο αιτητής έχει επαρκές συμφέρον στην περιουσία σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.
3. Εάν το Γραφείο Απαιτήσεων αποφασίσει ότι ο απαιτητής ή ο αιτητής δεν είναι ο μόνος ιδιοκτήτης που στερήθηκε κατοχής ή το μόνο πρόσωπο με συμφέρον στην επηρεαζόμενη περιουσία, θα καταβάλει εύλογες προσπάθειες να έρθει σε επαφή με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένου του τρέχοντος χρήστη, πριν αποφασίσει επί της απαίτησης ή της αίτησης.
4. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα αποφασίσει τότε εάν ο απαιτητής ή ο αιτητής δικαιούται να ασκήσει τα δικαιώματά του/της κατά τον τρόπο που ζητείται στην απαίτηση ή άλλως πως, σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.
5. Στην απόφασή του, το Γραφείο Απαιτήσεων θα δηλώσει, εάν αυτό είναι δυνατόν, το όνομα και το συμφέρον οποιουδήποτε άλλου προσώπου το οποίο έχει έννομο συμφέρον στην περιουσία. Οπου δεν μπόρεσε να εντοπίσει ή να έρθει σε επαφή με τέτοια πρόσωπα πριν αποφασίσει σχετικά με την απαίτηση ή την αίτηση, θα δημοσιεύει την απόφασή του με τον κατάλληλο τρόπο.
6. Στην απόφασή του, το Γραφείο Απαιτήσεων θα υποδεικνύει επίσης τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση ή την εφαρμογή της απόφασης και, όπου είναι κατάλληλο, θα διατάσσει να ληφθούν μέσα σε καθορισμένα χρονικά πλαίσια.
7. Εάν το Γραφείο Απαιτήσεων αποφασίσει ότι ο απαιτητής ή ο αιτητής δεν έχει έννομο συμφέρον στην επηρεαζόμενη περιουσία που απαιτεί, θα απορρίπτει την απαίτηση ή την αίτηση. Ταυτόχρονα, μπορεί να αποφασίσει για τα δικαιώματα των άλλων μερών στις διαδικασίες και να εκδώσει διατάγματα σε σχέση με την περιουσία, όπως είναι πρόβλεψη.
8. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα ασχολείται, με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας, με
 - α. απαιτήσεις σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία ιδιοκτητών οι οποίοι στερήθηκαν κατοχής και που ζουν σήμερα σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή και με απαιτήσεις των τρεχόντων χρηστών των περιουσιών αυτών,
 - β. απαιτήσεις ή αιτήσεις:
 - i) ιδιοκτητών που στερήθηκαν κατοχής, για αποζημίωση
 - ii) τρεχόντων χρηστών για μεταβίβαση του τίτλου των περιουσιών που χρησιμοποιούν σήμερα με αντάλλαγμα τη μεταβίβαση στο Συμβούλιο Περιουσίας του τίτλου των περιουσιών που στερήθηκαν της κατοχής, και
 - iii) προσώπων που είναι ιδιοκτήτες σημαντικών βελτιώσεων επηρεαζόμενων περιουσιών με αντάλλαγμα την καταβολή της τρέχουσας αξίας των περιουσιών χωρίς τη βελτίωση,
 - γ. απαιτήσεις στερηθέντων κατοχής ιδιοκτητών επηρεαζόμενων περιουσιών σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή,
 - δ. οποιοσδήποτε άλλες απαιτήσεις και αιτήσεις.

Ενεργώντας έτσι, θα δίδει περαιτέρω προτεραιότητα σε αποφάσεις οι οποίες θα έχουν θετικό οικονομικό αντίκτυπο.

Άρθρο 13 Αποφάσεις για αποκατάσταση

1. Όταν αποφασισθεί ότι μια περιουσία είναι κατάλληλη για αποκατάσταση, το Γραφείο Απαιτήσεων θα ενημερώνει τον αιτητή για την απόφαση του. Θα τηρεί την υπόθεση σε εκκρεμότητα μέχρις ότου όλες οι απαιτήσεις για αποκατάσταση εξετασθούν για να αποφασίσει τη σειρά προτεραιότητας των αποκαταστάσεων σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Προσαρτήματος VII.
2. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα προσπαθήσει να αποφασίσει για την καταλληλότητα όλων των απαιτήσεων για αποκατάσταση, πριν από την έκδοση τελικών αποφάσεων για την αποκατάσταση. Εάν σε ορισμένες περιπτώσεις η απόφαση για την καταλληλότητα για αποκατάσταση καθυστερεί λόγω εξαιρετικών συνθηκών, το Γραφείο Απαιτήσεων μπορεί να εκδώσει τελικές αποφάσεις για την αποκατάσταση, μόλις αποφασίσει για την καταλληλότητα τουλάχιστον του 90% των απαιτήσεων για αποκατάσταση. Αποκατάσταση μπορεί να παρασχεθεί στις καθυστερημένες υποθέσεις μόνον αν τα συμφωνηθέντα επίπεδα για αποκατάσταση δεν έχουν ακόμα επιτευχθεί, ανεξάρτητα από την προτεραιότητα που θα μπορούσε διαφορετικά να είχε ο αιτητής.
3. Το Γραφείο Απαιτήσεων θα εκδώσει τελικές αποφάσεις για αποκατάσταση περιουσιών που δεν υπόκεινται στα συμφωνημένα επίπεδα αποκατάστασης σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Προσαρτήματος VII, μόλις αποφασίσει για την καταλληλότητά τους για αποκατάσταση.
4. Με την έκδοση τελικής απόφασης για αποκατάσταση, το Γραφείο Απαιτήσεων θα ενημερώνει τον τρέχοντα χρήστη της επηρεαζόμενης περιουσίας για την απόφαση, την υποχρέωσή του/της να εκκενώσει την επηρεαζόμενη περιουσία και το δικαίωμά του/της για εναλλακτική στέγη. Μπορεί επίσης να πληροφορήσει τις αρχές της σχετικής συνιστώσας πολιτείας που είναι υπεύθυνες για την επιβολή και την εφαρμογή της απόφασης.
5. Η αποκατάσταση θα πραγματοποιείται μόνον μετά την παροχή εναλλακτικής στέγης στον τρέχοντα χρήστη ή μετά τη λήξη της προθεσμίας εκκένωσης της περιουσίας, όπως καθορίζεται από το Γραφείο Απαιτήσεων σύμφωνα με το Συνημμένο 3, όποιοδήποτε είναι νωρίτερο.

ΤΜΗΜΑ Δ: Παροχή βοήθειας για πώληση, ανταλλαγή ή μίσθωση

Άρθρο 14 Παροχή βοήθειας για μίσθωση

1. Σύμφωνα με το Άρθρο 19, το Συμβούλιο Περιουσίας θα βοηθεί ιδιοκτήτες που έχουν στερηθεί κατοχής και που αποκαθίστανται σε περισσότερα από 100 εκτάρια στη διευθέτηση μακροπρόθεσμης μίσθωσης.
2. Οποιοσδήποτε Κύπριος πολίτης δύναται να ζητήσει από το Συμβούλιο Περιουσίας αρωγή σε σχέση με την εξεύρεση ενδιαφέροντος για μακροπρόθεσμη μίσθωση στη συνιστώσα πολιτεία του/της και με τη διευθέτηση της μίσθωσης.
3. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα τηρεί μητρώο τέτοιων συναλλαγών.

Άρθρο 15 Πρότυπο έντυπο μίσθωσης

Το Συμβούλιο Περιουσίας θα παρέχει κατόπιν αιτήματος ένα πρότυπο έντυπο συμφωνίας μίσθωσης.

Άρθρο 16 Πώληση, ανταλλαγή και μίσθωση: άλλη βοήθεια

1. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα παραπέμπει οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος, κατόπιν αιτήματος, σε έναν κατάλογο με κτηματομεσίτες υψηλού επαγγελματικού επιπέδου, οι οποίοι ενεργούν στη μια ή και στις δύο συνιστώσες πολιτείες και οι οποίοι μπορούν να παρέχουν βοήθεια σε πρόσωπα που ζητούν συμβουλή σχετικά με συναλλαγές πώλησης, ανταλλαγής ή μίσθωσης στη μια ή και στις δύο συνιστώσες πολιτείες.
2. Τηρουμένων αυτών των διατάξεων, η συμμετοχή του Συμβουλίου Περιουσίας σε συναλλαγή πώλησης, ανταλλαγής ή μίσθωσης θα περιορίζεται στη διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ των μερών της ενδεχόμενης συναλλαγής. Το Συμβούλιο Περιουσίας δεν θα ευθύνεται για τη διαπραγμάτευση ή την ολοκλήρωση των συμβατικών διευθετήσεων, ούτε για οποιαδήποτε διαφορά ή απώλεια που δυνατόν να προκύψει.

ΤΜΗΜΑ Ε: Ταμείο αποζημιώσεων, ομόλογα και πιστοποιητικά εκτίμησης περιουσίας

Άρθρο 17 Ταμείο Αποζημιώσεων

Θα ιδρυθεί Ταμείο Αποζημιώσεων στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, το οποίο θα διοικείται από το Γραφείο Αποζημιώσεων του Συμβουλίου Περιουσίας. Στο Ταμείο θα περιέρχονται όλα τα έσοδα από τη χρήση ή τη διάθεση της περιουσίας η οποία μεταβιβάστηκε στο Συμβούλιο Περιουσίας. Επιπρόσθετα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα παράσχει μια πρώτη συνεισφορά 100 εκατομμυρίων Κυπριακών λιρών στο αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου όχι αργότερα από 18 μήνες και εάν οικονομικώς δυνατό, 9 μήνες, μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και θα αναζητήσει εισφορά από διεθνείς δωρητές. Αυτή η συνεισφορά θα επιστραφεί στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση μετά την εξαγορά των ομολόγων αποζημίωσης.

Άρθρο 18 Ομόλογα αποζημίωσης και πιστοποιητικά εκτίμησης περιουσίας³⁵

1. Επιτυχείς απαιτητές για αποζημίωση θα λάβουν αρχικά αποδείξεις απαίτησης που να δεικνύουν την τρέχουσα αξία των μερισμάτων τους στο χαρτοφυλάκιο του Συμβουλίου Περιουσίας. Αποδείξεις απαίτησης δύνανται να ανταλλάσσονται για ομόλογα αποζημίωσης και πιστοποιητικά εκτίμησης περιουσίας, πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η αναλογία της ονομαστικής αξίας των ομολόγων στην συνολική τρέχουσα αξία όλων των περιουσιών στο χαρτοφυλάκιο του Καταπιστεύματος Αποζημιώσεων θα καθοριστεί στο 33.3% από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.
2. Τα ομόλογα αποζημίωσης θα φέρουν τόκο από την ημερομηνία έκδοσης σε ετήσιο ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο από αυτό που ισχύει, κατά το χρόνο έκδοσης των ομολόγων, για τα ομοσπονδιακά κρατικά ομόλογα ίσης χρονικής διάρκειας. Τα πιστοποιητικά θα παρέχουν δικαίωμα σε μέρισμα εάν είναι πληρωτέο. Για απαιτήσεις που ακόμα εκκρεμούν πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τόκος επί του ενός τρίτου της τρέχουσας αξίας και μέρισμα (εάν είναι πληρωτέο) επί των λοιπών δύο τρίτων της τρέχουσας αξίας της επηρεαζόμενης περιουσίας θα αρχίσει να γεννάται από το έτος έξι.
3. Τα ομόλογα αποζημίωσης και τα πιστοποιητικά εκτίμησης περιουσίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αγοραία τους αξία κατά την ημέρα της συναλλαγής από τους κατόχους τους για τους ακόλουθους σκοπούς:
 - α. Για την αγορά επηρεαζόμενης περιουσίας από αυτή που κατέχει το Συμβούλιο Περιουσίας στην αγοραία αξία³⁶, ή
 - β. Για την εξασφάλιση πληρωμής από το Συμβούλιο Περιουσίας προκαταβολής για την αγορά εναλλακτικής στέγης στην ελεύθερη αγορά, ή
 - γ. Για την πώληση σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή οργανισμό το οποίο με τον τρόπο αυτό αποκτά όλα τα δικαιώματα του αρχικού κατόχου, νοουμένου ότι αυτό το πρόσωπο ή οργανισμός ή οποιοσδήποτε αντιπρόσωπός τους δεν κατέχει ένα συνδυασμένο σύνολο πλέον του 10% από εκκρεμούντα ομόλογα και πιστοποιητικά εκτίμησης περιουσίας. Πρόσωπα και οργανισμοί οφείλουν να αναφέρουν τα περιουσιακά στοιχεία τους στην Κεντρική Τράπεζα εφόσον αυτά έχουν υπερβεί ένα συνδυασμένο σύνολο πλέον του 5% των εκκρεμούντων ομολόγων και πιστοποιητικών εκτίμησης περιουσίας.
4. Η ονομαστική αξία ομολόγων αποζημίωσης στη λήξη τους θα είναι εγγυημένη από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση.
5. Τα ομόλογα αποζημίωσης θα λήγουν 25 έτη μετά την έκδοσή τους και θα είναι εξαγοράσιμα έναντι μετρητών από το Καταπίστευμα Αποζημιώσεων. Τα ομόλογα θα καθίστανται εξαγοράσιμα κατά τη διάκριση του Καπιστεύματος Αποζημιώσεων στην ονομαστική αξία πέντε έτη μετά την έκδοσή τους.
6. Μετά την τελική ημερομηνία λήξης των εκδοθέντων ομολόγων, οι κάτοχοι πιστοποιητικών θα λάβουν όλα τα έσοδα από μεταγενέστερη πώληση ή μίσθωση επηρεαζόμενης περιουσίας από αυτήν που κατέχει το Καταπίστευμα Αποζημιώσεων.

³⁵ **Παρατήρηση:** Για τα θέματα που αφορούν στην έκδοση, τη χρήση και την αξία των ομολόγων αποζημίωσης απαιτείται η παροχή συμβουλών από τραπεζικούς εμπειρογνώμονες.

³⁶ **Παρατήρηση:** Εκτός εάν οι παρούσες διατάξεις χορηγούν σε ιδιοκτήτη που έχει στερηθεί κατοχής το δικαίωμα να αγοράζει περιουσία από τις περιουσίες που κατέχει το Συμβούλιο Περιουσίας στη συνιστώσα πολιτεία όπου η επηρεαζόμενη περιουσία του/της βρίσκεται (π.χ. Άρθρο 16), περιορισμοί σε αγορές περιουσίας από μη - κατοίκους δύνανται να εφαρμόζονται.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 3: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΕΧΟΝΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α: Παράταση προθεσμιών για την εκκένωση επηρεαζόμενης περιουσίας

Άρθρο 1 Περιουσία στην κατοχή τρεχόντων χρηστών με επαρκή οικονομικά μέσα

1. Ο τρέχων χρήστης περιουσίας που έχει ορισθεί προς αποκατάσταση, ο οποίος διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, μπορεί να υποβάλει αίτηση για παράταση στο Συμβούλιο Περιουσίας, ώστε να μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιεί την περιουσία για δικούς του/της σκοπούς για περίοδο έως και τρία έτη μετά την απόφαση του Γραφείου Απαιτήσεων.
2. Η αίτηση για παράταση θα χορηγείται από το Συμβούλιο Περιουσίας εκτός εάν και έως ότου διαπιστωθεί ότι ο τρέχων χρήστης δεν χρησιμοποιεί την περιουσία για δικούς του/της σκοπούς ή ότι ο τρέχων χρήστης έχει άμεση πρόσβαση σε εναλλακτική στέγη.
3. Το Συμβούλιο Περιουσίας μπορεί να παρατείνει το χρονικό όριο που προβλέπεται στο παρόν Άρθρο σε περιπτώσεις επείγουσας ανθρωπιστικής ανάγκης, όπως αποφασίζεται από το Συμβούλιο Περιουσίας
4. Ο τρέχων χρήστης θα καταβάλει αγοραίο ενοίκιο στο Συμβούλιο Περιουσίας για την περίοδο συνεχούς χρήσης της επηρεαζόμενης περιουσίας από την ημερομηνία της απόφασης του Συμβουλίου Περιουσίας σχετικά με την καταλληλότητα προς αποκατάσταση.
5. Στο τέλος της περιόδου που ορίζεται από το Συμβούλιο Περιουσίας, ο τρέχων χρήστης θα εκκενώσει την επηρεαζόμενη περιουσία.

Άρθρο 2 Περιουσία στην κατοχή τρεχόντων χρηστών χωρίς επαρκή οικονομικά μέσα

1. Ο τρέχων χρήστης περιουσίας που έχει ορισθεί προς αποκατάσταση, ο οποίος δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, είναι Κύπριος πολίτης και χρησιμοποιεί την περιουσία για δικούς του/της σκοπούς, δεν θα υποχρεούται να εκκενώσει την περιουσία μέχρι να υπάρξει για αυτόν/ήν διαθέσιμη εναλλακτική στέγη ή μέχρι να είναι σε θέση, περιλαμβανομένης και της παροχής προνομιακών δανείων ή άλλης βοήθειας, να αγοράσει ή να μισθώσει στην ελεύθερη αγορά περιουσία που ανταποκρίνεται στο επίπεδο εναλλακτικής στέγης.
2. Τέτοιοι τρέχοντες χρήστες μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο Συμβούλιο Περιουσίας για:
 - α. Βοήθεια για την αγορά ή τη μίσθωση εναλλακτικής στέγης, με τη μορφή προνομιακών δανείων σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, ή
 - β. Σε περιπτώσεις επείγουσας ανθρωπιστικής ανάγκης και σε περίπτωση που δεν δικαιούται προνομιακά δάνεια, την κατανομή χαμηλού κόστους ή δωρεάν εναλλακτικής στέγης από αυτές που κατέχει το Συμβούλιο Περιουσίας. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα εγκρίνει τέτοιες αιτήσεις προσώπων που πληρούν τα κριτήρια του, νοουμένου ότι υπάρχει διαθέσιμη εναλλακτική στέγη στην περιουσία που κατέχει το ίδιο .
3. Οι τρέχοντες χρήστες περιουσιών που έχουν ορισθεί για αποκατάσταση, οι οποίοι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, δεν είναι πολίτες της Κύπρου αλλά έχουν μόνιμη διαμονή και χρησιμοποιούν την περιουσία για δικούς τους σκοπούς, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την παροχή κοινωνικής στέγασης ή άλλης στεγαστικής βοήθειας ή οικονομικής βοήθειας από τη συνιστώσα πολιτεία στην οποία είναι μόνιμοι κάτοικοι. Για τέτοιους τρέχοντες χρήστες δεν θα απαιτείται να εκκενώσουν την περιουσία μέχρις ότου είναι διαθέσιμη η στεγαστική ή η οικονομική βοήθεια, για μέγιστη χρονική περίοδο δύο ετών μετά την απόφαση του Συμβουλίου Περιουσίας σχετικά με την καταλληλότητα για αποκατάσταση.
4. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα χρεώνει ενοίκιο σε κάθε τρέχοντα χρήστη χωρίς επαρκή οικονομικά μέσα, μέχρι το μέγιστο δυνατό ποσό με βάση το εισόδημα και τους οικονομικούς πόρους του χρήστη.

Άρθρο 3 Καταβολή ενοικίου σε ιδιοκτήτες που έχουν στερηθεί κατοχής μέχρι την αποκατάσταση

Το Συμβούλιο Περιουσίας θα καταβάλλει το αγοραίο ενοίκιο σε ιδιοκτήτη, που έχει στερηθεί κατοχής, το οποίο θα ισχύει από την ημερομηνία της απόφασης του Συμβουλίου Περιουσίας ότι η περιουσία είναι κατάλληλη προς αποκατάσταση μέχρι την ημερομηνία που θα λάβει χώρα η αποκατάσταση.

ΤΜΗΜΑ Β: Προνομιακά δάνεια

Άρθρο 4 Προνομιακά δάνεια

1. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα επιβλέπει και θα διαχειρίζεται ένα σχέδιο προνομιακών δανείων, που θα συμπεριλαμβάνει συστήματα εγγύησης υποθηκών και επιδότησης υποθηκών με τη βοήθεια διεθνών και τοπικών τραπεζών, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, των συνιστώσων πολιτειών και άλλων δωρητών. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα παρέχει κεφάλαια από τον προϋπολογισμό της για τη στήριξη του σχεδίου. Ένα ξεχωριστό παράρτημα, το Γραφείο Υποθηκών της Κύπρου, θα συσταθεί εντός του Γραφείου Στέγασης της Κύπρου για να διαχειρίζεται το σχέδιο. Το Γραφείο αυτό θα διατηρεί χωριστούς λογαριασμούς και εκθέσεις από εκείνους του Γραφείου Στέγασης.
2. Σύμφωνα με αυτό το σχέδιο, προνομιακά δάνεια θα διατίθενται με ευνοϊκούς όρους σε ιδιοκτήτες που στερήθηκαν κατοχή, τρέχοντες χρήστες επηρεαζόμενης περιουσίας και ιδιοκτήτες σημαντικών βελτιώσεων σε επηρεαζόμενη περιουσία, οι οποίοι είναι Κύπριοι πολίτες και δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, ώστε να διευκολυνθεί η αγορά, ή η αναδόμηση περιουσίας (περιλαμβανομένης της αγοράς σημαντικά βελτιωμένης ακίνητης περιουσίας) ή να διενεργούν τις πληρωμές που απαιτούνται σύμφωνα με αυτές οι διατάξεις.
3. Τα δάνεια σύμφωνα με το σχέδιο αυτό θα διατίθενται σε πρόσωπα που πληρούν τα κριτήρια, νοουμένου ότι συμφωνούν για ένα 20ετές μορατόριο για την πώληση οποιασδήποτε περιουσίας που αγόρασαν ή αναδόμησαν ή για την οποία πήραν τίτλο ιδιοκτησίας αφού κατέβαλαν πληρωμή στο Συμβούλιο Περιουσίας με κεφάλαια προνομιακών δανείων. Η διάρκεια του μορατόριου μπορεί να μειωθεί ή να εγκαταλειφθεί με εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Περιουσίας.
4. Το Γραφείο Υποθηκών θα καθορίζει τα κριτήρια αξιολόγησης των αιτήσεων για υποθηκευτική εγγύηση. Τα κριτήρια θα περιλαμβάνουν ανώτατη τιμή απόκτησης περιουσίας ή ανώτατο κόστος κατασκευής 40.000 λιρών Κύπρου. Οι αιτήσεις θα εξετάζονται από την τράπεζα που θα παρέχει το δάνειο. Σε περίπτωση παράλειψης αποπληρωμής, το Γραφείο Υποθηκών θα πληρώνει την απώλεια επί του δανείου στην τράπεζα που παρέχει το δάνειο, μέχρι ύψους 30% του δανείου, οπότε θα αποκτά τίτλο επί του 30% της αξίας του υποθηκευμένου ακινήτου. Το Γραφείο Υποθηκών θα δημιουργήσει ένα ταμείο εγγύησης για κάλυψη του κινδύνου επισφαλών δανείων. Το ταμείο θα βασιστεί σε μια αρχική δωρεά που θα παρασχεθεί από διεθνείς δωρητές ή, αν τέτοια χρηματοδότηση δεν είναι διαθέσιμη, από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το κεφάλαιο του ταμείου εγγύησης θα επενδυθεί σε κυβερνητικά ομόλογα και θα τοκίζεται με ένα σύνθετο ετήσιο επιτόκιο. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα εγγυηθεί το ταμείο και θα αναζητήσει στήριξη από διεθνείς δημόσιους χρηματοδοτικούς οργανισμούς.
5. Το Γραφείο Υποθηκών θα καθορίζει επίσης τα κριτήρια αξιολόγησης των αιτήσεων για υποθηκευτική επιδότηση επιτοκίου. Τα κριτήρια θα περιλαμβάνουν ανώτατη τιμή απόκτησης κατοικίας ή ανώτατο κόστος κατασκευής 30.000 λιρών Κύπρου (που θα αυξάνεται κατά 6% ετησίως), ανώτατη περιουσία οικογένειας 6.000 λιρών Κύπρου και ανώτατο εισόδημα οικογένειας 15.000 λιρών Κύπρου. Το ύψος της ετήσιας επιδότησης που θα δικαιούται μια οικογένεια θα εξαρτάται από το εισόδημα της οικογένειας και θα κυμαίνεται μεταξύ 1% και 3% επί του υπολοίπου του δανείου.
6. Η υποθηκευτική επιδότηση επιτοκίου θα ισχύσει μόνο για δάνεια που θα παρασχεθούν εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της θεμελιώδους Συνθήκης και θα έχει ανώτατη διάρκεια οκτώ ετών. Οι αιτήσεις θα εξετάζονται από την τράπεζα που θα παρέχει το δάνειο. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα αναζητήσει χορηγίες ή χαμηλότοκα δάνεια από διεθνείς δωρητές για τις επιδοτήσεις αυτές.

ΤΜΗΜΑ Γ: Δικαίωμα πρώτης άρνησης

Άρθρο 5 Δικαίωμα πρώτης άρνησης για τρέχοντες χρήστες και άλλα πρόσωπα στις πωλήσεις επηρεαζόμενης περιουσίας

1. Για μεταβατική περίοδο 20 ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οποιαδήποτε πώληση επηρεαζόμενης περιουσίας σε πρόσωπο χωρίς δικαίωμα μόνιμης διαμονής για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών στη συνιστώσα πολιτεία στην οποία βρίσκεται η εν λόγω περιουσία, υπόκειται σε δικαίωμα πρώτης άρνησης στην προτεινόμενη τιμή της σύμβασης από τρέχοντα χρήστη ο οποίος είναι Κύπριος πολίτης. Το δικαίωμα αυτό θα εφαρμόζεται:
 - α. για όσο χρονικό διάστημα ο τρέχων χρήστης συνεχίζει να χρησιμοποιεί την εν λόγω περιουσία, και
 - β. για πέντε περαιτέρω έτη, εάν ο τρέχων χρήστης έχει εκκενώσει την περιουσία για να επιτρέψει την αποκατάσταση του ιδιοκτήτη που στερήθηκε κατοχή.

2. Εάν ο τρέχων χρήστης δεν ασκήσει το δικαίωμα πρώτης άρνησης σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που προέρχεται από τη συνιστώσα πολιτεία στην οποία βρίσκεται η σχετική περιουσία θα έχει δευτερεύον δικαίωμα πρώτης άρνησης, στην τιμή της σύμβασης.

3. Τα δικαιώματα πρώτης άρνησης που προβλέπονται στο παρόν Άρθρο μπορούν να ασκηθούν εντός 45 ημερών, μετά την υπογραφή σύμβασης πώλησης από τον ιδιοκτήτη που στερήθηκε κατοχής, με ενδεχόμενο αγοραστή, και στην ίδια τιμή που καθορίζεται σε οποιαδήποτε τέτοια σύμβαση.

4. Τυχόν διαφορά σχετικά με τα δικαιώματα πρώτης άρνησης θα παραπέμπεται στο Συμβούλιο Περιουσίας. Οι συνιστώσες πολιτείες θα θεσπίσουν εναρμονισμένη νομοθεσία, όπως απαιτείται, για τη ρύθμιση και τη διασφάλιση της εκπλήρωσης των συμβάσεων που συνάπτονται σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις για τα δικαιώματα πρώτης άρνησης, και διαφορετικά μεταξύ τρεχόντων χρηστών και προσώπων που προέρχονται από διαφορετικές συνιστώσες πολιτείες.

Άρθρο 6 Ρυθμίσεις για ανάκτηση προϊόντων, αγαθών ή εσοδείας παραχθείσας σε επηρεαζόμενη περιουσία

Το Συμβούλιο Περιουσίας θα μεριμνήσει κατά τρόπο κατάλληλο και δίκαιο ώστε να επιτραπεί στους τρέχοντες χρήστες και στους ιδιοκτήτες σημαντικών βελτιώσεων επηρεαζόμενης περιουσίας που χρησιμοποιείται στο παρόν στάδιο για παραγωγή εισοδήματος, να ανακτήσουν τα προϊόντα, αγαθά ή εσοδείες που θα παραχθούν μετά την αποκατάσταση της περιουσίας, όταν η σχετική παραγωγή έχει αρχίσει ένα χρόνο πριν την ημερομηνία που καθορίστηκε για την αποκατάσταση και η φύση αυτών των προϊόντων, αγαθών ή εσοδείες εμποδίζει την παράδοσή τους αμέσως πριν την αποκατάσταση.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 4: ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Άρθρο 1 Εφαρμογή των διατάξεων αυτών σε περιουσία που βρίσκεται σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή

Τα Άρθρα στο παρόν Συνημμένο θα υπερισχύουν των άλλων διατάξεων του Προσαρτήματος VII και των άλλων συνημμένων του σε σχέση με την επηρεαζόμενη περιουσία και άλλη περιουσία σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις στο παρόν Συνημμένο, θα εφαρμόζονται οι άλλες διατάξεις του Προσαρτήματος VII και των άλλων συνημμένων αυτού.

Άρθρο 2 Αποκατάσταση ιδιοκτητών στερηθέντων κατοχής

1. Σύμφωνα με τις διατυπώσεις και τους όρους που καθορίζονται στο παρόν Συνημμένο, οποιοσδήποτε ιδιοκτήτης που στερήθηκε κατοχής περιουσίας σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή θα δικαιούται αποκατάσταση³⁷.

2. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα εκδώσει τελεσίδικες αποφάσεις για την αποκατάσταση περιουσιών που βρίσκονται σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, μόλις αποφασίσει ότι η συγκεκριμένη περιουσία είναι κατάλληλη προς αποκατάσταση και θα διατάξει ότι η εν λόγω αποκατάσταση θα λάβει χώρα μόλις ο τρέχων χρήστης έχει μετεγκατασταθεί, όχι όμως αργότερα από τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

3. Το γενικό μορατόριουμ και τα συμφωνημένα μέγιστα επίπεδα για την αποκατάσταση σύμφωνα με το Προσάρτημα VII δεν θα εφαρμόζονται στις περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, ούτε θα εφαρμόζονται οι διατάξεις που επιτρέπουν τη μεταβίβαση περιουσίας σε τρέχοντες χρήστες ή σε μεταγενέστερο αγοραστή.

4. Το Συμβούλιο Περιουσίας θα χειρίζεται απαιτήσεις που αφορούν την επηρεαζόμενη περιουσία ιδιοκτητών στερηθέντων κατοχής που ζουν σήμερα σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, τις απαιτήσεις των τρεχόντων χρηστών αυτών των περιουσιών και τις απαιτήσεις στερηθέντων κατοχής ιδιοκτητών επηρεαζόμενης περιουσίας σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, με αυτή τη σειρά προτεραιότητας.

³⁷ **Παρατήρηση:** Εννοείται ότι στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης επηρεαζόμενης περιουσίας σε περιοχή που υπόκειται σε εδαφική προσαρμογή, η περιουσία του οποίου μπορεί να αποκατασταθεί, δεν θα έχει την επιλογή να απαιτήσει αποζημίωση.

Άρθρο 3 Βελτιωμένες περιουσίες

1. Ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης βελτιωμένης περιουσίας θα καταβάλλει την αγοραία αξία οποιασδήποτε βελτίωσης που αξίζει περισσότερο από το 10% της αξίας της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση, ή οποιασδήποτε βελτίωσης

που αξίζει 3.000 λίρες Κύπρου, όποια είναι η χαμηλότερη, στο Συμβούλιο Περιουσίας. Ο ιδιοκτήτης της βελτίωσης δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση από το Συμβούλιο Περιουσίας, για την αγοραία αξία της (αν αξίζει περισσότερες από 3.000 λίρες Κύπρου).

2. Εάν ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης ικανοποιήσει το Συμβούλιο Περιουσίας ότι βελτίωση αξίας μικρότερης από την αξία της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση είναι ακατάλληλη για την σκοπούμενη από αυτόν χρήση της περιουσίας που είναι όμοια με τη χρήση πριν από την στέρηση κατοχής, δεν θα απαιτηθεί από τον στερηθέντα κατοχής ιδιοκτήτη να πληρώσει για τη βελτίωση. Το Συμβούλιο Περιουσίας μπορεί να ανακτήσει οποιαδήποτε αποζημίωση που καταβλήθηκε στο βελτιωτή (πρόσωπο που έκαμε τη βελτίωση), εάν διαπιστώσει μεταγενέστερα ότι ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης κάνει χρήση της βελτίωσης.

3. Στις περιπτώσεις που η αγοραία αξία της βελτίωσης είναι μεγαλύτερη από την αξία της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση και ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης δεν είναι διατεθειμένος να πληρώσει για αυτήν, ο ιδιοκτήτης της βελτίωσης μπορεί να υποβάλει αίτηση για να αποκτήσει τίτλο ιδιοκτησίας της περιουσίας με αντάλλαγμα την καταβολή της αξίας της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση. Ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης θα διατηρήσει το δικαίωμα πρώτης άρνησης για περίοδο 20 ετών μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, για οποιαδήποτε σύμβαση πώλησης, ανταλλαγής ή μακροχρόνιας μίσθωσης της περιουσίας, στην προτεινόμενη τιμή της σύμβασης.

4. Στις περιπτώσεις που η αγοραία αξία της βελτίωσης είναι μεγαλύτερη από την αξία της περιουσίας στην αρχική της κατάσταση και αμφότεροι ο στερηθείς κατοχής ιδιοκτήτης και ο ιδιοκτήτης της σημαντικής βελτίωσης επιδιώκουν εξασφάλιση τίτλου ιδιοκτησίας της περιουσίας με αντάλλαγμα την αξία της σημαντικής βελτίωσης ή την αξία της επηρεαζόμενης περιουσίας χωρίς τη βελτίωση, αντίστοιχα, το Συμβούλιο Περιουσίας θα διευκολύνει μια φιλική λύση μεταξύ του στερηθέντος κατοχής ιδιοκτήτη και του ιδιοκτήτη της σημαντικής βελτίωσης σχετικά με τον τίτλο και/ή τη μελλοντική χρήση της βελτίωσης. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί φιλική διευθέτηση, το Συμβούλιο Περιουσίας θα αποφασίσει εάν θα παραχωρήσει αμέσως αποκατάσταση στον στερηθέντα κατοχής ιδιοκτήτη ή εάν αρχικά θα παραχωρήσει μίσθωση ενός έως είκοσι ετών στον ιδιοκτήτη της σημαντικής βελτίωσης, όπως είναι κατάλληλο στις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπόθεσης³⁸.

³⁸ **Παρατήρηση:** Η χρήση της σημαντικής βελτίωσης για παραγωγή εισοδήματος θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα κατά τη λήψη μιας τέτοιας απόφασης.

Άρθρο 4 Ιδιοκτήτες περιουσίας σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, οι οποίοι επιθυμούν να αποχωρήσουν

Ο ιδιοκτήτης περιουσίας σε περιοχή που υπόκειται σε εδαφική προσαρμογή, ο οποίος εκκενώνει τέτοια περιουσία μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση από το Συμβούλιο Περιουσίας για αυτή την περιουσία στην τρέχουσα αξία, με αντάλλαγμα τον τίτλο του/της σε τέτοια περιουσία, νοουμένου ότι μπορεί να παρουσιάσει αποδεικτικά στοιχεία κυριότητας πριν από το 1974 ή της καλής τη πίστει (bona fide) μεταβίβασης από τον ιδιοκτήτη κατά το 1974.

Άρθρο 5 Τρέχοντες χρήστες περιουσίας σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή

1. Ο τρέχων χρήστης περιουσίας σε περιοχή που υπόκειται σε εδαφική προσαρμογή, ο οποίος είναι Κύπριος πολίτης, μπορεί να επιλέξει:

- α. Να παραμείνει σε εκείνη την περιοχή και να αγοράσει περιουσία εκεί,
- β. Να λάβει εναλλακτική στέγη σε εκείνη την περιοχή, εάν δικαιούται, σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις (βλέπε Συνημμένο 3),
- γ. Να απαιτήσει αποκατάσταση της επηρεαζόμενης περιουσίας του/της, ή
- δ. Να μετεγκατασταθεί στην άλλη συνιστώσα πολιτεία και να αγοράσει περιουσία ή να λάβει εναλλακτική στέγη εκεί, εάν δικαιούται σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις (βλέπε Προσάρτημα VI).

2. Τρέχων χρήστης που δεν είναι Κύπριος πολίτης μπορεί να ζητήσει στεγαστική ή οικονομική βοήθεια από τη συνιστώσα πολιτεία στην οποία απολαμβάνει το δικαίωμα μόνιμης διαμονής ή να υποβάλει αίτηση για βοήθεια σύμφωνα με το Προσάρτημα VI.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ 5: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

[να αποσταλεί με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας]

Εξοχότατε,

Επιθυμούμε να σας πληροφορήσουμε ότι, αφού έχει τύχει της έγκρισης σε ξεχωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα, η Θεμελιώδης Συμφωνία μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων έχει τεθεί σε ισχύ, και μια νέα τάξη πραγμάτων έχει επέλθει στην Κύπρο. Ως εκ τούτου, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με μία διεθνή νομική προσωπικότητα και μια ομόσπονδη κυβέρνηση και αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες δηλαδή την Ελληνοκυπριακή πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή πολιτεία. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα Επιπρόσθετα Πρωτόκολλά της, είναι σε ισχύ σ' ό,τι αφορά την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Θεμελιώδης Συμφωνία επιλύει κατά τρόπο συνολικό όλα τα θέματα που έχουν διαιρέσει τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους στο παρελθόν, συμπεριλαμβανομένων όλων των περιουσιακών ζητημάτων. Θα θέλαμε να επισύρουμε την προσοχή σας στο γεγονός ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία προβλέπει εσωτερική θεραπεία σ' ό,τι αφορά την επίλυση όλων των ζητημάτων που σχετίζονται με επηρεαζόμενη περιουσία στην Κύπρο, και να σας πληροφορήσουμε ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι το μόνο υπεύθυνο συμβαλλόμενο Κράτος αναφορικά με τέτοια θέματα. Περαιτέρω, σύμφωνα με το Άρθρο 37 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών και του Κανόνα 43 των Κανόνων του Δικαστηρίου, ζητούμε από το Δικαστήριο να διαγράψει οποιαδήποτε διαδικασία που βρίσκεται στο παρόν στάδιο ενώπιόν του αναφορικά με επηρεαζόμενη περιουσία στην Κύπρο, ούτως ώστε να επιτραπεί στον εσωτερικό μηχανισμό που δημιουργήθηκε να επιλύσει τις υποθέσεις αυτές.

Θα είμαστε ευγνώμονες αν μπορούσατε να φέρετε το παρόν αίτημα σε γνώση των μελών του Δικαστηρίου.

Παρακαλούμε δεχθείτε, Εξοχότατε, τις διαβεβαιώσεις για τη μεγάλη μας εκτίμηση.

Συμπρόεδρος

Συμπρόεδρος

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ VIII: ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ

Άρθρο 1 Ίδρυση

1. Θα ιδρυθεί μία ανεξάρτητη, αμερόληπτη Επιτροπή Συμφιλίωσης.
2. Οι αρχές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστώσων πολιτειών θα συνεργάζονται πλήρως με την Επιτροπή και θα εκδίδουν οδηγίες για το σκοπό αυτό προς όλους τους ενδιαφερομένους.

Άρθρο 2 Στόχοι

Με στόχο την προαγωγή της κατανόησης, της ανοχής και του αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, η Επιτροπή Συμφιλίωσης, μεταξύ άλλων:

- α. Θα προωθεί ένα χωρίς πάθος διάλογο μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων σχετικά με το παρελθόν, με αναφορά, μεταξύ άλλων, στις ιστορικές παραμέτρους, τις εμπειρίες και τις μνήμες,
- β. Θα ετοιμάσει μια περιεκτική έκθεση για την ιστορία του Κυπριακού Προβλήματος, όπως βιώθηκε και ερμηνεύτηκε από τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους,
- γ. Θα κάνει συγκεκριμένες συστάσεις για την ανάληψη δράσης από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τις συνιστώσες πολιτείες με στόχο την προαγωγή της συμφιλίωσης, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών για εκδόσεις και σχολικά βιβλία έτσι ώστε να προάγεται η αμοιβαία κατανόηση των διαφορετικών παραμέτρων του παρελθόντος,

- δ. Θα κάνει συστάσεις σχετικά με την εφαρμογή της επιταγής του Συντάγματος για τη διδασκαλία των επίσημων γλωσσών σε όλους τους μαθητές της μέσης εκπαίδευσης, και
- ε. Θα κάνει συστάσεις σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την τήρηση των κοσμικών δημοσίων αργιών από τις συνιστώσες πολιτείες.

Άρθρο 3 Εξουσίες

1. Για την προώθηση των στόχων αυτών, η Επιτροπή Συμφιλίωσης μπορεί, μεταξύ άλλων:
 - α. Να συγκαλεί δημόσιες ή ιδιωτικές ακροάσεις και να συγκροτεί ερευνητικές ομάδες ή επιτροπές για τη συζήτηση και/ή τη διερεύνηση θεμάτων, γεγονότων, περιστατικών και χρονικών περιόδων που σχετίζονται με το έργο της.
 - β. Να λαμβάνει πληροφορίες από διάφορες πηγές, από κόμματα, κυβερνήσεις ή άτομα, εντός ή εκτός της Κύπρου.
 - γ. Να ζητεί από πρόσωπο που παρίσταται σε ακρόαση της Επιτροπής να δώσει κατάθεση ή να απαντήσει ενόρκως ή κατόπιν διαβεβαίωσης, και να επάγει τέτοιο όρκο ή διαβεβαίωση.
 - δ. Να συμβουλευέται εμπειρογνώμονες σε σχετικούς τομείς.
 - ε. Να ζητεί και να έχει άμεση, πλήρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση σε οποιαδήποτε και σε όλα τα μητρώα, τα αρχεία ή τις πληροφορίες.
 - στ. Να διοικεί και να αποφασίζει το τελικό καθεστώς και τις διευθετήσεις διαχείρισης των μνημείων και των ιστορικών τοποθεσιών που σχετίζονται με τα γεγονότα της περιόδου μεταξύ 1963 και 1974, που βρίσκονται σε περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή.
 - ζ. Να ετοιμάζει και να δημοσιεύει ενδιάμεσες εκθέσεις, πορίσματα και συστάσεις.
 - η. Να υιοθετεί και να δημοσιεύει κανόνες, κανονισμούς και διαδικασίες που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων της, και
 - θ. Να εκτελεί άλλες εργασίες, συναφείς ή παρεπόμενες με την εκτέλεση των καθηκόντων της.
2. Η Επιτροπή δεν θα έχει καμία δικτική ή άλλη ποινική νομική αρμοδιότητα ή εξουσία.
3. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει για την προστασία της εμπιστευτικότητας των πηγών και των διαδικασιών της.
4. Το έργο, οι διαδικασίες, οι εκθέσεις και οι συστάσεις της Επιτροπής δεν θα επηρεάζουν το έργο άλλων υφιστάμενων σωμάτων ή επιτροπών, περιλαμβανομένης της Επιτροπής Αγνοουμένων στην Κύπρο.

Άρθρο 4 Σύνθεση

1. Η Επιτροπή Συμφιλίωσης θα απαρτίζεται από επτά μέλη, άνδρες και γυναίκες, περιλαμβανομένου τουλάχιστον ενός μέλους, μη Κυπρίου, αφοσιωμένου στο έργο της συμφιλίωσης στην Κύπρο και οι οποίοι θα διαθέτουν την πρέπουσα ακεραιότητα, αξιοπιστία και εξειδικευμένες γνώσεις. Τα μέλη που είναι Κύπριοι θα προέρχονται κατά ίσο αριθμό από την κάθε συνιστώσα πολιτεία.
2. Ο Γενικός Γραμματέας καλείται να διορίσει τα μέλη της Επιτροπής, μετά από διαβουλεύσεις με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τις συνιστώσες πολιτείες και το κοινό, και να διορίσει τυχόν αναπληρωτές με τον ίδιο τρόπο.
3. Η Επιτροπή θα βοηθείται από μια ομάδα προσοντούχου προσωπικού.

Άρθρο 5 Διάρκεια

1. Η διαδικασία των διαβουλεύσεων για το διορισμό των μελών της Επιτροπής Συμφιλίωσης θα αρχίσει όχι αργότερα από 90 ημέρες μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Τα μέλη της Επιτροπής θα διορίζονται εντός 60 περαιτέρω ημερών και θα εγκαθίστανται εντός δύο περαιτέρω εβδομάδων.
2. Εκτός εάν ο Γενικός Γραμματέας, μετά από διαβουλεύσεις με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, τις συνιστώσες πολιτείες και τα μέλη της Επιτροπής, αποφασίσει να παράσχει παράταση μέχρι ένα έτος, η Επιτροπή θα υποβάλει την τελική έκθεσή της με τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της όχι αργότερα από τρία έτη μετά τη σύσταση της Επιτροπής,

Άρθρο 6 Έξοδα

Τα έξοδα για την ίδρυση και τη λειτουργία της Επιτροπής Συμφιλίωσης θα καταβάλλονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, η οποία μπορεί να ζητήσει συνεισφορές από τις εγγυήτριες δυνάμεις και άλλους διεθνείς δωρητές.

Άρθρο 7 Αμοιβή

Η αμοιβή των μη Κύπριων μελών της Επιτροπής Συμφιλίωσης θα είναι στο επίπεδο του μισθού των μη Κύπριων μελών του Συμβουλίου Περιουσίας.

Άρθρο 8 Συστάσεις και εκθέσεις

1. Η Επιτροπή Συμφιλίωσης θα υποβάλλει τις εκθέσεις και τις συστάσεις της στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση και στις συνιστώσες πολιτείες.
2. Η τελική έκθεση και όλες οι συστάσεις της Επιτροπής Συμφιλίωσης θα τυγχάνουν ευρείας διάδοσης από τις συνιστώσες πολιτείες. Η τελική έκθεση θα δημοσιευθεί στα Αγγλικά, στα Ελληνικά και στα Τουρκικά. Τα ευρήματα της τελικής έκθεσης θα αντικατοπτρίζονται στα σχετικά σχολικά βιβλία.

Άρθρο 9 Διαδικασίες παρακολούθησης

1. Μετά την υποβολή της τελικής έκθεσης της Επιτροπής, μία επιτροπή παρακολούθησης, διορισμένη από το Προεδρικό Συμβούλιο μετά από διαβουλεύσεις με τις συνιστώσες πολιτείες, θα εποπτεύει την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής.
2. Οι αρχές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και κάθε συνιστώσας πολιτείας υποχρεούνται να υποβάλλουν κάθε 120 ημέρες εκθέσεις στην Επιτροπή, εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων. Στις εν λόγω εκθέσεις θα επεξηγούν τους λόγους αποτυχίας τους να εφαρμόσουν συγκεκριμένες συστάσεις.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΙΧ: Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΤΑΞΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Άρθρο 1 Έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας

Η Θεμελιώδης Συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ, και θα δημιουργήσει μία νέα τάξη πραγμάτων, μετά την έγκρισή της από χωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα στις 24 Απριλίου 2004 στα οποία θα τίθεται το εξής ερώτημα:

"Εγκρίνετε τη Θεμελιώδη Συμφωνία με όλα τα Προσαρτήματά της καθώς και το σύνταγμα της Ελληνοκυπριακής/Τουρκοκυπριακής πολιτείας και τις διατάξεις σχετικά με τους νόμους του που θα ισχύουν, για να δημιουργήσουν μία νέα τάξη πραγμάτων στην οποία η Κύπρος θα προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενωμένη;

Ναι []

Όχι []"

και η υπογραφή από την Ελλάδα, την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο όχι αργότερα από τις 29 Απριλίου στην επισυνημμένη Συνθήκη σε θέματα που σχετίζονται με τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο σε μια τελετή υπογραφών στην παρουσία του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών (ή του αντιπροσώπου του).

Σε περίπτωση που η Θεμελιώδης Συμφωνία δεν εγκριθεί στα ξεχωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα, αν οποιαδήποτε εγγυήτρια δύναμη δεν υπογράψει τη Σύμβαση σε θέματα που σχετίζονται με τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο μέχρι τις 29 Απριλίου 2004, θα είναι άκυρη και δεν θα έχει οποιαδήποτε νομική ισχύ.

Άρθρο 2 Συνθήκη μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου για θέματα σχετικά με τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο

Αμέσως με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι Συμπρόεδροι της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, θα υπογράψουν και θέσουν σε ισχύ τη Συνθήκη με την Ελλάδα, την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο, σε θέματα της νέας τάξης πραγμάτων στην Κύπρο η οποία θα καταχωρηθεί ως διεθνής συνθήκη, σύμφωνα με το Άρθρο 102 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 3 Τελετές έπαρσης της σημαίας

Μετά που ο Γενικός Γραμματέας ή ο αντιπρόσωπός του θα έχει υπογράψει τη Συνθήκη ως μάρτυρας, οι σημαίες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των συνιστωσών πολιτειών θα υψωθούν πλάι-πλάι με εκείνες των τριών εγγυητριών δυνάμεων και των Ηνωμένων Εθνών στον τόπο της τελετής υπογραφής, και οι ύμνοι της Κύπρου και των συνιστωσών πολιτειών θα ακουστούν. Ταυτόχρονα, θα γίνουν τελετές σε όλη τη νήσο κατά τις οποίες όλες οι σημαίες, εκτός από εκείνες που ορίζονται στο Σύνταγμα, θα υποσταλούν, οι σημαίες της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των συνιστωσών πολιτειών θα επαρθούν σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και τη σχετική νομοθεσία, και θα ανακρουσθούν οι ύμνοι της Κύπρου και των συνιστωσών πολιτειών.

Άρθρο 4 Τα Ηνωμένα Έθνη

Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι Συμπρόεδροι, μέσω της επισυνημμένης επιστολής, θα πληροφορήσουν τα Ηνωμένα Έθνη ότι στο εξής τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Κύπρου ως μέλους των

Ηνωμένων Εθνών θα ασκούνται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων. Η συμφωνηθείσα σημαία της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα επαρθεί στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 5 Το Συμβούλιο της Ευρώπης

Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι Συμπρόεδροι μέσω της επισυνημμένης επιστολής, θα πληροφορήσουν το Συμβούλιο της Ευρώπης ότι στο εξής τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Κύπρου στο Συμβούλιο της Ευρώπης θα ασκούνται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων και θα ζητήσουν από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση και την Επιτροπή Υπουργών να προσεπικυρώσει τη Θεμελιώδη Συμφωνία.

Άρθρο 6 Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, οι Συμπρόεδροι, μέσω της επισυνημμένης επιστολής, θα πληροφορήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση σ' ό,τι αφορά την έναρξη ισχύος της νέας τάξης πραγμάτων και τη δέσμευση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας να αναλάβει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη Συνθήκη Προσχώρησης. Επίσης, οι Συμπρόεδροι θα ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση να επικυρώσει τη Θεμελιώδη Συμφωνία και να προσαρμόσει τους όρους της σε ευθυγράμμιση με τις αρχές πάνω στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται και να υιοθετήσει ειδικά μέτρα για την τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία. Περαιτέρω, θα ζητήσουν όπως το τελικό αποτέλεσμα συνεπάγεται την προσαρμογή του πρωτογενούς δικαίου και διασφαλίζει νομική βεβαιότητα και ασφάλεια, εντός του νομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για όλους τους ενδιαφερόμενους.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 1: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

[να αποσταλεί με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας]

Εξοχότατε,

Θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι, αφού έχει εγκριθεί σε ξεχωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα από τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους ασκώντας την ενυπάρχουσα σ' αυτούς συνταγματική εξουσία, η Θεμελιώδης Συμφωνία και όλα της τα Παραρτήματα μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων έχουν τεθεί σε ισχύ, και μια νέα τάξη πραγμάτων έχει επέλθει στην Κύπρο. Ως εκ τούτου, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με μία διεθνή νομική προσωπικότητα και μια ομόσπονδη κυβέρνηση και αποτελείται από δύο ίσες συνιστώσες πολιτείες, δηλαδή την Ελληνοκυπριακή Πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή Πολιτεία.

Επισημώς δηλώνουμε ότι εφεξής τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Κύπρου ως μέλους των Ηνωμένων Εθνών θα εξασκούνται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων και τη Θεμελιώδη Συμφωνία και όλα τα Παραρτήματά της.

Θα το εκτιμούσαμε αν κυκλοφορούσατε αυτό το γράμμα στα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών.

Παρακαλούμε δεχθείτε, εξοχότατε, τις διαβεβαιώσεις για τη μεγάλη μας εκτίμηση.

Συμπρόεδρος

Συμπρόεδρος

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 2: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

[να αποσταλεί με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας]

Κύριε Πρόεδρε,

Θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι, αφού έχει εγκριθεί σε ξεχωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα, η Θεμελιώδης Συμφωνία μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων έχει τεθεί σε ισχύ και μία νέα τάξη πραγμάτων έχει επέλθει στην Κύπρο. Ως εκ τούτου, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με μία διεθνή νομική προσωπικότητα και μία ομόσπονδη κυβέρνηση και αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες, δηλαδή την Ελληνοκυπριακή Πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή Πολιτεία.

Δηλώνουμε επισήμως ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι έτοιμη να αναλάβει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της που προκύπτουν από τη Συνθήκη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

Αναφορικά με τις ειδικές εξουσίες που έχουν εκχωρηθεί στο Συμβούλιο σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου 10 της Συνθήκης και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2003, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία είναι σε ευθυγράμμιση με τις αρχές πάνω στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση θεμελιώνεται, θα θέλαμε να ζητήσουμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να προσεπικυρώσει τη Θεμελιώδη Συμφωνία και να περιλάβει τους όρους της προσαρμόζοντας κατάλληλα τους όρους προσχώρησης πριν την 1.5.2004 με τέτοιο τρόπο που να έχει ως αποτέλεσμα την προσαρμογή του πρωτογενούς δικαίου και να διασφαλίζει τη νομική βεβαιότητα και ασφάλεια της Θεμελιώδους Συμφωνίας εντός του νομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για όλους τους ενδιαφερόμενους.

Περαιτέρω, ζητούμε όπως το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στην Τουρκοκυπριακή Πολιτεία σε φάσεις που είναι ευθυγραμμισμένες με το βαθμό εναρμόνισης και διοικητικής δυνατότητας, και να υιοθετήσει ειδικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης οικονομικής βοήθειας, για την ανάπτυξη της Τουρκοκυπριακής Πολιτείας.

Παρακαλούμε δεχθείτε, εξοχότατε, τις διαβεβαιώσεις για τη μεγάλη μας εκτίμηση.

Συμπρόεδρος

Συμπρόεδρος

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 3: ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

[να αποσταλεί με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας]

Εξοχότατε,

Θα θέλαμε να σας πληροφορήσουμε ότι, αφού έχει εγκριθεί, σε ξεχωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα, η Θεμελιώδης Συμφωνία μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων έχει τεθεί σε ισχύ και μια νέα τάξη πραγμάτων έχει επέλθει στην Κύπρο. Ως εκ τούτου, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία είναι ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος με μία διεθνή νομική προσωπικότητα και μία ομόσπονδη κυβέρνηση και αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες, δηλαδή την Ελληνοκυπριακή Πολιτεία και την Τουρκοκυπριακή Πολιτεία. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλά της είναι σε ισχύ στην Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

Δηλώνουμε επίσημα ότι εφεξής τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Κύπρου ως μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης θα εξασκούνται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων.

Περαιτέρω, θέλουμε να σας αναφέρουμε ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία επιλύει κατά συνολικό τρόπο όλα τα θέματα που έχουν διαιρέσει τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους στο παρελθόν, συμπεριλαμβανομένων όλων των περιουσιακών ζητημάτων. Θα θέλαμε να επισύρουμε την προσοχή σας στο γεγονός ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία παρέχει εσωτερική θεραπεία για την επίλυση των ζητημάτων σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία στην Κύπρο, και να σας πληροφορήσουμε ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι το μόνο υπεύθυνο συμβαλλόμενο Κράτος για τέτοια ζητήματα. Περαιτέρω, σύμφωνα με το Άρθρο 37 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τον Κανόνα 43 των Κανόνων του Δικαστηρίου, ζητούμε από το Δικαστήριο να διαγράψει οποιαδήποτε διαδικασία εκκρεμεί ενώπιόν του στο παρόν στάδιο σχετικά με επηρεαζόμενη περιουσία στην Κύπρο, ώστε να επιτρέψει να προχωρήσει ο εσωτερικός μηχανισμός που εγκαθιδρύθηκε για την επίλυση αυτών των υποθέσεων.

Θα είμαστε ευγνώμονες αν μπορούσατε να φέρετε το γράμμα αυτό σε γνώση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης και της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, και ζητούμε όπως η Κοινοβουλευτική Συνέλευση και η Επιτροπή Υπουργών προσεπικυρώσει τη Θεμελιώδη Συμφωνία.

Παρακαλούμε δεχθείτε, εξοχότατε, τις διαβεβαιώσεις για τη μεγάλη μας εκτίμηση.

Συμπρόεδρος

Συμπρόεδρος

B. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΙΣΤΩΝΤΩΝ ΚΡΑΤΙΔΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΡΑΤΙΔΙΟΥ

[υποβάλλεται ξεχωριστά]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΡΑΤΙΔΙΟΥ

[υποβάλλεται ξεχωριστά]

Γ. ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΕΛΛΑΔΑΣ, ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, η Ελληνική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Τουρκίας και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας,

- i. Καλωσορίζοντας τη συνολική διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος και την έγκριση της Θεμελιώδους Συμφωνίας με χωριστά δημοψηφίσματα από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους, και την επικείμενη προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
 - ii. Επιθυμώντας να συμβάλουν σε ένα ειρηνικό και αρμονικό μέλλον της Κύπρου και για να αποτελέσει η Κύπρος γέφυρα φιλίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας μέσα σε ένα ειρηνικό περιβάλλον στην Ανατολική Μεσογείο και
 - iii. Δεσμευμένες με το διεθνές δίκαιο και τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- Υιοθετούν τις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 1 Έγκριση της Θεμελιώδους Συμφωνίας

Η προσαρτώμενη Θεμελιώδης Συμφωνία με τον παρόν εγκρίνεται και συμφωνείται και θα θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Συνθήκης.

Άρθρο 2 Επιτροπή Ελέγχου

1. Τα μέρη συμφωνούν για τη δημιουργία μιας Επιτροπής Ελέγχου η οποία θα απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο κάθε εγγυήτριας δύναμης, δύο εκπροσώπους της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (έναν από κάθε συνιστώσα πολιτεία), έναν εκπρόσωπο κάθε συνιστώσας πολιτείας και, σύμφωνα με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, έναν εκπρόσωπο των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος θα προεδρεύει της επιτροπής.

2. Η Επιτροπή Ελέγχου θα ελέγχει την εφαρμογή του Διακανονισμού και μπορεί να κάνει συστάσεις σχετικά με οποιαδήποτε εξέλιξη, η οποία δύναται να θέσει σε κίνδυνο την εφαρμογή τους.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να συνεργαστούν με την αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, και να πράττουν καλή τη πίστει σχετικά με τις συστάσεις της Επιτροπής Ελέγχου.

4. Η Επιτροπή Ελέγχου θα ζητήσει από τα Ηνωμένα Έθνη να φέρει σε γνώση της οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή που τα Ηνωμένα Έθνη δυνατόν να επιθυμούν να επιφέρουν στην ειρηνευτική τους επιχείρηση.

Άρθρο 3 Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης

Το προσαρτώμενο Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης με το παρόν εγκρίνεται και θα τεθεί σε ισχύ την επόμενη εκείνης της ημέρας κατά την οποία το Ηνωμένο Βασίλειο θα ειδοποιήσει τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη ότι πληρούνται οι συνταγματικές επιταγές για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 4 Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Εγγυήσεως

Το προσαρτώμενο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Εγγυήσεως με το παρόν εγκρίνεται και συμφωνείται και θα τεθεί σε ισχύ μαζί με την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 5 Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Συμμαχίας

Το προσαρτώμενο Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Συνθήκη Συμμαχίας με το παρόν εγκρίνεται και συμφωνείται από τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα τεθεί σε ισχύ για τα μέρη αυτά με την υπογραφή του μαζί με την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 6 Μεταβατικές Διευθετήσεις Ασφάλειας

Οι προσαρτώμενες Μεταβατικές Διευθετήσεις Ασφάλειας με το παρόν εγκρίνονται και συμφωνούνται από τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα τεθούν σε ισχύ για τα μέρη αυτά με την υπογραφή τους μαζί με την παρούσα Συνθήκη.

Άρθρο 6Α:

Άλλες συνθήκες μεταξύ της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Κύπρου.

Η Ελλάδα και η Τουρκία συμφωνούν να μην εξασκήσουν το δικαίωμα τους να αρνηθούν αίτημα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το Άρθρο 48.6 του Συντάγματος, ότι μια συνθήκη που δεσμεύει την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα τροποποιηθεί ούτως ώστε να εφαρμόζεται μόνο στην επικράτεια της μιας συνιστώσας πολιτείας.

Άρθρο 7 Επιφυλάξεις και δηλώσεις σε διεθνή έγγραφα

Τα συμβαλλόμενα μέρη σε αυτή τη συνθήκη θα αποσύρουν ή θα διορθώσουν οποιοσδήποτε δηλώσεις ή επιφυλάξεις που έχουν κάμει σε διεθνείς συνθήκες στο βαθμό που οι δηλώσεις ή οι επιφυλάξεις αυτές προέκυψαν από τη θέση τους σε σχέση με το Κυπριακό πρόβλημα.

Άρθρο 8 Έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ με την υπογραφή της.

2. Τα μέρη θα προβούν το συντομότερο δυνατό στην εγγραφή της παρούσας Συνθήκης στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με το Άρθρο 102 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Υπεγράφη στη [] την [] ημέρα του [] 2004 σε τέσσερα αντίτυπα στην Αγγλική γλώσσα.

Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, Ελληνική Δημοκρατία, Δημοκρατία της Τουρκίας, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

Μαρτυρείται από τον

Κόφι Ανάν (ή αντιπρόσωπό του)

Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών (ή αντιπρόσωπό του)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗΣ

Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, η Κύπρος, η Ελλάδα και η Τουρκία Επιθυμώντας να προνοήσουν για υλοποίηση της πρόθεσης της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου να παραιτηθεί από την κυριαρχία τμημάτων Περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης Ακρωτηρίου και της περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας. Έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα

Άρθρο 1

Οι περιοχές σε σχέση με τις οποίες το Ηνωμένο Βασίλειο παραιτείται από την κυριαρχία τους περιγράφονται στο Παράρτημα σε αυτό το Πρωτόκολλο. Οι εν λόγω περιοχές σε αυτό το Πρωτόκολλο αναφέρονται ως εγκαταλειφθείσες περιοχές.

Άρθρο 2

1. Όλες οι διεθνείς υποχρεώσεις και ευθύνες του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχέση με τις εγκαταλειφθείσες περιοχές, στην έκταση που αυτές θεωρούνται ότι εφαρμόζονται στην Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Ακρωτηρίου και στην Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας θα αναληφθούν στο εξής από την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.
2. Όλα τα διεθνή δικαιώματα και ωφελήματα που απολαμβάνει μέχρι τώρα το Ηνωμένο Βασίλειο, δυνάμει της εφαρμογής τους στις εγκαταλειφθείσες περιοχές, θα απολαμβάνονται στο εξής από την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

Άρθρο 3

Όλες οι νομικές ευθύνες και υποχρεώσεις που συνάφθηκαν από ή εκ μέρους της Διοίκησης των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων ή της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχέση με τις εγκαταλειφθείσες περιοχές και που υφίσταντο αμέσως πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου θα ισχύουν από την ημερομηνία εκείνη ως εαν αναλήφθηκαν από ή εκ μέρους της Κύπρου.

Άρθρο 4

Η ακίνητη ιδιοκτησία στις εγκαταλειφθείσες περιοχές που κατέχεται από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θα υπόκειται στις διατάξεις του Προσαρτήματος Β, Μέρος ΙΙΙ, της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης. Άλλη ακίνητη ιδιοκτησία στις εγκαταλειφθείσες περιοχές, η οποία έγινε περιουσία της Διοίκησης των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Άρθρου 1 του Προσαρτήματος Ε της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, θα γίνει περιουσία της Κύπρου κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Πρωτοκόλλου αυτού.

Άρθρο 5

1. Το Άρθρο 3 του Προσαρτήματος Α της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης θα αντικατασταθεί από το ακόλουθο:

"Άρθρο 3

Η Κύπρος δεν θα απαιτήσει, ως μέρος των χωρικών υδάτων της, ύδατα μεταξύ των γραμμών οι οποίες περιγράφονται στην έκθεση που αναφέρεται στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο αυτής της Συνθήκης."

2. Οι γραμμές που αναφέρονται στο Άρθρο 3, όπως τροποποιήθηκε, του Παραρτήματος Α, της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, οι οποίες οριοθετούν τα χωρικά ύδατα που εφάπτονται των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων τις οποίες η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα απαιτεί ως μέρος των χωρικών της υδάτων, θα εκτεθούν σε μία έκθεση που θα ετοιμασθεί από δεόντως προσοντούχο πρόσωπο το οποίο θα διορισθεί από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Το πρόσωπο αυτό θα αρχίσει την εργασία όχι αργότερα από ένα μήνα μετά την έναρξη ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου και θα την ολοκληρώσει το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε μέσα σε εννέα μήνες. Το πρόσωπο που θα διοριστεί μπορεί να διορίσει τεχνικούς συμβούλους για να τον βοηθήσουν. Θα υποβάλει έκθεση στις αρμόδιες αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου μόλις ολοκληρώσει την εργασία.
3. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεχίσει να απολαύει πλήρους και ανεμπόδιστης πρόσβασης για οποιοδήποτε σκοπό στα ύδατα μεταξύ των υδάτων τα οποία η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα διεκδικήσει που εφάπτονται στο ανατολικό μέρος της περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας που ενώνεται με τη θάλασσα (το οποίο μέρος σημειώνεται στο Χάρτη Α με μια περιοχή 16,10 τ.χλμ.) και ύδατα τα οποία η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα διεκδικήσει που εφάπτονται στο δυτικό μέρος της περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας που ενώνεται με τη θάλασσα (το οποίο σημειώνεται στο Χάρτη Α με μια περιοχή 5,01 τ.χλμ.)

Άρθρο 6

Η περιοχή Σωτήρας στην οποία επιτρέπεται μικρή εκπαίδευση ρουτίνας σύμφωνα με τη 2η παράγραφο του Άρθρου 3 του Μέρους IV του Προσαρτήματος Β της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης θα επεκταθεί νότια της Σωτήρας, Στεράκοβου και Παραμάλι, και η πρόσθετη περιοχή θα περιλαμβάνει τη γη βόρεια της οδικής αρτηρίας Λεμεσού-Πάφου. Τα νέα σύνορα της περιοχής Σωτήρας θα καθοριστούν και θα σημειωθούν σε χάρτες από το πρόσωπο που θα διορισθεί από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με το Άρθρο 2 της Κωδικέλλου του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 7

1. Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Κύπρος μπορούν να προβούν σε Ανταλλαγή Διακοινώσεων σχετικά με:
 - α. διευθετήσεις που αφορούν στα δικαιώματα πρόσβασης στα καλώδια ηλεκτροδότησης και τους αγωγούς από τη Διοίκηση των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων ή από αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου, και
 - β. διευθετήσεις σχετικά με την εθνικότητα των προσώπων που θα επηρεαστούν από την εγκατάλειψη των εγκαταλειφθεισών περιοχών.

Άρθρο 8

Οποιαδήποτε διαφορά σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή αυτού του Πρωτοκόλλου θα επιλύεται κατόπιν διαβουλεύσεων και δεν θα παραπέμπεται σε οποιοδήποτε διεθνές δικαστήριο ή τρίτο μέρος για διευθέτηση.

Άρθρο 9

Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ την ημέρα που έπεται της ημέρας στην οποία το Ηνωμένο Βασίλειο θα ειδοποιήσει τα άλλα μέρη ότι έχει συμμορφωθεί με τις συνταγματικές πρόνοιες για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Υπεγράφη στη [] την [] ημέρα του [] 2004 σε τέσσερα αντίτυπα στην Αγγλική γλώσσα.

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, Ελληνική Δημοκρατία, Δημοκρατία της Τουρκίας

Προσθήκη

Άρθρο 1

Οι εγκαταλειφθείσες περιοχές θα περιλαμβάνουν τις περιοχές που σημειώνονται με μπλε και κόκκινο χρώμα στο Χάρτη Α και στο Χάρτη Β, οι οποίοι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού του Κωδικέλλου³⁹.

Η Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης του Ακρωτηρίου και η Περιοχή της Κυρίαρχης Βάσης Δεκέλειας θα περιλαμβάνουν τις δύο περιοχές που σημειώνονται με κίτρινο χρώμα στο Χάρτη Α και στο Χάρτη Β, που επισυνάπτονται σε αυτό τον Κωδικέλλο. Οι αναφορές στις εν λόγω Περιοχές στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, και στις συνοδευτικές Ανταλλαγές Διακοινώσεων και τα άλλα έγγραφα θα διαβάζονται αναλόγως.

³⁹ **Παρατήρηση:** Η κατανομή των εγκαταλειφθεισών περιοχών σε κάθε μία από τις συνιστώσες πολιτείες εμφανίζεται στους χάρτες που επισυνάπτονται στο Σύνταγμα.

Άρθρο 2

Τα όρια γης της Περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης Ακρωτηρίου και της Περιοχής της Κυρίαρχης Βάσης της Δεκέλειας θα σημειώνονται εμφανώς και επαρκώς επί του εδάφους από δύο δεόντως προσοντούχα πρόσωπα τα οποία θα διοριστούν από τις Κυβερνήσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα πρόσωπα αυτά θα αρχίσουν εργασία όχι αργότερα από ένα μήνα μετά την έναρξη ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου και θα την ολοκληρώσουν το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε σε διάστημα εννέα μηνών. Τα πρόσωπα που θα διοριστούν μπορούν να διορίσουν τεχνικούς συμβούλους για να τα βοηθήσουν. Θα υποβάλουν έκθεση στις αρμόδιες αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου μόλις ολοκληρώσουν την εργασία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ

Η Κύπρος, η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας έχουν συμφωνήσει ως ακολούθως:

Άρθρο 1

1. Η Συνθήκη Εγγυήσεως θα εφαρμόζεται *mutatis mutandis* στη νέα τάξη πραγμάτων που εγκαθιδρύεται με τη Θεμελιώδη Συμφωνία και το Σύνταγμα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία θα καλύπτει, επιπρόσθετα από την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη των συνιστωσών πολιτειών της.

2. "Συνταγματική τάξη" θα σημαίνει το Σύνταγμα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και, ανάλογα με την περίπτωση, το Σύνταγμα της κάθε συνιστώσας πολιτείας, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε τροποποιήσεων οποιουδήποτε από αυτά σύμφωνα με τις διατάξεις για τροποποίηση που εκτίθενται στο σχετικό σύνταγμα.

Άρθρο 2

Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ άμα τη υπογραφή του.

Υπεγράφη στη [] την [] ημέρα του [] 2003 σε τέσσερα αντίτυπα στην Αγγλική γλώσσα.

Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, Ελληνική Δημοκρατία, Δημοκρατία της Τουρκίας, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ

Η Κύπρος, η Ελλάδα και η Τουρκία

- i. Λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τη Θεμελιώδη Συμφωνία και το Σύνταγμα της Κύπρος θα αποστρατιωτικοποιηθεί
- ii. Επιβεβαιώνοντας εκ νέου τη δέσμευσή τους να αντιταχθούν σε οποιαδήποτε επίθεση ή επιθετική ενέργεια κατά της ανεξαρτησίας ή της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου

Έχουν συμφωνήσει ως ακολούθως::

Άρθρο 1

Η Συνθήκη Συμμαχίας θα εφαρμόζεται και θα λειτουργεί *mutatis mutandis* σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων η οποία εγκαθιδρύεται με τη Θεμελιώδη Συμφωνία και το Σύνταγμα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα την αποστρατιωτικοποίηση της Κύπρου.

Άρθρο 2

Δεν θα υπάρξει Τριμερές Στρατηγείο. Οι διατάξεις της Συνθήκης Συμμαχίας θα εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στους διοικητές των Ελληνικών και των Τουρκικών αποσπασμάτων, οι οποίοι θα συσκέπτονται και θα συνεργάζονται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τη Συνθήκη. Θα ανταλλάσσουν αξιωματικούς συνδέσμους, θα ανταλλάσσουν επισκέψεις, και θα προσκαλούν ο ένας τον άλλο να παρακολουθούν στρατιωτικές ασκήσεις.

Άρθρο 3

1. Το Ελληνικό και το Τουρκικό απόσπασμα θα μπορούν να σταθμεύουν δυνάμει της Συνθήκης Συμμαχίας στην Ελληνοκυπριακή Πολιτεία και στην Τουρκοκυπριακή Πολιτεία αντίστοιχα.
2. Χωρίς επηρεασμό των σχετικών διατάξεων του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου Ι της Συνθήκης Συμμαχίας, το Ελληνικό και Τουρκικό απόσπασμα, για μεταβατική περίοδο, δεν θα υπερβαίνουν τις 6.000 άνδρες όλων των βαθμών μέχρι την 1.1.2011 και τις 3.000 άνδρες όλων των βαθμών στη συνέχεια, μέχρι την 1.1.2018 ή την προσχώρηση της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει ενωρίτερα.
3. Στη συνέχεια η Κύπρος, η Ελλάδα και η Τουρκία θα επανεξετάζουν τα επίπεδα των στρατευμάτων κάθε 5 χρόνια με στόχο την πλήρη απόσυρση. Αυτό δεν θα υπονομεύσει, με κανένα τρόπο, τις διατάξεις της Συνθήκης Συμμαχίας και των Πρόσθετων Πρωτοκόλλων της, και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που παρέχονται από αυτά.

4. Η σύνθεση, ο εξοπλισμός, οι τοποθεσίες και οι δραστηριότητες των Ελληνικών και Τουρκικών αποσπασμάτων θα είναι σύμφωνα με τον Κωδικέλλο στο παρόν Πρόσθετο Πρωτόκολλο, και τα επίπεδα εξοπλισμού θα μειωθούν αναλόγως με τη μείωση των επιπέδων στρατευμάτων που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 4

Η Κύπρος, η Ελλάδα και η Τουρκία θα αναθεωρήσουν αυτό το Πρωτόκολλο και, ιδιαίτερα, τον επιτρεπόμενο αριθμό στρατευμάτων που θα σταθμεύουν δυνάμει της Συνθήκης Συμμαχίας, όχι αργότερα από την 1η Ιουνίου 2010. Στη συνέχεια, θα επανεξετάζουν το θέμα κάθε 3 χρόνια με σκοπό την πλήρη απόσυρση.

Άρθρο 5

Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ με την υπογραφή του και θα υπερισχύει άλλων διατάξεων της Συνθήκης Συμμαχίας.

Υπεγράφη στη [] την [] ημέρα του [] 2003 σε τέσσερα αντίτυπα στην Αγγλική γλώσσα.

Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, Ελληνική Δημοκρατία, Δημοκρατία της Τουρκίας, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

ΚΩΔΙΚΕΛΛΟΣ: Σύνθεση, εξοπλισμός, τοποθεσίες και δραστηριότητες του Ελληνικού και του Τουρκικού αποσπασματος.

Άρθρο 1 Σύνθεση

1. Κάθε απόσπασμα μπορεί να έχει τέτοια δομή ώστε να διαθέτει τις πιο κάτω δυνατότητες, στο πλαίσιο των επιτρεπόμενων αριθμών και των γενικών περιορισμών που επιβάλλονται σε σχέση τα όπλα και τον εξοπλισμό: αρχηγείο, τεθωρακισμένα, μονάδα αναγνώρισης, πεζικό, μονάδα μηχανικού, πυροβολικό, διαβιβάσεις, αεροπορία, αεράμυνα, διοικητική μέριμνα, διοικητική και ιατρική υποστήριξη.

2. Χάριν της διαφάνειας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η Ελλάδα και η Τουρκία θα πληροφορούν την Κύπρο, η μία την άλλη και τα Ηνωμένα Έθνη σχετικά με τη λεπτομερή οργάνωση, τη διάρθρωση, τα όπλα και τον εξοπλισμό των αποσπασμάτων τους.

Άρθρο 2 Επιτρεπόμενα όπλα και εξοπλισμός

Κάθε απόσπασμα μπορεί να αναπτύσσει μόνο τα πιο κάτω όπλα και εξοπλισμό, έως τα μέγιστα όρια που αναφέρονται πιο κάτω:

Είδος όπλου/Εξοπλισμού	Μέγιστος αριθμός	Παρατηρήσεις
Άρματα μάχης (μεσαία)	50	Έως 55 τόνοι
Τεθωρακισμένα οχήματα μάχης πεζικού (με κύριο πυροβόλο 25 χιλ.)	180	Περιλαμβάνει τεθωρακισμένα οχήματα μεταφοράς προσωπικού
Ρυμουλκούμενα πυροβόλα (διαμετρήματος έως 155 χιλ.)	18	
Αντιαεροπορικοί πύραυλοι (μικρού βεληνεκούς έως 7.000 μέτρα)	18	
Μεταγωγικά ελικόπτερα	6	Γενικής χρήσης, μη εξοπλισμένα - έως 12 επιβάτες
Ελαφρά ελικόπτερα	4	Ελαφρά τύπου παρακολούθησης/συνδέσμου, μη εξοπλισμένα - έως 6 επιβάτες
Ελαφρά τεθωρακισμένα οχήματα	17	Αναγνωριστικού τύπου - κύριο πυροβόλο έως 90 χιλ.
Αντιαεροπορικά πυροβόλα (διαμετρήματος έως 45 χιλ.)	16	

Άρθρο 3 Δραστηριότητες

Τα αποσπάσματα θα περιορίζονται σε τυπικές δραστηριότητες οργανομένων στρατιωτικών μονάδων σε περιόδους ειρήνης, οι οποίες περιλαμβάνουν κυρίως εκπαίδευση εντός των στρατοπέδων και των στρατιωτικών εγκαταστάσεων, συντήρηση του εξοπλισμού και του υλικού, τελετές και παρελάσεις και εκπαίδευση σε καθορισμένα πεδία εκπαίδευσης.

Άρθρο 4 Καθορισμένες Εγκαταστάσεις και πεδία εκπαίδευσης

1. Αμφότερες η Ελλάδα και η Τουρκία θα ορίσουν όχι περισσότερες από έξι οριοθετημένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις σε κρατική γη, στην οποία εδρεύουν τα στρατεύματα και ο εξοπλισμός⁴⁰, και όχι περισσότερα από τρία πεδία εκπαίδευσης⁴¹ σε κρατική γη, κατόπιν διαβουλεύσεων με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και της αντίστοιχης συνιστώσας πολιτείας.
2. Οι καθορισμένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις και τα πεδία εκπαίδευσης σε καμία περίπτωση θα βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες πριν από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ήσαν στην ουδέτερη ζώνη, ή σε περιοχές της Ελληνοκυπριακής Πολιτείας, οι οποίες σύμφωνα με τη Θεμελιώδη Συμφωνία, υπόκεινται ή υπόκειντο σε εδαφική προσαρμογή ή σε απόσταση 1.000 μέτρων από τα όρια μεταξύ των συνιστωσών πολιτειών ή στην περιοχή της Τουρκοκυπριακής Πολιτείας νότια της οδικής αρτηρίας που ενώνει τη βόρεια Λευκωσία με την Αμμόχωστο και η οποία ορίζεται από τις αναφορές στον ακόλουθο χάρτη⁴².

⁴⁰ **Παρατήρηση:** Οι υπαίθριοι χώροι παρακείμενοι στους στρατώνες θεωρούνται πεδία εκπαίδευσης.

⁴¹ **Παρατήρηση:** Τα πεδία εκπαίδευσης αναφέρονται σε όλους τους χώρους εκπαίδευσης (περιλαμβανομένων των χώρων για ελαφρά όπλα, των περιοχών κρούσεως και των εξωτερικών θέσεων πυροβόλων και των πεδίων για ασκήσεις), είτε είναι μόνιμοι είτε προσωρινοί.

⁴² **Σημείωση:** Οι γεωγραφικές αναφορές στην περιγραφή αυτή έχουν εξαχθεί από αντίγραφο του Ηνωμένου Βασιλείου, αναπαραχθείσες σειρές K 7 19, 1:50000 χάρτες με δεδομένο WGS84.

Σημείο	Γεωγραφικό Μήκος	Πλάτος	Σχόλια
SP	33° 19' 21.3'' E	35° 12' 37.7'' N	Κυκλοφοριακός Κόμβος
1	33° 19' 54.8'' E	35° 12' 46.4'' N	
2	33° 21' 05.9'' E	35° 12' 32.8'' N	
3	33° 25' 00.3'' E	35° 13' 03.1'' N	Βόρεια Μιας Μηλιάς
4	33° 26' 45.3'' E	35° 12' 48.7'' N	
5	33° 27' 31.0'' E	35° 13' 05.8'' N	
6	33° 29' 00.9'' E	35° 13' 20.8'' N	Νότια Τραχωνιού/DEMIRHAN
7	33° 31' 25.9'' E	35° 12' 44.6'' N	Νότια Έξω Μετοχίου/DUZOVA
8	33° 35' 38.2'' E	35° 12' 27.6'' N	Βόρεια Αγκαστίνας/ASLANKOY
9	33° 37' 59.0'' E	35° 11' 15.8'' N	
10	33° 45' 26.4'' E	35° 10' 39.7'' N	Μέσω Πραστιού
11	33° 49' 02.6'' E	35° 10' 13.2'' N	
12	33° 50' 38.4'' E	35° 09' 15.9'' N	Νότια Στύλλων/MUTLUYAKA
13	33° 54' 23.3'' E	35° 08' 29.1'' E	
FP	33° 56' 17.2'' E	35° 07' 14.5'' N	Κυκλοφοριακός Κόμβος

3. Μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, η Ελλάδα και η Τουρκία θα πληροφορήσουν την Κύπρο, η μία την άλλη και τα Ηνωμένα Έθνη σχετικά με την ακριβή τοποθεσία και την έκταση των αντίστοιχων πεδίων εκπαίδευσης τους και των καθορισμένων στρατιωτικών εγκαταστάσεων, καθώς επίσης και σχετικά με τον αριθμό των στρατευμάτων που αναπτύχθηκαν σε κάθε εγκατάσταση. Θα πληροφορούν επίσης εκ των προτέρων την Κύπρο, η μία την άλλη και τα Ηνωμένα Έθνη, σχετικά με οποιοσδήποτε μεταγενέστερες αλλαγές στην ανάπτυξη των στρατευμάτων.

4. Χωρίς να επηρεάζεται η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, οποιοσδήποτε υπάρχουσες στρατιωτικές εγκαταστάσεις οι οποίες δεν έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το παρόν Άρθρο θα διαλύονται ή θα μετατρέπονται για αποκλειστική πολιτική χρήση, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά μεταξύ της Κύπρου, της Ελλάδας και της Τουρκίας ή έχουν τεθεί στην διάθεση της ειρηνευτικής αποστολής των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 5 Διακίνηση

Τα αποσπάσματα θα διακινούνται στη συνιστώσα πολιτεία στην οποία είναι εγκατεστημένα μέσω της πιο ευθείας οδού μεταξύ των σημείων επιβίβασης, φρουράς και περιοχών εκπαίδευσης και δεν θα προσεγγίζουν το όριο μεταξύ των συνιστωσών πολιτειών, ούτε θα εισέρχονται σε περιοχές οι οποίες πριν από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ήσαν στην ουδέτερη ζώνη, ή σε περιοχές της Ελληνοκυπριακής Πολιτείας οι οποίες σύμφωνα με τη Θεμελιώδη Συμφωνία υπόκεινται ή υπόκειντο σε εδαφική προσαρμογή ή στην περιοχή της Τουρκοκυπριακής Πολιτείας νοτίως της οδικής αρτηρίας που ενώνει τη βόρεια Λευκωσία με την Αμμόχωστο, όπως καθορίζεται στο Άρθρο 4, εκτός εάν η υφιστάμενη υποδομή του οδικού δικτύου και του λιμένα απαιτούν διαφορετική προσέγγιση.

Άρθρο 6 Προειδοποίηση

Χάριν της διαφάνειας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, τα αποσπάσματα θα πληροφορούν εγγράφως το ένα το άλλο και τα Ηνωμένα Έθνη τουλάχιστον 48 ώρες εκ των προτέρων σχετικά με τον χρόνο, την τοποθεσία και το σκοπό οποιασδήποτε σημαντικής διακίνησης στρατευμάτων δια ξηράς, αέρος ή θαλάσσης, συμπεριλαμβανομένης διακίνησης σε πεδίο εκπαίδευσης. Αυτό θα ισχύει για διακινήσεις τεσσάρων ή περισσότερων στρατιωτικών οχημάτων, τριών ή περισσότερων στρατιωτικών αεροσκαφών που πετούν μαζί σε ενιαίο σχηματισμό, ενός ή περισσότερων στρατιωτικών σκαφών ή στρατευμάτων 100 ή περισσότερων προσώπων για οποιοδήποτε λόγο και με οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς. Όταν ο σκοπός της διακίνησης είναι ασκήσεις μάχης, η προειδοποίηση θα πρέπει να δίνεται τουλάχιστον 72 ώρες προηγούμενως και θα περιλαμβάνει και άλλες σχετικές πληροφορίες σχετικά με τις κύριες δραστηριότητες και το σκοπό της άσκησης (π.χ. εκπαίδευση με πραγματικά πυρά, διακίνηση αρμάτων ή πυροβόλων, ελιγμοί πεζικού κ.λπ.)⁴³.

⁴³ Παρατήρηση: Αυτή η απαίτηση για πληροφόρηση των Ηνωμένων Εθνών δεν υποδηλώνει κάποια ιεραρχία, καθώς αποτελεί δέσμευση της Ελλάδας και της Τουρκίας έναντι αλλήλων, χάριν της διαφάνειας, που περιλαμβάνεται σε συνθήκη στην οποία δεν συμμετέχουν τα Ηνωμένα Έθνη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 1 Διάλυση των Ελληνοκυπριακών και Τουρκοκυπριακών δυνάμεων, περιλαμβανομένων των εφεδρικών μονάδων

Όλες οι Ελληνοκυπριακές και οι Τουρκοκυπριακές δυνάμεις, περιλαμβανομένων των εφεδρικών μονάδων, θα διαλυθούν και τα όπλα τους θα απομακρυνθούν από την επικράτεια της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα (με βάση την ημέρα έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ("Ημέρα Σ")):

- α. Από την "Ημέρα Σ" +150 έως την "Ημέρα Σ" +270: 20 τοις εκατό, (4 μήνες)
- β. Από την "Ημέρα Σ" +271 έως την "Ημέρα Σ" +450: 25 τοις εκατό, (6 μήνες)
- γ. Από την "Ημέρα Σ" +451 έως την "Ημέρα Σ" +630: 25 τοις εκατό, (6 μήνες)
- δ. Από την "Ημέρα Σ" +631 έως την "Ημέρα Σ" +870: 30 τοις εκατό. (8 μήνες)

Άρθρο 2 Αναπροσαρμογή των Ελληνικών και των Τουρκικών δυνάμεων

Οι Ελληνικές και οι Τουρκικές δυνάμεις και οι οπλισμοί θα επαναπτυχθούν σε καθορισμένες τοποθεσίες και εγκαταστάσεις σύμφωνα με τον Κωδικέλλο στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συνθήκης Συμμαχίας και θα προσαρμοστούν σε συμφωνημένα επίπεδα. Οποιοσδήποτε επιπλέον δυνάμεις και οπλισμός θα αποσυρθούν, σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα [βασισμένο στην ημέρα έναρξης ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας ("Ημέρα Σ")]:

- α. Από την "Ημέρα Σ" +150 έως την "Ημέρα Σ" +270: 20 τοις εκατό, (4 μήνες)
- β. Από την "Ημέρα Σ" +271 έως την "Ημέρα Σ" +450: 25 τοις εκατό, (6 μήνες)
- γ. Από την "Ημέρα Σ" +451 έως την "Ημέρα Σ" +630: 25 τοις εκατό, (6 μήνες)
- δ. Από την "Ημέρα Σ" +631 έως την "Ημέρα Σ" +870: 30 τοις εκατό. (8 μήνες)

Άρθρο 3 Αναδιάρθρωση από περιοχές που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή πριν από τη μεταβίβαση της διοίκησης

1. Ανεξάρτητα από τα ανωτέρω, οποιοσδήποτε δυνάμεις και οι οπλισμοί⁴⁴ εκτός των ειρηνευτικών δυνάμεων των Ηνωμένων Εθνών θα αναδιαταχθούν έτσι ώστε να εκκενώσουν:

⁴⁴ Παρατήρηση: Αυτό δεν ισχύει για τις ειρηνευτικές δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών.

- α. μια ζώνη που εκτείνεται 1.000 μέτρα από την κάθε πλευρά των γραμμών κατάπαυσης του πυρός του Αυγούστου 1974, σε μια αρχική απαγκίστρωση των δυνάμεων που είναι αναπτυγμένες κατά μήκος εκείνων των γραμμών, μέσα σε 90 ημέρες από την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας.
 - β. μια περιοχή που υπόκειται σε εδαφική προσαρμογή, οποιωνδήποτε δυνάμεων και στρατευμάτων όχι αργότερα από δύο εβδομάδες πριν από την ημερομηνία που συμφωνήθηκε στη Θεμελιώδη Συμφωνία προς παράδοση στην αρμόδια συνιστώσα πολιτεία ή την ανάληψη από τα Ηνωμένα Έθνη εδαφικής ευθύνης.
2. Οι σχετικές δυνάμεις θα είναι υπεύθυνες για την εκκαθάριση των ναρκοθετημένων από αυτές περιοχών. Όλη η εκκαθάριση ναρκών θα διεξαχθεί σε συνεννόηση και συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη. Στο βαθμό που είναι δυνατόν, η εκκαθάριση ναρκών σε ζώνη 1.000 μέτρων θα ολοκληρωθεί πριν από την ημερομηνία αναδιάταξης. Όλες οι υπόλοιπες περιοχές ναρκών θα είναι ολοκληρωτικά σημειωμένες και περιφραγμένες πριν από αυτή την ημερομηνία. Άμα τη αναδιάταξη, όλα τα σχετικά αρχεία, οι τεχνικές πληροφορίες και οι χάρτες σχετικά με αυτές τις ναρκοθετημένες περιοχές θα παραδοθούν στα Ηνωμένα Έθνη, σύμφωνα με το τεχνικό Προσάρτημα του Τροποποιημένου Πρωτοκόλλου II της Σύμβασης σχετικά με Ορισμένα Συμβατικά Όπλα.

Δ. ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΑΞΗΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΠΡΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Λαμβάνοντας υπόψη το Πρωτόκολλο Αρ. 10 της Πράξης Προσχώρησης 2003, και ειδικότερα το Άρθρο 4 αυτού,

Έχοντας υπόψη την πρόταση από την Επιτροπή,

- (1) Λαμβάνοντας υπόψη την έγκριση της Ιδρυτικής Συμφωνίας από τους Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους στις 24 Απριλίου 2004,
- (2) Λαμβάνοντας υπόψη τις Συνθήκες Εγγυήσεως και Συμμαχίας, τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα σε αυτές και τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης,
- (3) Έχοντας υπόψη και σεβόμενο την αποστρατικοποίηση της Κύπρου,
- (4) Θεωρώντας ότι η Συνθήκη Προσχώρησης δεν θα εμποδίσει την εφαρμογή της Θεμελιώδους Συμφωνίας και ότι θα εναρμονίζει τους όρους της με τις αρχές στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση θεμελιούται,
- (5) Ενθυμούμενο ότι η αποστολή της Ευρώπης είναι η ειρηνική συνεργασία κρατών και πολιτών, θεμελιούμενη στις αρχές της ελευθερίας, δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές που είναι κοινές στα Κράτη Μέλη και θεμελιώνουν την έκφρασή τους στην Θεμελιώδη Συμφωνία που εισάγει μια νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο και επιτρέπει την ειρηνική ολοκλήρωσή της στην Ένωση,
- (6) Υπογραμμίζοντας ότι η πολιτική ισότητα μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, το ισότιμο καθεστώς (equal status) των δύο συνιστωσών πολιτειών και η απαγόρευση οποιασδήποτε μονομερούς αλλαγής της τάξης πραγμάτων που εγκαθιδρύεται με τη Θεμελιώδη Συμφωνία, εμπίπτουν στους όρους του Άρθρου 6(1) της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- (7) Αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη εθνική ταυτότητα της Κύπρου και την ανάγκη να προστατεύσει την ισορροπία μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στην Κύπρο, το διζωνικό χαρακτήρα της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και την ευκρινή ταυτότητα και ακεραιότητα των συνιστωσών πολιτειών που απαιτούν ορισμένες προστασίες και προσωρινούς περιορισμούς του δικαιώματος διαμονής των Κυπρίων πολιτών, καθώς και των πολιτών της Ελλάδας και Τουρκίας,
- (8) Θεωρώντας ότι τα βασικά άρθρα της Θεμελιώδους Συμφωνίας αποτελούν μέρος της εθνικής ταυτότητας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να σέβεται,
- (9) Έχοντας υπόψη ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, είτε γενικά είτε ειδικά, για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από την ιδιότητα της Κύπρου ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ευθυγράμμιση με τους ειδικούς όρους της Συνθήκης Προσχώρησης και της παρούσας πράξης,

- (10) Υπογραμμίζοντας ότι η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ωφελήσει εξίσου τους Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους και θα προαγάγει την ανάπτυξη συμβάλλοντας στη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων,
- (11) Ενθυμούμενο ότι, σύμφωνα με τα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 12ης Δεκεμβρίου 2003, η Ένωση είναι έτοιμη να διαθέσει οικονομική βοήθεια για την ανάπτυξη του βόρειου μέρους της Κύπρου μετά τη διευθέτηση,
- (12) Έχοντας πεισθεί ότι οι οικονομικές ανισότητες μεταξύ της Τουρκικής συνιστώσας Πολιτείας και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως επίσης και μεταξύ των δύο συνιστωσών πολιτειών επιβάλλουν διαδικασίες έγκρισης για την απόκτηση περιουσίας στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία με σκοπό την αποφυγή απαράδεκτων και ξαφνικών αυξήσεων των τιμών και μεγάλης κλίμακας εξαγοράς γης,
- (13) Έχοντας επίσης πεισθεί ότι η οικονομική κατάσταση στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία μπορεί επίσης να καταστήσει αναγκαία την υιοθέτηση ειδικών μέτρων προστασίας για περιορισμένη χρονική περίοδο με σκοπό να προστατεύσει μερικούς τομείς της οικονομίας,
- (14) Λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές σχέσεις και τους ισχυρούς δεσμούς των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων με την Ελλάδα και την Τουρκία, αντίστοιχα,
- (15) Έχοντας υπόψη ότι η Κύπρος ως Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη Συμφωνία Σύνδεσης μεταξύ της Τουρκίας και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του 1963, των επιπρόσθετων Πρωτοκόλλων και των αποφάσεων που λήφθηκαν από τα όργανα Σύνδεσης περιλαμβανομένης της απόφασης που εγκαινιάζει Τελωνειακή Ένωση μεταξύ της Τουρκίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία παραχωρείται στην Τουρκία από την Ευρωπαϊκή Ένωση ειδική μεταχείριση στους τομείς όπου αυτό προβλέπεται,
- (16) Επιθυμώντας να παραχωρηθούν, στο μέτρο του δυνατού, με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όμοια δικαιώματα στους Έλληνες και Τούρκους υπηκόους σε σχέση με την Κύπρο,
- (17) Θεωρώντας ότι η Θεμελιώδης Συμφωνία προβλέπει ισότιμα δικαιώματα εισόδου και διαμονής για Έλληνες και Τούρκους υπηκόους όσον αφορά την Κύπρο. Η εφαρμογή της εν λόγω αρχής απαιτεί παρεκκλίσεις από το Κοινοτικό δίκαιο στην περίπτωση της Κύπρου. Απεριόριστη μετανάστευση μπορεί, όμως, να μη χορηγηθεί σε Έλληνες ή Τούρκους υπηκόους για το συμφέρον του εσωτερικού ισοζυγίου του πληθυσμού της Κύπρου.
- (18) Υπογραμμίζοντας ότι όλες οι απαραίτητες ετοιμασίες έπρεπε να αρχίσουν αμέσως ούτως ώστε η Τουρκική γλώσσα να γίνει και να εφαρμόζεται ως επίσημη γλώσσα και ως γλώσσα εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το συντομότερο δυνατό.

ΕΧΕΙ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

Άρθρο 1 Περιουσία

1. Ανεξάρτητα από υφιστάμενες διατάξεις του Κοινοτικού δικαίου, η εφαρμογή περιορισμών, με τρόπο που να μην υπάρχουν διακρίσεις, του δικαιώματος φυσικών προσώπων που δεν έχουν μόνιμη κατοικία για τουλάχιστον τρία έτη στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία, και νομικών προσώπων, να αγοράζουν ακίνητη ιδιοκτησία στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία χωρίς έγκριση της αρμόδιας αρχής της εν λόγω συνιστώσας πολιτείας, για δεκαπέντε έτη ή για όσο το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην εν λόγω συνιστώσα πολιτεία δεν φθάνει το επίπεδο του 85% του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στην Ελληνοκυπριακή Πολιτεία, οποιοδήποτε επέλθει ενωρίτερα, δεν θα παρεμποδίζεται.
2. Η διαδικασία έγκρισης για την απόκτηση ακίνητης ιδιοκτησίας που εφαρμόζεται από τις αρμόδιες αρχές της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας θα βασίζεται σε δημοσιευμένα, αντικειμενικά, σταθερά και διαφανή κριτήρια και θα εφαρμόζεται με τρόπο που να μην υπάρχουν διακρίσεις.
3. Η Επιτροπή θα υποβάλλει έκθεση κάθε πέντε έτη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1-2. Η Επιτροπή μπορεί κατά τον εν λόγω χρόνο να εισηγηθεί στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία να καταργήσει, ολικώς ή μερικώς, τους περιορισμούς, εάν θεωρεί ότι οι πολιτικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί όροι στην Κύπρο το επιτρέπουν.

Άρθρο 2 Διαμονή Κυπρίων πολιτών

1. Ανεξαρτήτως των υφιστάμενων διατάξεων του Κοινοτικού δικαίου, η εφαρμογή των περιορισμών, με τρόπο που να μην υπάρχουν διακρίσεις, του δικαιώματος των Κυπρίων πολιτών να διαμένουν στη συνιστώσα πολιτεία, της οποίας δεν έχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της συνιστώσας πολιτείας, δεν θα παρεμποδίζεται.

- (α) σε μορφή μορατόριουμ, κατά τα πρώτα έξι έτη μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της παρούσας Πράξης,
- (β) εάν το ποσοστό αυτών των κατοίκων έχει φθάσει το 6% του συνολικού πληθυσμού ενός δήμου ή ενός χωριού μεταξύ του 6ου και του 9ου έτους και στο 12% μεταξύ του 10ου και 14ου έτους μετά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Πράξης και
- (γ) εάν το ποσοστό αυτών των κατοίκων έχει φθάσει στο 18% του συνολικού πληθυσμού της συνιστώσας πολιτείας για περίοδο μέχρι 19 έτη μετά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Πράξης· ή μέχρις ότου η Τουρκία προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει ενωρίτερα.

2. Μετέπειτα, κάθε συνιστώσα πολιτεία δύναται, με σκοπό να προστατεύσει την μη ουσιαστική διαφοροποίηση της ταυτότητάς της, να λάβει προστατευτικά μέτρα για να διασφαλίσει ότι όχι λιγότεροι των 2/3 των Κυπρίων μονίμων κατοίκων σ' αυτή θα μιλούν την επίσημη γλώσσα της ως τη μητρική τους γλώσσα.

Άρθρο 3

Διαμονή Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων

1. Ανεξαρτήτως υφιστάμενων διατάξεων του Κοινοτικού δικαίου, η εφαρμογή των περιορισμών, με τρόπο που να μην υπάρχουν διακρίσεις, αναφορικά με -

- (α) το δικαίωμα των Ελλήνων υπηκόων να διαμένουν στην Κύπρο, εάν ο αριθμός των κατοίκων Ελλήνων υπηκόων έχει φθάσει το 5% του αριθμού των κατοίκων Κυπρίων πολιτών, που κατέχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της Ελληνοκυπριακής συνιστώσας Πολιτείας και δεν έχουν διπλή υπηκοότητα.
- (β) το δικαίωμα των Τούρκων υπηκόων να διαμένουν στην Κύπρο, εάν ο αριθμός των κατοίκων Τούρκων υπηκόων έχει φθάσει στο 5% του αριθμού των κατοίκων Κυπρίων πολιτών που κατέχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της Τουρκοκυπριακής συνιστώσας Πολιτείας και δεν έχουν διπλή υπηκοότητα,

δεν θα αποκλείεται για μεταβατική περίοδο μέχρι 19 έτη μετά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Πράξης ή μέχρι η Τουρκία να προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε επέλθει ενωρίτερα.

2. Μετέπειτα, η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, σε συνεργασία με την Επιτροπή, μπορεί να λάβει μέτρα προστασίας για να διασφαλίσει ότι η δημογραφική αναλογία μεταξύ μονίμων Κυπρίων κατοίκων που μιλούν είτε την Ελληνική είτε την Τουρκική, ως μητρική γλώσσα, δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά.

Άρθρο 4 Μέτρα προστασίας

1. Άνευ επηρεασμού των Άρθρων 37 και 38 της Συνθήκης Προσχώρησης, εάν μέχρι το τέλος περιόδου μέχρι έξι έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Πράξης, η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης προξενεί ή απειλεί να προξενήσει σοβαρές δυσκολίες και πιθανόν να συνεχιστούν σε οποιοδήποτε τομέα της οικονομίας ή που μπορεί να προξενήσει σοβαρή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία, οι αρμόδιες Κυπριακές αρχές δύναται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας τα οποία θα ισχύουν για περίοδο τριών μηνών. Τα μέτρα αυτά θα είναι αναλογα και δεν θα αποτελούν συγκαλυμμένους εμπορικούς περιορισμούς και θα λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερομένων.

2. Μετά από παράκληση, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει τα μέτρα αυτά, μερικώς ή ολικώς, ή να υιοθετεί διαφορετικά μέτρα των οποίων θα καθορίσει το χρόνο εφαρμογής μέσα στην περίοδο των έξι ετών που καθορίζεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 5 Ίση μεταχείριση Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων

Άνευ επηρεασμού των περιορισμών που εφαρμόζονται δυνάμει των Άρθρων 1-3 και των κανόνων που εφαρμόζονται στα δικαιώματα εισόδου και διαμονής των Τούρκων υπηκόων σε άλλα Κράτη Μέλη, η Κύπρος εξουσιοδοτείται να παρέχει σε Τούρκους υπηκόους ίση μεταχείριση όπως στους Έλληνες υπηκόους αναφορικά με τα δικαιώματα εισόδου και διαμονής. Κανόνες εφαρμογής για τέτοια δικαιώματα εισόδου και διαμονής Τούρκων υπηκόων, συμβατοί με τις πιο πάνω αρχές και τη συμμετοχή της Κύπρου στο κεκτημένο του Σένγκεν, θα αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Τουρκίας μέσα σε έξι μήνες.

Άρθρο 6 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

Η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας θα σέβεται πλήρως τις διατάξεις της Θεμελιώδους Συμφωνίας και τις διατάξεις των Συνθηκών Εγγυήσεως και Συμμαχίας και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα αυτών και σε καμία περίπτωση δεν θα υπονομεύει αυτές τις διατάξεις.

Άρθρο 7 Εκπροσώπηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η Κύπρος θα εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη βάση της αναλογικής αντιπροσώπευσης, νοουμένου ότι κάθε συνιστώσα πολιτεία θα κατέχει όχι λιγότερες του ενός τρίτου των Κυπριακών εδρών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 8 Τουρκική γλώσσα ως επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(1) Η Τουρκική γλώσσα θα είναι επίσημη γλώσσα και γλώσσα εργασίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(2) Το Συμβούλιο θα αποφασίζει για την αποτελεσματική εφαρμογή της παραγράφου 1 όταν εξασφαλιστούν το αναγκαίο προσωπικό και οι τεχνικές απαιτήσεις. Κατά την περίοδο που προηγείται αυτής της απόφασης, η Τουρκική γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιείται στις συναντήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου.

(3) Τα κείμενα των πράξεων των οργάνων και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που υιοθετήθηκαν πριν την έναρξη ισχύος της παραγράφου 1 και συντάχθηκαν από το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στην Τουρκική γλώσσα, θα είναι αυθεντικά υπό τους ίδιους όρους όπως τα κείμενα που συντάχθηκαν σε άλλες επίσημες γλώσσες. Αυτά δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν τα κείμενα σε άλλες γλώσσες έχουν έτσι δημοσιευθεί.

Άρθρο 9 Έναρξη ισχύος

Η παρούσα Πράξη δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τίθεται σε ισχύ την ίδια ημέρα.

Ε.ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΥΠΟΒΛΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΥΠΟΒΛΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ

Δυνάμει συμφωνίας των μερών για συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος, το Συμβούλιο Ασφαλείας παρακαλείται να λάβει αποφάσεις οι οποίες θα τεθούν σε ισχύ ταυτόχρονα με τη Θεμελιώδη Συμφωνία, με τις οποίες το Συμβούλιο Ασφαλείας θα:

1. επικυρώσει τη Θεμελιώδη Συμφωνία και, ιδιαίτερα θα:

- σημειώσει επίσημα ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή στην τάξη πραγμάτων που εγκαθιδρύεται με τη Θεμελιώδη Συμφωνία, και ιδιαίτερα η ένωση της Κύπρου εν όλω ή εν μέρει με οποιαδήποτε άλλη χώρα ή οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης, και
- αναγνωρίζει την πολιτική ισότητα και τη διαφορετική ταυτότητα των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων και το ισότιμο καθεστώς (equal status) των συνιστωσών πολιτειών τους εντός της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, και

2. απαγορεύει την προμήθεια όπλων στην Κύπρο κατά τρόπο που να είναι νομικά δεσμευτικός τόσο για τους εισαγωγείς όσο και για τους εξαγωγείς,

3. αποφασίζει να διατηρήσει ειρηνευτική αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, η οποία θα παραμείνει για όσο χρόνο η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, με τη συναίνεση και των δύο συνιστωσών πολιτειών, δεν αποφασίσει διαφορετικά, και θα είναι εξουσιοδοτημένη να αναπτύσσεται και να λειτουργεί ελεύθερα σε ολόκληρη την Κύπρο με την ακόλουθη εντολή:

"να εποπτεύει την εφαρμογή της Θεμελιώδους Συμφωνίας και να καταβάλλει τη μέγιστη προσπάθειά της για να προωθή τη συμμόρφωση με αυτήν και να συμβάλλει στη διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, και ιδιαίτερα:

- να εποπτεύει τις πολιτικές εξελίξεις που σχετίζονται με την εφαρμογή και να παρέχει συμβουλή και καλές υπηρεσίες όπως απαιτείται,

- β. να εποπτεύει και να επιβεβαιώνει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της Θεμελιώδους Συμφωνίας για ασφάλεια, περιλαμβανομένων -
- (i) της διάλυσης όλων των Ελληνοκυπριακών και Τουρκοκυπριακών δυνάμεων, περιλαμβανομένων των εφεδρικών μονάδων και της απομάκρυνσης του οπλισμού τους από τη νήσο,
- (ii) της προσαρμογής των Ελληνικών και των Τουρκικών δυνάμεων και των οπλισμών τους με τα συμφωνημένα ίσα επίπεδα,
- γ. να εποπτεύει και να επιβεβαιώνει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της Θεμελιώδους Συμφωνίας που αφορούν την αστυνομία του ομοσπονδιακού κράτους και των συνιστωσών πολιτειών⁴⁵,
- δ. να καταβάλλει τη μέγιστη προσπάθειά της για να διασφαλίζει τη δίκαιη και ίση μεταχείριση, σύμφωνα με της άλλης,
- ε. να επιβλέπει τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση περιοχών που υπόκεινται σε εδαφική προσαρμογή, περιλαμβανομένης της ανάληψης της ευθύνης των εδαφικών περιοχών που συμφωνήθηκαν και των χρονικών περιόδων πριν τη μεταβίβαση, χωρίς επηρεασμό της τοπικής διοίκησης του πληθυσμού,
- στ. να προεδρεύει και να παρέχει διοικητική υποστήριξη στην Επιτροπή Ελέγχου, η οποία θα συσταθεί σύμφωνα με τη Συνθήκη μεταξύ της Κύπρου, της Ελλάδας, της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για θέματα που σχετίζονται με τη νέα τάξη πραγμάτων στην Κύπρο,
- ζ. Να εφαρμόζει την εντολή της μέσω, για παράδειγμα, της διεξαγωγής περιπολιών και της δημιουργίας θέσεων και οδοφραγμάτων καθώς επίσης και της λήψης παραπόνων, της διεξαγωγής ερευνών, της παρουσίασης γεγονότων, της παροχής επίσημων συμβουλών και της διενέργειας παραστάσεων προς τις αρχές."

⁴⁵ Παρατήρηση: Η αποστολή των Ηνωμένων Εθνών δεν θα αναλαμβάνει την άμεση ευθύνη για την επιβολή του νόμου και της τάξης.

ΣΤ. ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ 2004

Κατά τη διάρκεια του μήνα Απριλίου, τα μέρη θα συμφωνήσουν και θα λάβουν τα ακόλουθα μέτρα σε στενή συνεργασία με το Γενικό Γραμματέα ή αντιπρόσωπό του και θα αποδέχονται οποιεσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή αντιπροσώπου του όπου προβλέπεται στον παρόντα κατάλογο.

- Ανακαινίσουν και ετοιμάσουν τα κτίρια που συμφώνησε/εισηγήθηκε ο Γενικός Γραμματέας στις 31 Μαρτίου 2004 όχι αργότερα από δύο ημέρες πριν το δημοψήφισμα, με εργασία που επιβλέπεται από την επιτροπή ομοσπονδιακών κτιρίων, η οποία ιδρύεται από τους ηγέτες και προεδρεύεται από τα Ηνωμένα Έθνη.
- Συμπληρώσουν, μέχρι τις 8 Απριλίου 2004, κατάλογο με την αρχική ομοσπονδιακή περιουσία και άλλως αποδεκτούν οποιεσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή του αντιπροσώπου του.
- Ενημερώσουν το Γενικό Γραμματέα, μέχρι τις 8 Απριλίου 2004, για τα προτεινόμενα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας και άλλως να αποδεκτούν οποιεσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή αντιπροσώπου του.
- Παραδώσουν μέχρι τις 10 Απριλίου 2004 στο Γενικό Γραμματέα κατάλογο στον οποίο να αριθμηθούν όχι περισσότερα από 45.000 πρόσωπα όπως καθορίζεται στον προτεινόμενο Ομοσπονδιακό Νόμο περί Ιθαγένειας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας (σε περίπτωση παράλειψης, το Συμβούλιο Ιθαγένειας, μετά την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, θα ετοιμάσει κατάλογο σύμφωνα με το εν λόγω νόμο).
- Συμπληρώσουν μέχρι τις 16 Απριλίου 2004 τη δομή και το προσωπικό της ομοσπονδιακής κυβέρνησης με την έναρξη ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας και άλλως αποδεχθούν οποιεσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή του αντιπροσώπου του.
- Αναγνωρίσουν και διαθέσουν μέχρι τις 18 Απριλίου 2004 τα κτίρια στα οποία η ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία θα τοποθετηθεί με την έναρξη της ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας, τα οποία πρέπει να είναι κατάλληλα και να υπάρχει σ' αυτά πρόσβαση και έχοντας υπόψη το στόχο ότι περίπου το 1/3 των ομοσπονδιακών δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στη Λευκωσία θα τοποθετούνται στην Τουρκοκυπριακή συνιστώσα Πολιτεία, και θα ανακαινίσουν και ετοιμάσουν τέτοια κτίρια από την πλευρά τους, με εργασία που επιβλέπεται από την επιτροπή ομοσπονδιακών κτιρίων που ιδρύεται από τους ηγέτες και προεδρεύεται από τα Ηνωμένα Έθνη και άλλως αποδέχονται οποιεσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή εκπροσώπου του.

- Προβλέψουν για τη δημιουργία ενός μηχανισμού που να επιτρέπει στα όργανα των συνιστωσών πολιτειών κυρίως τη νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική εξουσία, να λειτουργούν με την έναρξη της ισχύος της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Θα το πράξουν αυτό μέσω καταλόγων που θα υποβληθούν στα ξεχωριστά και ταυτόχρονα δημοψηφίσματα ή στο Γενικό Γραμματέα, και μέσω εκλογών και διορισμών αξιωματούχων, όχι αργότερα από 2 μέρες μετά από τα επιτυχή δημοψηφίσματα από τα αρμόδια μέλη των Συμβουλίων των συνιστωσών πολιτειών.
- Παραδώσουν στο Γενικό Γραμματέα όχι αργότερα από 2 μέρες μετά τα επιτυχή δημοψηφίσματα τα ονόματα των μεταβατικών Συμπροέδρων, το μεταβατικό Υπουργικό Συμβούλιο, και τους Κύπριους που θα είναι μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και άλλως αποδεχθούν οποιοσδήποτε απαραίτητες εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα ή του αντιπροσώπου του.